

પ્રકાશકનું નિવેદન

જ્ઞાનના પ્રચારમા, માહિત્યના મર્જનમા, તીર્થોના ઉદ્ધારમા અને નિશામનની પ્રભાવનામા પોતાના જીવનની આજ્ઞા આપનાર ૨૨૦ ગુરુ શાસ્ત્રવિશાળ દ્વૈતાચાર્ય શ્રીવિજયધર્મસૂરિજી મહારાજનો મુદાય પણુ, તેઓશ્રીનાજ પગને ચાલી માહિત્યની સેવામા જે મોગે જો આપી ગયો છે, એ પ્રાપ્તી અગ્નિનુ નથી એ ૨૨૦ ગુરુદેવના શિષ્ય અને શાન્તમૂર્તિ વિદ્વાન્ મુનિમહારાજ શ્રી જયન્તવિજયજીના ગ્રંથ, ગુરુભક્તિપગયણ મુનિગજ શ્રીવિજાળવિજયજીના, થોડા ખર્ચ પહેના બહાર પડેલા નહુ અથોની પછી આ પાચમો ભાગ વિદ્વાન્ પાડના અમને ખરેખર આનંદ થાન છે

તેમના ધર્મપત્ની શ્રીમતી ચંપા બહેને આપવાની ઉદ્દાગતા કરી ખરેખર શ્રીગિનેશ્વર ભગવાનની ભક્તિનો અને જ્ઞાન પ્રચારનો લાભ મેળવવા માથે અન્ય ભક્તજનોને અનુકરણ કરવાનો દાખવેા બેમાડયો છે

ઉપા શ્રીમતી ચંપા બહેનની આર્થિક સહાયથી આ પાત્રમે ભાગ પ્રગટ કરવાને અમેા મમર્થ થવા છીએ, તે માટે અમેા તેમના આભાગ છીએ

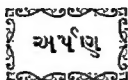
શ્રીમદ્દોહ્ય-પ્રેમ-ભાવનગરના માલિક શ્રીયુત ગુલાબચંદ્ર લલિતભાઈ ગાહે, આ પુસ્તકને પ્રેમજ્ઞાની દૃષ્ટિએ સુદૃઢ બનાવવામા અને જલ્દી તૈયાર કરી આપવામા જે લાગણી અને કાળજી બતાવી છે, તે માટે અમે તેમના આભાગી છીએ

ગુરુદેવ ! બાકી ગદી ગયેલો ચોથો ભાગ જલ્દી બહાર પાડવાનુ અને ખીલુ પછુ મસ્તુ તેમજ ઉપયોગી માહિત્ય સાગ પ્રમાણમા બહાર પાડવાનુ મામર્થ અમેાને અર્પેા એમ કૃચ્છી વીંચીએ છીએ

મત્રી —

શ્રી વિં ૧૦ ૧૦ મૂં જૈન મ થમાળા-ઉત્તરૈન.

યક્ષરાદ મણિમદ્રો વિજયતેતરમ્ ॥

શાન્તમૂર્તિ ઇતિહાસ ગ્રેમી

ગુરુવર્ધ

શ્રી જયન્તવિજયજી મહારાજ

ને

જેણે બનાવી મુજ છદગી જે,
પહાડના પથરને ઘડી ઘડી;
જેની કૃપાએ મૂકુ આ પ્રકાશે,
તને સમર્પુ મુજ અન્ધ-પાદડી

વિનેય

વિશાળવિજય.

नानैविक ग्रन्थानां सुल्लानां

अ०-अध्याय

अभि० चिन्ता०-अभिधान-
चिन्तामणि

अयोगव्यव० - अयोगव्यव-
च्छेदकद्वात्रिंशिका

आग० स०-आगमोदयतमिति
उप० तरे०-उपदेशतरद्विणी
जिनश०-जिनशतक

त्रि० श० पु० च०-त्रिषष्टि
शलाका पुरुष चरित्र

देवाधि० कां०-देवाधिदेव-
काण्ड

दे० ला०-देवचंद्र लालभाई
द्वा०; द्वात्रि०-द्वात्रिंशिका

धर्मकल्प०-धर्मकल्पद्रुम

परमात्मपं० - परमात्मपञ्च-
विंशतिका

परिच्छे०-परिच्छेद

पार्थ० च०-पार्थनाथचरित्र

पृ०-पृष्ठ

प्र०-प्रकरण

प्र० म०-प्रसारक मभा

महावीरच०-महावीरचरित्र

य० वि० मं०-यशोविजय
ग्रन्थमाला

रत्नाकरपं० - रत्नाकरपञ्च-
विंशतिका

शिवपु०-शिवपुराण

श्रीशं०-श्रीमद्देशर

श्लो०-श्लोक

म०-मर्ग

मि० प्र०-सिपी ग्रन्थमाला

ही० हं०-हीरालाल हंमराज

કિચિદ્ વક્તવ્ય

લગભગ વીસેક વર્ષ પહેલાની વાત છે. સંસ્કૃત કાવ્ય-ગ્રન્થો અને ચરિત્ર-ગ્રન્થોનો અભ્યાસ અને વાચન કરતા 'ભવિષ્યમાં વ્યાખ્યાનાદિ પ્રસંગે કામમાં આવશે' એ ધગદાથી કેવળ મારાજ ઉપયોગને માટે નોંધી લેવાતો 'શ્લોક-સંગ્રહ' આમ ખીજાઓના પણ ઉપયોગ માટે પુસ્તકાકારે બહાર પડશે, એવી રીતમાં એ મેં આશા નહિ ગણેલી, દરેક વર્ષના મારા વાચનમાંથી આવા હજારેક શ્લોકોનો સંગ્રહ મારી પાસે થયો એ સંગ્રહને જોનાર પંડીના ઘણા શુભેચ્છકોની એ ભલામણે વધારે મગ્ન હોવા તરફ મને હિતમાહિત કર્યો કે—“આવો સંગ્રહ જો પુસ્તકાકારે બહાર પડે તો તે ઘણા ઉપદેશકો, ઉપદેશનો જ નહિ; પરંતુ સામાન્ય વર્ગને પણ ઉપકારી થાય.” જગિણાએ અભિનવ ગ્રન્થોત્તર વાચન અને તેમાંથી સુદૃઢ લાગતા સુભાષિતોનો મગ્ન હોવાનો જ ગયો. મારા આ મગ્નમાં લગભગ ચારેક હજાર શ્લોકોનો મગ્ન, કે જેમાં પ્રાકૃત ગાથાઓનો પણ સમાવેશ થાય છે, થતા તેને છપાવવા માટે તૈયારી કરી કે જેના ફળસ્વરૂપ તેના ત્રણ ભાગો જનતાની મમક્ષુ મૂકવા હું ભાગ્યશાળી થયો છું, અને એથી ભાગ પ્રેમમાં છે જે દીવાળી લગભગમાં જનતા સુધી પ્રગટ થઈ જશે.

આ ચાર ભાગોમાં પ્રાકૃત ગાથાઓ જવલ્લેજ-કોઈ કોઈ વિષયમાં ખામ જરૂર પડી ત્યાજ આપવામાં આવી છે. બાકીની પ્રાકૃત ગાથાઓનો એક પૃથક્ ભાગ બહાર પાડવાની ઇચ્છા હોવાથી તેને અવગ રાખવામાં આવેલ છે. આ પ્રાકૃત ગાથાઓનો મોટો ભાગ જૈન ગ્રન્થોમાંથી જ લીધેલો છે.

શ્લોકોનો પણ મંત્ર હું કરતો જતો હતો; પરંતુ ઉપર કહેલા ચારે ભાગે જૈન-અજૈન સર્વ જનતાને ઉપયોગી હોઈ, કેવળ જૈનોને જ ઉપયોગી એવા આ શ્લોકોને તેમાં દાખલ ન કરતાં અલગજ રાખવામાં આવ્યા હતા.

મારો આ મંત્ર કરાંચીમાં ધર્મપ્રેમી સુશ્રાવક મણિલાલ કાળીદાસ ધનાળા (હાલ. કરાંચી) વાળાના જોવામાં આવતાં તેમણે આ મંત્ર-હને છપાવી પ્રગટ કરાવવા માટે પ્રેરણા કરી. તેમની પ્રેરણાથી મારા ઉત્પાદની વૃદ્ધિ થતાં, તે કાર્ય દાયમાં લઈ, ઉક્ત મંત્રહને સુભાષિત-પદ્ય-રતનાકરના પાંચમા ભાગ તરીકે જનતા મમક્ષુ રજુ કરવામાં આવે છે.

આ પાંચમો ભાગ જૈન જનતાને અને ખાસ કરીને જિન-તીર્થંકર ભગવાન મંથધી દહીકત જાણવાની ઈચ્છા ગળનારા અજૈન વિદ્વાનોને પણ ઉપયોગી થશે એમ અમારું માનવું છે.

આ પાંચમો ભાગ ખામ કરીને કેવળ જૈનોને જ ઉપયોગી હોવાથી પ્રથમના ચારે ભાગોથી આને માવ અલાપદો જ રાખવામાં આવ્યો છે અને તેથી જ આ પાંચમા ભાગમાં આવેલા શ્લોકોનો અકાગદિ અનુક્રમ તથા આમાં ઉપયોગમાં લીધેલા ગ્રંથોનાં નામો વગેરે ચોથા ભાગમાં બધાની માથે નહિ આપતાં આ પાંચમા ભાગમાં લુદ્ધું આપવામાં આવ્યું છે.

માથે સાથે જિનેશ્વર ભગવાનની સ્તુતિના સંસ્કૃત ઉત્તમ પદ્યો, સંક્ષેપમાં જિન પૂજા વિધિ, જિન મૂર્તિઓના પરિકરમાં શું શું વસ્તુઓ હોય છે. વગેરે બાબતોની સંક્ષિપ્ત દહીકત પણ આ પુસ્તકમાંથી મળી આવશે. આ મારું લઘુ પુસ્તક જો મમાજને ઉપયોગી થશે અને સમાજ તેને અપનાવશે તો હું મારો જમ સફળ થયો માનીશ.

તીર્થંકર ભગવાનની દહીકત અને મૂર્તિ રચના વિધાન વગેરે સમ-વાયાંગસૂત્ર, ત્રિપદિશલાકાપુરુષચારિત્ર, અભિધાનચિંતામણિ, સમતિશતજિનસ્થાનક, નિર્વાણકલિકા, અપરાજિતવાસ્તુશાસ્ત્ર, રાજવલ્લભીય વાસ્તુમંથ, આચારદિનકર વગેરે ગ્રંથોમાં આવે છે,

માત્ર આ પુસ્તકની ઉત્પત્તિ અને આમા આપેલ વસ્તુઓના મ મ
ધમા જ જે કંઈ બે બાબતો કહેવાની હતી તે કહી છે સુભાષિન
સમર્થી ખામ ઉપોદ્ધાત આના ચોથા ભાગમા આપવાનો હોવાથી
અહીં આપેલ નથી

આ પ્રમગે મારા તે બે મહાન ઉપમરીઓના ઉપકારને પ્રગટવો
નહીં બનુ, કે જેઓની અમીમ કૃપા અને અમી,ષ્ટિએ માગ જેવા
અસાની તેમજ જ. જુદિવાળા જીવને ચૈતન્ય અર્પુ છે, અને માગ
હવનની નાપાવટ દગી મને ઝણી બના થો છે તેઓ છે માગ દાદા
ગુરુ જગતપૂજ્ય, સામ્રવિશાન્દ, જ્ઞાનાચાર્ય શ્રી વિજય ચર્મસૂનેદ્યજી
મહાગજ અને માગ ગુરુચર્યા સાતમર્તિ મુનિગજ શ્રી જય તવિજયજી
મહાગજ મારા ગુરુએ આ મ અને સુદૃઢ પદ્ધતિસર અને શુદ્ધ બનાવી
આપવા માટે શ્રમ મે થો છે, એ બંન પછુ હુ તેઓશ્રીનો અત્યંત ઝણી છુ.

વિષયો અને પેગ વિષયોની ચૂટણી કરવામા તેમજ પ્રદેશ વગેરે તપા
સનામા દોડેગામ નિવામી વ્યાકરણીર્થ પડિત અ બાબાવ પ્રેમચંદ
શાસ્ત્રે આપેના યોગ મદલ તેમને ધન્યવાદ આપવો જુલીશ નહીં

ઉપર્યુક્ત બંને ગુરુદેવોની અમીમ કૃપા મારા બાકીનો ચોથો ભાગ
અને પ્રાકૃત ગાથાઓનો મમદ જલ્દી બહાર પાડવાનું મામર્ય અર્પે,
એ અતરની અભિનાયાપૂર્વક નિગમુ છુ

જ્ઞાન ઉપાશ્રવ,	}	ધર્મ-જયન્તોપામક
મર્યાદી		
મર્તિક શુદ્ધ ૧૫	}	મુનિ નિશાળવિજય.
વી મ ૨૪૬૫ ધર્મ સ ૧૭		

અમદાવાદનિવાસી
મહાત્મ ચંદુલાલભાઈ દીરાચંદ શાહ.

શ્રી મહાત્મ પ્રી-ટીંગ પ્રેમ-ભાવનગર.

મહર્ષિ શેઠ ચંદુલાલ હીંગચંદની દૂકા

— જીવનરેખા —

ગુજરાતના પાટનગર અમદાવાદનો જૂતઘણ ભગ્ય છે. હિન્દુ-
તંત્રી મૂર્તિમત ભારના મમા પાટણની ગમ્યતા અને નમૃદ્ધિ, વાઘેલ-
વશી છેલ્લા દરણુદેવના અન્ત પછી ગાદ્યાદ ઔગંડાએખના સુમા
એના હાથે ચૂઆઇ ગઇ આશાવલ નામના એક ગામડા વિપ
બાદગાદ આદમદશાહની કૃપા વગમરાયી મુસ્લિમ ભારનાનુ દેન્દ્ર
અમદાવાદ મ ૧૪૬૬ મા રસુ આજે પણ મીવ વિદ્યોગના મોટા
મથક યુગોપના લેકાગાય નેરી-૧ હિન્દની ભ-રતા આચનુ આ
સહેર ગૌવવવુ ઉભુ છે

આજે એ રાજનગરના નામે પણ ઓળખાય છે આ રાજનગરમાં
છેલ્લા દોઢસો ર્ષથી 'કડા' નામના ગામથી દલીથ દ ભવાનન કુટું-
મ આવીને વસેલુ છે કેનાગાની પોળમા દલીથ દ ભવાનની ખડકી
પણ આ કુટુંમના નામેજ પ્રસિદ્ધ છે

વડ ઓસવાલ ગુમાનચ દ સુત, ગાસન નાગ સવાયો,
ગુરુભક્તિ શા ભવાનચંદ નિત્ય, અનુમોદન કૃણ પાચો.
(ચોમક પ્રકારી પૂજા, કળા)

પાંચમા માગની

વિષયાનુક્રમણિકા

મહાલાચરણ	કુલ શ્લોક ૫	પૃષ્ઠ ૧
[જિનસ્તુત્યાદિ વિભાગ]		
૧ તીર્થદ્વર પર્યાય નામ	કુલ શ્લોક ૨	પૃષ્ઠ ૩
તીર્થ કરે શબ્દના પર્યાય નામો		પૃષ્ઠ ૩
૨ વર્તમાન ચોવીશી	કુલ શ્લોક ૨૦:	પૃષ્ઠ ૫
તીર્થ કરના નામો	૫	તીર્થ કરેના બક્ષ ૮
તીર્થ કરના પર્યાય નામો	૫	તીર્થ કરેના દેવીઓ ૮
તીર્થ કરેના ન શ	૬	તીર્થ કરેના લાઝન ૯
તીર્થ કરેના પિતા	૬	તીર્થ કરેના વર્ણ ૧૦
તીર્થ કરેના ભાતા	૭	
૩ મૂલ ભાવી ચોવીશી	કુલ શ્લોક ૭	પૃષ્ઠ ૧૧
જત યોવીશી નામ	૧૧	ભાવી યોવીશી નામ ૧૨
૪ તીર્થદ્વર અતિશય	કુલ શ્લોક ૮	પૃષ્ઠ ૧૩
આર અતિશય	૧૩	ઝોગણીય અતિશય ૧૫
અગીયાર અતિશય	૧૩	
૫ સમવસરણ	કુલ શ્લોક ૧૩	પૃષ્ઠ ૧૭
સમવસરણ	૧૭	બાગ પર્વદા ૧૯
સમવસરણ ગ્યના	૧૭	સમવસરણ વ્યવસ્થા ૨૧
પ્રાતિદાય	૧૮	સમવસરણ મહિમા ૨૧

૬ જિન ઘાળી	કુલ શ્લોક ૪:	પૃષ્ઠ ૨૩
જિનવાણી ૨૧૩૫	૨૩	
૭ જિન આગમ	કુલ શ્લોક ૧૦:	પૃષ્ઠ ૨૫
જિનાગમ ૨૧૩૫	૨૫	દૃષ્ટિવાદ અને ચૌદપૂર્વના ભેદો ૨૬
દ્વાદશાંગી	૨૫	જિનાગમ મહિમા ૨૭
૮ જિન મૂર્તિ	કુલ શ્લોક ૬:	પૃષ્ઠ ૨૬
જિનમૂર્તિ ૨૧૩૫	૨૬	જિનમૂર્તિ પરિકર ૩૦
જિનમૂર્તિ મહિમા	૨૬	
૯ અન્યકૃત જિન સ્તુતિ	કુલ શ્લોક ૧૩:	પૃષ્ઠ ૩૨
૧૦ નિષ્પક્ષ જિન સ્તુતિ	કુલ શ્લોક ૩૦:	પૃષ્ઠ ૩૭
નિષ્પક્ષ જિન સ્તુતિ	૩૭	
૧૧ આત્મનિન્દા ગર્વિત જિન સ્તુતિ	કુલ શ્લોક ૨૦:	પૃષ્ઠ ૫૧
આત્મનિન્દા	૫૧	
૧૨ સામાન્ય જિન સ્તુતિ	કુલ શ્લોક: ૫૦	પૃષ્ઠ ૫૬
જિનદેહ પ્રશંભા	૫૬	જિનમૂર્તિ પ્રશંભા ૬૪
જિન સ્તુતિ	૫૬	જિનશુશ્રુ પ્રશંભા ૬૬
જિનવાણી પ્રશંભા	૬૨	
૧૩ વિશિષ્ટ જિન સ્તુતિ	કુલ શ્લોક: ૩૦	પૃષ્ઠ ૭૬
શ્રી અપભ્રંશ સ્તુતિ	૭૧	શ્રી પાર્શ્વજિન સ્તુતિ ૮૪
શ્રી શાંતિજિન સ્તુતિ	૮૨	શ્રી મહાવીરજિન સ્તુતિ ૮૫
શ્રી નેમિજિન સ્તુતિ	૮૩	
૧૪ જિન પૂજા વિધિ	કુલ શ્લોક: ૧૧	પૃષ્ઠ ૬૨
પૂજાવિધિ	૯૨	અણપ્રકારી પૂજા ૯૪
જિન પૂજા	૯૨	નવાંગી પૂજા ૯૪
પુષ્પ પૂજા	૯૩	ત્રિકાલ પૂજા ૯૫

પિતાનું થોડે અંતરે અવમાન થયું. અને બાળક ચંદુલાલ ઉપર શોકની અમાવાસ્યા ફરી વળી. મા-બાપ વિનાનો ત્રણ વર્ષનો બાળક સમને હાથે ઉછેરો અને યોગ્ય વયે કેળવણી લેવાની પણ સમ્મત કરી.

પોતાની શુદ્ધિ અને ખતથી તેઓએ વિદ્યા મખાલન કરી. ધાર્મિક ભાવના તો વારસાથી જ પ્રાપ્ત હતી, તેથી વડીલો પ્રત્યે મન્માન, પ્રભુ-દર્શન, ગુરુ-વિનય-સેવા, વગેરે જાયા સદ્ગુણો તેમનામાં નાની વયેજ અળકી ગઈયા.

યોગ્ય વય થતાં તેમનાં લગ્ન ઓશવાળા ઝાતિના બાણીના કુટુંબના શેઠ દાસતચ દે ડાહ્યાભાઈની પુત્રી બાઈ અમ્બા માથે કરવામાં આવ્યાં.

જીવનમાં તેમણે અનેક જાતની પરિસ્થિતિનો અનુભવ કર્યો હતો. આર્થિક સ્થિતિના ભ-તી-ઓટના પ્રમત્તો પણ તેમને અનુભવવા પડ્યા હતા. મુખ-દુઃખના પ્રમત્તો વીતાવ્યા હતા. પરંતુ બાલ્યાવસ્થાથી તેમણે સંપાદન કૌશલ આદર્શ શિક્ષણના પ્રભાવે જ તેઓ પોતાના કાર્પ પ્રદેશમાં દિન-પ્રતિદિન આગળ વધવા લાગ્યા.

તેઓ સ્વભાવે મિલનમાન-મળતાવડા તથા વિચારશીલ હતા. તેમનામાં ધાર્મિક પ્રેમ તથા કુટુંબ પ્રત્યેનું વાત્મિક આદર્શ હતું. તેઓ બીજાને પોતાથી બની શકેલી મહાય આપી આધારભૂત બનતા. મારા-નરસા પ્રમત્તે તેઓ હમેશાં સર્વથી પ્રથમ આવીને કામ કરવા ઉભા રહેતા.

તેમનામાં ધાર્મિક-ભાવના, શામન-પ્રેમ અને મમાજ પ્રત્યેની મહા-નુબૂતિ અપૂર્વ હતી. તેમણે સં. ૧૯૬૧ માં નરોડાનો મંથ કાઢ્યો હતો. આચાર્ય શ્રીવિજયનીતિસૂરિજીના પુણ્ય હસ્તે ચોમઠ-પ્રકારી-પૂજનો અઠાઈ મહોત્સવ તેમણે ઉજવ્યો હતો. પાટીતાળામા તવાટીપરના બાણુના દેરે રૂ. ૧૫૦૦) ખર્ચો લગતીમાં એક દેરી લઈ તેમા ચાર પ્રતિમાજી તેમણે પધરાવ્યાં છે.

તેમને મગાંમાં એક ચોરમાન જ્ઞેન નામે સમસ્તજ્ઞેન હતાં. તેઓનાં

લગ્ન અહિંના ગણીતા શેઠ છોટાલાલ સંઘવીને ત્યાં કરવામા આવ્યાં હતા, એક ઓરમાન બાઈ હતો જે ત્રણ વર્ષનું દૂકું આયુષ્ય ભોગવી દેવલોક પામ્યો હતો.

મં. ૧૯૯૧ ના જાદગવા શુદ્ધિ ૩ ના રોજ તેઓ એકાએક માદગીના બિછાને પટમાઈ પડ્યા. થોડા દિવસની માદગીમાં તેઓ સં. ૧૯૯૧ ના આંચે શુદ્ધ ૬ ના પ્રભાતે પાંચ વાગ્યે તદ્દન શાન્ત અને મારી સ્થિતિમાં સ્વર્ગવાસ પામ્યા.

સ્વર્ગસ્થની પાછળ તેમના ધર્મપત્ની બહેન ચ પાએ રૂ. ૧૦૦૦૦) ની રકમ પુણ્યાર્થે ખચવા કાઢી છે, કે જે તેમની સ્થિતિના પ્રમાણમાં ઘણી મોટી રકમ કહેવાય.

સ્વર્ગસ્થને કંઈ સત્તાન નહીં હોવાથી તેમના કાકાના પુત્ર બાઈ ચીમનલાલ ગોકળદાસનો નાનો પુત્ર જેની ઉંમર ચાગ વર્ષની હતી, તેને બોલે લેવાની બાવનાએ પોતાને થેગ લાવ્યા હતા, પરંતુ તેઓની એકાએક માદગી જીવલેણ થવાથી છેવટે બહેન ચ પાએ એ રજનીકાન્તને પોતાનો વાગ્મ બનાવ્યો છે.

ચ પા-બહેન સ્વભાવે નમ્ર, સરળ અને બાપુક બાઈ છે તેમની ધર્મ-બાવના અને ઉદારતા પ્રશ્નસનીય છે. તેઓ વ્રત, તપસ્યા, દાન વગેરેથી પોતાના આત્માને ઉજવળ બનાવી રહ્યા છે તેઓ પોતાના તેમજ તેમના પતિના કુટુંબને યશસ્વી બનાવવા સતત પ્રયત્નશીલ રહ્યા કરે છે, તેમની ઉદારતાભરી આર્થિક સહાયતાથી આ અથ પ્રસિદ્ધ કરવામા આવ્યો છે, ગુરુદેવ ! તેમની બાવનાને યશસ્વી અને દૃઢ બનાવે એમ ઇચ્છી અમે વિરમીએ છીએ.

પ્રદીપક.

१५ जिन चन्दन पूजन फल	कुल श्लोकः ३८	पृष्ठ ८६
जिन दर्शन इण	८६	जैत्यचंदन इण १०८
जिन चंदन इण	१०३	जिनालय-जिनभूति
जिन पूजन इण	१०४	विधानइण १०८
१६ जिन शरण	कुल श्लोकः १२	पृष्ठ ११०
जिन शरण	११०	सिद्ध शरण ११२
१७ जिन आशा	कुल श्लोकः ८	पृष्ठ ११४
जिन याचना	११४	जिन आशा ११४
पीतगाथी पद्य इवप्राप्ति	११४	श्री गौतमस्वामीने नभस्कार ११५
परिशिष्ट (१)	कुल श्लोकः १६	पृष्ठ ११७
परिशिष्ट (२)	कुल श्लोकः ३५	पृष्ठ १२३
परिशिष्ट (३)	पत्रक (ठोठा)	पृष्ठ १३३
जाणया लायक कंइक		१६५
चक्रयतिनी सामान्य क्रदि		१६८
घासुदेयोनी सामान्य क्रदि		१७०
भरत चक्रयतिनां चौद रत्नोमांघी कयां रत्नो कयां		
उत्पन्न थयां ? तेनी विगत		१७१
अकारादि अनुक्रमणिका		१७२
शुद्धिपत्रक		१७५

जेमांथी श्लोको चूटवामां आन्या छे ते
ग्रन्थो अथवा ग्रन्थकारोनां नाम

१ अपराजितवारतुशास्त्र	१५ जैनपञ्चतन्त्र
२ अभयवेशसूरि	१६ तत्त्वार्थोधिगमसूत्र
३ अभिधानचिन्तामणि	१७ त्रिपण्डितशलाफा पुरुषचरित्र
४ अयोग्यव्यवहारेद-द्वा- त्रिंशिका	१८ दीनारुन्दन-द्वात्रिंशिका
५ अर्हत्तव (समन्तभद्रा- चार्य)	१९ द्वात्रिंशिका (हरिभद्रसूरि)
६ उपदेशतरङ्गिणी	२० धर्मकल्पद्रुम
७ उपदेशसप्ततिका	२१ धर्मबिन्दु
८ कर्मचन्द्रप्रबन्ध	२२ धर्माभ्युदय-नाटक
९ कल्पसूत्र (सुबोधिका)	२३ नयोपदेश
१० कल्याणमन्दिरस्तोत्र	२४ न्यायकुसुमाञ्जलि
११ कविचक्रवर्ति-देवीप्रसाद	२५ परमात्मपञ्चविंशतिका
१२ चतुर्विंशतिका	२६ परीक्षामुर
१३ जिनप्रभसूरि	२७ पञ्चप्रतिक्रमण (सक लार्हत्)
१४ जिनशतक (पद्मानन्द- कवि)	२८ पार्श्वनाथचरित्र
	२९ प्रबन्धकोश
	३० प्रबुद्धरोहिणेय-नाटक

३१ प्रमाणनयतत्त्वालोक	४५ शान्तिनाथचरित्र
३२ भक्तामरस्तोत्र	४६ शिवपुराणसंहिता
३३ भागवत	४७ श्राद्धविधि
३४ महाभारत	४८ श्रीशङ्खेश्वरपार्श्वनाथस्तोत्र
३५ योगवासिष्ठ	४९ श्रीशङ्खजयतीर्थस्तोत्र
३६ योगशास्त्र	५० समवसरणप्रकरण
३७ योगसार	५१ सप्ततिका
३८ रत्नाकरपञ्चविंशतिका	५२ सिद्धदेवशब्दानुशासन
३९ लोकतत्त्वनिर्णय	५३ सिन्दूरप्रकर
४० वास्तुमन्त्र (राजवल्लभ)	५४ सुभाषितरत्नभाण्डागार
४१ वास्तुसार	५५ सुभाषितरत्नसन्दोह
४२ विवेकविलाम	५६ सूक्तमुक्तावलि
४३ वीतरागस्तोत्र	५७ स्तुतिद्वात्रिंशिका (सिद्ध-
सेन)
४४ वैराग्यशतक (पद्मानन्द-
कवि)	५८ हरिभद्रसूरि

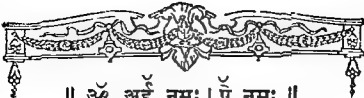

सुभाषित-पद्य-रत्नाकर

पांचमो भाग

[जिनस्तुत्यादिसङ्ग्रहः]

मन्मार्गदर्शक जीयाद् हेयघ्नेयत्वनोधकम् ।
आनन्दकन्दजीमूत सदा सूक्त मता मुखे ॥ १ ॥

॥ ॐ अर्हं नमः । ऐं नमः ॥

जगत्पूज्य-श्रीविजयधर्मसूरीश्वरेभ्यो नमो नमः ।

मुनिश्री-विशालविजयमहाराजसंगृहीतः

सुभाषित-पद्य-रत्नाकरः

(पञ्चमो भागः)

गूर्जरभाषाऽनुवादसहितः ।

मङ्गलाचरणम् ।

॥ १ ॥

संस्थाप्य सङ्क्षेश्वरपार्श्वज्ञान-

पद्माकरे देव-नराः विबोधम् !

जाह्न्याविलं तूर्णमपास्य यान्ति,

तं पार्श्वदेवप्रतिमा नमामि ॥

॥ २ ॥

विश्वातिगं यस्य निरुप्य रूपं,
 परेश्वराद्यष्टगुणं वहन्ते ।
 न तेऽनुवृत्तन्ति तदर्थमेते,
 दुहन्ति तुभ्यं हि परं जिनेश ! ॥

॥ ३ ॥

म्वामिन् ! तथाप्याविलमेन नास्ति,
 रूपं त्वदीयं गुणगारिराशे ! ।
 क्षिपन्ति घृतीं हि रविं जडास्ते,
 म्वाक्ष्णोः पतेत् प्रत्युत मेन म्वामिन् ! ॥

॥ ४ ॥

येनामहायेन सुदूरकाश्याः,
 जनेतरीयैश्च पिनद्वदारम् ।
 उद्धाटितं ज्ञानबलम्युष्टा,
 तं धर्मसूरिं प्रणमामि मक्त्या ॥

॥ ५ ॥

तच्छिष्यकोविदगणेऽपि मान्याः,
 ऐतिष्यशास्त्रे विजयो जयन्नः ।
 आन्याद्विग्रन्थाश्च विनिर्ममे यः,
 प्रणम्यहं तं विजयो विशालः ॥

जिनस्तुत्यादि विभाग.

तीर्थङ्कर पर्याय नाम (१)

तीर्थङ्कर शब्दनां पर्याय नामोः—

अहंन् जिनः पारगतस्त्रिकालचित्,
क्षीणाष्टकर्मा परमेष्ठ्यधीश्वरः ।

शंभुः स्वयंभूर्भगवान् जगत्प्रभुः,
तीर्थङ्करस्तीर्थकरो जिनेश्वरः ॥ १ ॥

स्याद्वाद्यभयदसार्वः, सर्वज्ञः सर्वदर्शिकेवलिनौ ।
देवाधिदेवबोधिदपुरुषोत्तमवीतरागाप्ताः ॥ २ ॥

આઠે કર્મ ક્ષીણ થયા છે તે), પરમેષી, અધીશ્વર, શભુ, સ્વયભુ, ભગવાન, જગત્પ્રભુ, તીર્થ કર, તીર્થકર, જિનેશ્વર, સ્યાદ્રાદી (સ્યાદ્રાદને કહેનારા), અભયદ (અભયને આપનારા), સાર્વ, સર્વજ્ઞ, સર્વદર્શી, કેવળી, દેવાધિદેવ, બોધિદ (સમક્રિતને આપનારા), પુરુષોત્તમ, વીતરાગ અને આસ, આ અને બીજા પાણુ ઘણા નામ તીર્થ કરના છે ૧-૨

वर्तमान चोवीशी (२)

तीर्थ करेनां नामो :—

एतस्यामवसर्पिण्यामृषमोऽजितसम्भनौ ।
 अभिनन्दनः सुमतिस्ततः पद्मप्रभाभिष ॥ १ ॥
 सुपार्श्वश्चन्द्रप्रभश्च, सुविधिश्चाय शीतलः ।
 श्रेयासो वासुपूज्यश्च, विमलोऽनन्ततीर्थकृत् ॥ २ ॥
 धर्मः शान्तिः कुन्धुररो, मल्लिश्च मुनिसुव्रतः ।
 नमिर्नेमिः पार्श्वो वीरश्चतुर्विंशतिरहताम् ॥ ३ ॥

अभि चिन्ता , देवाधि का , श्लो. २६-२८.

आ अवसर्पिणीमा आ नामना तीर्थ करे यथा छे १
 ऋषभ २ अजित ३ सलव ४ अभिनन्दन ५ सुमति ६
 पद्मप्रभ ७ सुपार्श्व ८ चन्द्रप्रभ ९ सुविधि १० शीतल
 ११ श्रेयास १२ वासुपूज्य १३ विमल १४ अनन्त तीर्थकर
 १५ धर्म १६ शान्ति १७ कुन्धु १८ अर १९ मल्लि २०
 मुनिसुव्रत २१ नमि २२ नेमि २३ पार्श्वनाथ अने २४
 वीर-वर्धमानस्वामी जे प्रकारे तीर्थ कर प्रभुनी ओवीशी छे १-३
 तीर्थ करेनां पर्याय नामः—

ऋषभो वृषभः श्रेयान्, श्रेयांसः स्यादनन्तजिदनन्तः ।
 सुविधिस्तु पुष्पदन्तो, मुनिसुव्रतसुव्रतौ तुल्यौ ॥ ४ ॥

અરિષ્ટનેમિસ્તુ નેમિર્વીરશ્ચરમતીર્થકૃત્ ।

મહાવીરો વર્ધમાનો, દેવાર્યો જ્ઞાતનન્દનઃ ॥ ૫ ॥

અભિ. ચિન્તા., દેવાધિ. કાં., શ્લો. ૨૯-૩૦.

અપભ અને વૃષભ એ બન્ને સગા જ નામ છે, શ્રેયાન્ અને શ્રેયામ એ પણ એક જ છે, અનતર્જિત અને અનત એ બે સગા છે, સુવિધિ અને પુષ્પદંત એ બે નામ એકના જ છે, મુનિસુવ્રત અને સુવ્રત એ પણ તુલ્ય જ છે, અરિષ્ટનેમિ અને નેમિ એ પણ તુલ્ય જ છે, તથા વીર, અન્મતીર્થકૃત, મહાવીર, વર્ધમાન, દેવાર્ય અને જ્ઞાતનન્દન એ સર્વ નામ તુલ્ય જ છે ૪-૫

તીર્થંકરૈનો વંશઃ—

ઠક્ષ્વાકુલસંભૂતા, સ્યાદ્ દ્વાર્નિશતિરર્હતામ્ ।

મુનિસુવ્રતનેમી તુ, હરિવંશસમુદ્ભવૌ ॥ ૬ ॥

અભિ. ચિન્તા., દેવાધિ. કા., શ્લો. ૩૫.

મુનિસુવ્રત અને નેમિ એ તીર્થંકરૈ હરિવંશમા ઉત્પન્ન થયા છે બાકીના બાવીશ તીર્થંકરૈ ઠક્ષ્વાકુ વંશમા ઉત્પન્ન થયા છે ૬

તીર્થંકરૈના પિતાઃ—

નામિશ્ચ જિતશત્રુશ્ચ, જિતારિશ્ચ સંવરઃ ।

મેધો ઘરઃ પ્રતિષ્ઠય, મહાસેનનરેશ્વરઃ ॥ ૭ ॥

સુગ્રીવશ્ચ દદરથો, વિષ્ણુશ્ચ વસુપૂજ્યરાદ્ ।

કૃતવર્મા સિંહસેનો, માનુશ્ચ વિશ્વસેનરાદ્ ॥ ૮ ॥

સુરઃ સુદર્શનઃ કુમ્ભઃ, સુમિત્રો વિજયસ્તથા ।

સમુદ્રવિજયથાશ્વસેનઃ સિદ્ધાર્થ એવ ચ ॥ ૯ ॥

અભિ. ચિન્તા., દેવાધિ. કાં., શ્લો. ૩૬-૩૮.

૧ નાભિ ૨ જિતશત્રુ ૩ જિતારિ ૪ મવર. ૫ મેઘ.
૬ ધર ૭ પ્રતિષ્ઠ ૮ મહાનેન રાજા ૯ સુચીવ ૧૦ હૃદય
૧૧ વિષ્ણુ ૧૨ વસુધૈવ કુતમા ૧૩ કૃતવર્મા ૧૪ સિંહસેન
૧૫ ભાતુ ૧૬ વિશ્વસેન રાજા ૧૭ સૂર ૧૮ સુદર્શન ૧૯
કુંભ ૨૦ સુમિત્ર ૨૧ વિજય ૨૨ સમુદ્રવિજય ૨૩ અશ્વસેન
અને ૨૪ સિદ્ધાર્થ આ ઋષભાદિત મહાવીર પર્યંત ચોવીશ
તીર્થ કરેના પિતાના નામ છે ૭-૯.

તીર્થ કરેની માતાઃ—

મહદેવા વિજયા સેના સિદ્ધાર્થા ચ મદ્રલા ।

તતઃ સુસીમા પૃથ્વી લક્ષ્મણા રામા તતઃ પરમ્ ॥ ૧૦ ॥

નન્દા વિષ્ણુર્જયા શ્યામા, સુયશ્નાઃ સુવ્રતાચિરા ।

શ્રીદેવી પ્રભાવતી ચ, પદ્મા વપ્રા શિવા તથા ॥ ૧૧ ॥

વામા ત્રિશલા ક્રમતઃ, પિતરો માતરોર્હતામ્ ।

અભિ ચિન્તા., દેવાધિ. કા., શ્લો. ૩૯-૪૦

ઉપરના ત્રણ શ્લોકમા અનુક્રમે ત્રિનેશ્વરોના પિતાના નામ
કહ્યા. હવે તેમની માતાઓના અનુક્રમે આ નામો છે ૧ મહદેવા.
૨ વિજયા ૩ સેના ૪ સિદ્ધાર્થ ૫ મદ્રલા ૬ સુસીમા.
૭ પૃથ્વી ૮ લક્ષ્મણા ૯ રામા ૧૦ નન્દા ૧૧ વિષ્ણુ ૧૨

જયા. ૧૩ રયામા. ૧૪ સુયશા. ૧૫ સુમતા. ૧૬ અચિરા.
૧૭ શ્રી. ૧૮ દેવી. ૧૯ પ્રભાવતી. ૨૦ પદ્મા. ૨૧ વપ્રા.
૨૨ શિવા. ૨૩ વામા. અને ૨૪ ત્રિશલા. ૧૦-૧૧.

તીર્થ કરેના યક્ષ:—

સ્પાદ્ ગોમુખો મહાયક્ષસ્ત્રિમુખો યક્ષનાયકઃ ॥ ૧૨ ॥

તુમ્બુરુઃ કુસુમશ્રાપિ, માતઙ્ગો વિજયોઽજિતઃ ।

પ્રક્ષા યક્ષેદ્ કુમારઃ, પન્નુસ્વપાતાલકિન્નરાઃ ॥ ૧૩ ॥

ગરુડો ગન્ધર્વો યક્ષેદ્, કુવેરો વરુણોઽપિ ચ ।

મૃકુટિર્ગોમેધઃ પાર્શ્વો, માતઙ્ગોઽર્હદુપાસકાઃ ॥ ૧૪ ॥

અભિ. ચિન્તા., દેવાધિ. કાં., શ્લો. ૪૧-૪૩.

૧ ગોમુખ. ૨ મહાયક્ષ. ૩ ત્રિમુખ. ૪ યક્ષનાયક. ૫
તુમ્બુરુ. ૬ કુસુમ. ૭ માતંગ. ૮ વિજય. ૯ અજિત. ૧૦
પ્રક્ષા. ૧૧ યક્ષેન્દ્ર. ૧૨ કુમાર. ૧૩ પન્નુમુખ. ૧૪ પાતાલ.
૧૫ કિન્નર. ૧૬ ગરુડ. ૧૭ ગન્ધર્વ. ૧૮ યક્ષેન્દ્ર. ૧૯ કુવેર.
૨૦ વરુણ. ૨૧ ભૃકુટિ. ૨૨ ગોમેધ. ૨૩ પાર્શ્વ. અને ૨૪
માતંગ. આ ચોવીશ યક્ષો અનુક્રમે વર્તમાન ચોવીશીના ચોવીશ
તીર્થ કરેના ઉપાસક-સેવક છે. ૧૨-૧૪.

તીર્થ કરેના દેવીઓ:—

ચક્રેશ્વર્યજિતવલા, દુરિતારિશ્ચ કાલિકા ।

મહાકાલી શ્યામા શાન્તા, મૃકુટિશ્ચ સુતારકા ॥ ૧૫ ॥

અશોકા માનવી ચણ્ડા, વિદિતા પાકુશા તથા ।

કન્દર્પા નિર્વાણી ચલા, ધારિણી ધરણપ્રિયા ॥ ૧૬ ॥

નરદત્તાઽથ માન્ધાર્યમ્નિકા પન્નાવતી તથા ।

સિદ્ધાપિકા ચેતિ જૈન્યઃ, ક્રમાચ્છાસનદેવતાઃ ॥ ૧૭ ॥

અમિ ચિન્તા, દેવાધિ કા., શ્લો. ૪૪-૪૬.

૧ અકેશ્વરી ૨ અનિતબલા ૩ હુરિતાગિ ૪ કાલિકા

૫ મહાકાલી ૬ રથામા ૭ શાતા ૮ ભૃકુપ્તિ ૯ મુતારકા

૧૦ અશોકા ૧૧ માનવી ૧૨ ચક્રા ૧૩ વિદિતા ૧૪

અકુશા ૧૫ કંદર્પા ૧૬ નિર્વાણી ૧૭ બલા ૧૮ ધારિણી

૧૯ ધરણપ્રિયા ૨૦ નરદત્તા ૨૧ માધારી ૨૨ અમિકા

૨૩ પદ્માવતી, અને ૨૪ સિદ્ધાપિકા આ ચોવીશ વર્તમાન

જિનોની શામન દેવીઓ અનુક્રમે બાજુવી ૧૫-૧૭

તીર્થ કરેનાં લાંછનઃ—

દૃપો ગજોઽશ્વઃ પ્લવગઃ, ક્રૌશ્વોઽબ્જં સ્વસ્તિકઃ શશી ।

મકર શ્રીવત્સઃ સ્વર્ણી મહિષ શૂકરસ્તથા ॥ ૧૮ ॥

શ્યેનો વજ્રં મૃગશ્છાગો, નન્દામર્તો ઘટોઽપિ ચ ।

કૂર્મો નીલોત્પલં શહ્લઃ, ફળી સિંહોઽર્હતાં ધ્રુવાઃ ॥ ૧૯ ॥

અમિ ચિન્તા, દેવાધિ કા, શ્લો, ૪૭-૪૮,

૧ વૃષભ ૨ હાથી ૩ અશ્વ ૪ વાનર ૫ કૌચપક્ષી

૬ કમળ ૭ આશીથો ૮ ચક્ર ૯ મગર. ૧૦ શ્રીવત્સ

૧૧ ગેડો ૧૨ પાટો ૧૩ સુવર ૧૪ રથેન પક્ષી ૧૫ વજ્ર

૧૬ મૃગ (હરણ) ૧૭ બકરો ૧૮ નદાવર્ત ૧૯ ઘડો
 ૨૦ કાચબો ૨૧ નીલવર્ણુ કમળ ૨૨ શખ ૨૩ મર્પ
 અને ૨૪ સિંહ આ ચોવીશ ચિન્હો અનુક્રમે ઋષભાદિક
 મહાવીર પર્યંત ચોવીશ તીર્થ કરોના જાણવા આ લાછનો
 તેમના જમણા અંગમા હોય છે

તીર્થ કરોનો વર્ણુ:—

રક્તૌ ચ પદ્મપ્રભાસુપૂજ્યૌ,
 શુક્લૌ તુ ચન્દ્રપ્રભપુષ્પદન્તૌ ।
 કૃષ્ણૌ પુનર્નેમિમુની વિનીલૌ,
 શ્રીમલ્લિપાશ્ચૌ કનકદિગ્ધોઽન્યે ॥ ૨૦ ॥
 અભિ ચિન્તા., દેવાધિ કા., શ્લો. ૪૯

પદ્મપ્રભ અને વાસુપૂજ્ય એ બે તીર્થ કરોના શરીરનો
 વર્ણ રાતા છે, ચન્દ્રપ્રભ અને પુષ્પદન્ત (સુવિધિનાથ) ધોળા
 છે, નેમિ અને મુનિમુવ્રત કથામ છે, મલ્લિ અને પાર્શ્વનાથ
 નીલવર્ણુના છે, અને જામીના સોગ તીર્થ કરોના શરીરની
 કાતિ સુવર્ણ જેવી છે ૨૦

ભૂત ભાવી ચોવીશી (૩)

ગત ચોવીશી નામ:—

ઉત્સર્પિણ્યામતીતાયા, ચતુર્વિંશતિરર્હતામ્ ।
 કેવલજ્ઞાની નિર્વાણી, સાગરોઽથ મહાપજાઃ ॥ ૧ ॥
 વિમલઃ સર્વાનુભૂતિઃ, શ્રીધરો દત્તતીર્થકૃત્ ।
 દામોદર સુતેજાથ, સ્વામ્યથો મુનિસુવ્રતઃ ॥ ૨ ॥
 સુમતિ શિવગતિચૈવાસ્તાગોઽથ નિમીશ્વર ।
 અનિલો યશોધરાશ્રયઃ, કૃતાર્થોઽથ જિનેશ્વરઃ ॥ ૩ ॥
 શુદ્ધમતિઃ શિવકરઃ, સ્યન્દનશ્ચાય સમ્પ્રતિઃ ।

અભિ. ચિન્તા, દવાધિ. કા, શ્લો ૫૦-૫૨

ગમ્ ઉત્સર્પિણીના ચોવીશ તીર્થ કરાના નામ આ પ્રમાણે
 છે-૧ ઉવળજ્ઞાની ૨ નિર્વાણી ૩ સાગર ૪ મહાપજા ૫
 વિમલ ૬ સર્વાનુભૂતિ ૭ શ્રીધર ૮ દત્ત તીર્થકર ૯
 દામોદર ૧૦ સુતેજા ૧૧ સ્વામી ૧૨ મુનિસુવ્રત ૧૩ સુમતિ
 ૧૪ શિવગતિ ૧૫ અસ્તાગ ૧૬ નિમીશ્વર ૧૭ અનિલ
 ૧૮ યશોધર ૧૯ કૃતાર્થ ૨૦ જિનેશ્વર ૨૧ શુદ્ધમતિ
 ૨૨ શિવકર ૨૩ સ્યન્દન અને ૨૪ સમ્પ્રતિ ૧-૩

ભાવી ચોવીશી નામ:—

માવિન્યાં તુ પદ્મનાભઃ, શૂરદેવઃ સુપાર્શ્વકાઃ ॥ ૪ ॥

સ્વયમ્પ્રભશ્ચ સર્વાનુભૂતિર્દેવશ્રુતોદયૌ ।

પેદાલઃ પોદ્દિલશ્ચાપિ, શતકીર્તિશ્ચ સુવ્રતઃ ॥ ૫ ॥

અમમો નિષ્કપાયશ્ચ, નિષ્પુલાકોઽથ નિર્મમઃ ।

ચિત્રગુપ્તઃ સમાધિય, સંવરશ્ચ યશોધરઃ ॥ ૬ ॥

વિજયો મહાદેવૌ ચાનન્તવીર્યશ્ચ મદ્રકૃત્ ।

एवं सर्वावसर्पिण्युत्सर्पिणीषु जिनोत्तमाः ॥ ७ ॥

અમિ. ચિન્તા., દેવાધિ. કાં., શ્લો. ૫૩-૫૬

આવતી ચોવીશીમા થનારા તીર્થ'કરોનાં નામ આ પ્રમાણે છે-૧ પદ્મનાભ. ૨ શૂરદેવ. ૩ સુપાર્શ્વ. ૪ સ્વયંપ્રભ. ૫ સર્વાનુભૂતિ. ૬ દેવશ્રુત. ૭ ઉદય. ૮ પેદાલ ૯ પોદ્દિલ. ૧૦ શતકીર્તિ. ૧૧ સુવ્રત. ૧૨ અમમ. ૧૩ નિષ્કપાય. ૧૪ નિષ્પુલાક. ૧૫ નિર્મમ ૧૬ ચિત્રગુપ્ત. ૧૭ સમાધિ. ૧૮ સંવર. ૧૯ યશોધર. ૨૦ વિજય ૨૧ મદ્ર. ૨૨ દેવ. ૨૩ અનંતવીર્ય, અને ૨૪ ભદ્રકૃત. આ પ્રમાણે સર્વ અવસર્પિણી અને ઉત્સર્પિણીને વિષે જિનેશ્વરો થાય છે. ૪-૭

તીર્થઢ્ઢર અતિશય (૪)

ચાર અતિશય:—

તેપાં ચ દેહોઽદ્ધુતરૂપગન્ધો,
 નિરામયઃ સ્વેદમલોઽજિશ્તથ્થ ।
 શ્વાસોઽઙ્ગગન્ધો રુધિરામિપં તુ,
 ગોધીરધારાઘવલ દ્યવિસ્રમ્ ॥ ૧ ॥

આહારનીહારવિધિસ્ત્વદશ્ય—

અત્વાર ણ્તેઽતિશયાઃ સહોત્થાઃ ।

અમિ ચિન્તા., દેવાધિ કા., શ્લો. ૫૭.

તે તીર્થ ઢ્ઢરોતુ (૧) શરીર નિરાગી તેમજ સ્વેદ (પરસેવો) અને મળ રહિત હોય છે, તથા તેના રૂપ અને ગંધ અદ્ધુત હોય છે (૨) તેમનો શ્વાસ કમળની જેવો સુગંધિવાળો હોય છે (૩) તેમતુ રુધિર અને શ્વાસ ગાયના દૂધની ધારા જેવુ ઉદ્ભવળ અને દુર્ગંધ રહિત હોય છે, તથા (૪) તેમના આહાર અને નીહાર લોકો ભેદ શકે નહીં એવા હોય છે આ ચાર અતિશયો જન્મથીજ હોય છે

અગીયાર અતિશય:—

ક્ષેત્રે સ્થિતિર્યોજનમાત્રકેઽપિ,
 નૃદેવતિર્યગ્જનકોટિકોટેઃ ॥ ૨ ॥

વાણી નૃતિર્યક્સુરલોકમાયા—

સંવાદિની યોજનગામિની ચ ।

મામણ્ડલં ચારુ ચ મૌલિપૃષ્ઠે,

વિહમ્વિતાહર્પતિમણ્ડલશ્રિ

॥ ૩ ॥

સાગ્રે ચ ગવ્યૂતિગતદ્વયે રુજા—

વૈરેતયો માર્યતિવૃષ્ટ્યવૃષ્ટયઃ ।

દુર્મિક્ષમન્યસ્વકચક્રતો મયં,

સ્યાન્નૈત એકાદશ કર્મઘાતજાઃ ॥ ૪ ॥

અમિ. ચિન્તા., દેવાધિ. કાં., શ્લો. ૫૮-૬૦.

૧ એક યોજન માત્ર ક્ષેત્ર—સુભવસરણુ ભૂમિને વિષે મનુષ્ય, દેવ અને તિર્યંચ વર્ગની કોડાકોડિ રહી શકે. ૨ તેમની વાણી મનુષ્ય, તિર્યંચ અને દેવલોકની ભાષાનો સંવાદ કરનારી એટલે સર્વે પોતપોતાની ભાષામાં મમણ શકે તેવી તથા યોજન સુધી વિસ્તાર પામનારી હોય છે. ૩ તેમના મસ્તકની પાછળ સૂર્યમંડળથી પણ અત્યંત અધિક કાંતિવાળું ભામંડળ હોય છે. ૪ બસો ગાઉ એટલે પચાસ યોજનથી વધારે પ્રદેશમાં રોગ ન હોય. ૫ વેર ન હોય. ૬ ઇતિગ્રો—સાત પ્રકારના ઉપદ્રવો ન હોય. ૭ મરકી ન હોય. ૮ અતિવૃષ્ટિ ન હોય. ૯ અવૃષ્ટિ ન હોય ૧૦ દુકાળ ન હોય. તથા ૧૧ સ્વચક્ર અને પરચક્રનો ભય ન હોય. આ અગીયાર અતિશયો કર્મના ક્ષયથી ઉત્પન્ન થાય છે—કેવળજ્ઞાન વખતે પ્રગટ થાય છે. ૨-૪.

ઓગણીસ અતિથય:—

સ્થે ધર્મચક્રં ચમરાઃ સપાદ—

પીઠં મૃગેન્દ્રાસનમુજ્જ્વલં ચ ।

છત્રત્રયં રત્નમયધ્વજોઽદ્વિ—

ન્યાસે ચ ચામીકરપદ્મજાનિ ॥ ૫ ॥

વપ્રત્રયં ચારુ ચતુર્મુખાઙ્ગતા,

ચૈત્યદ્વમોઽધોવદનાશ્ચ કણ્ઠકાઃ ।

દ્વુમાનતિર્દુન્દુભિનાદ ઉચ્ચકૈ—

ર્વાતોઽનુકૂલઃ શકુનાઃ પ્રદક્ષિણાઃ ॥ ૬ ॥

મન્થામ્બુવર્ષં ત્રિવિધપુષ્પ—

વૃષ્ટિઃ કચ્છમશ્રુતસ્વાપ્રવૃદ્ધિઃ ।

ચતુર્વિધામર્ત્યનિકાયકોટિ—

ર્જધન્યભાવાદપિ પાર્શ્વદેશે ॥ ૭ ॥

ઋતૂનામિન્દ્રિયાર્થાનામનુકૂલત્વમિત્યમી ।

एकोनविंशतिर्देव्याश्चतुस्त्रिंशच्च मीलिताः ॥ ૮ ॥

અમિ. ચિન્તા., દેવાધિ. કાં., શ્લો. ૬૧—૬૪.

૧ આકાશમા પ્રભુની સાથે ધર્મચક્ર ચાલે ૨ ચામરો. ૩ પાદપીઠ સહિત ઉજ્જ્વળ સિંહાસન ૪ ત્રણ છત્ર ૫ રત્નમય ધ્વજ ૬ પ્રભુ ન્યા પગ સ્થાપન કરે ત્યા પગની નીચે સુવર્ણ-કમળ હોય ૭ સમવસરણના સુદર ત્રણ કિલ્લા ૮ સમવસરણમાં પૂર્વ દિશામા બેઠેલા પ્રભુના પ્રતિબિંબો દેવતાઓ બીજી ત્રણે

દિશાઓમાં સ્થાપન કરે છે તેથી ચાર મુખપણું થાય ૬
 ચૈત્ય વૃક્ષ ૧૦ કાંટા નીચા મુખવાળા રહે ૧૧ વૃક્ષો નમ્ર
 યાય. ૧૨ ઉંચે સ્વરે હુંદુભિનો નાદ યાય ૧૩ વાયુ અનુકૂળ
 વાય. ૧૪ સારા શકુનો જમણી બાજુ ચાલે. ૧૫ મુગધી
 જળની વૃદ્ધિ. ૧૬ પંચ વર્ણનાં પુષ્પોની વૃદ્ધિ. ૧૭ કેશ, દાઢી-
 મૂંછ અને નખ વૃદ્ધિ પામે નહીં. ૧૮ પ્રભુની પાસે જોછામાં
 જોછા ચાર નિકાયના દેવો એક કરોડ હોય, તથા ૧૯ ઋતુઓ
 અને ધર્મિયોના વિષયો અનુકૂળપણે વર્તે. આ પ્રમાણે આ
 જોગણીશ અતિશયો દેવોના કરેલા હોય છે સર્વ મળીને
 ચોત્રીશ અતિશયો જિનેશ્વરને હોય છે. ૫-૮.

સમવસરણ (૫)

સમવસરણુ:—

થુણિમો કેવલિત્થં, વરચિજ્ઞાડ્ડણંદધમ્મકિત્તિડ્ડત્થં ।
 દેવિંદનયપયત્થં, તિત્થયરં સમવસરણત્થં ॥ ૧ ॥

સમવસરણપ્ર૦, સ્લો૦ ૧.

કેવળી અવસ્થાવાળા અને પ્રધાન છે વિદ્યા (જ્ઞાનલક્ષ્મી),
 આનંદ (સહજ સુખ), ધર્મ (સર્વ સંવરરૂપ) કીર્તિ
 (લોકમા શુભની સ્લાધા) અને અર્થ (પુરુષાર્થ) જેને એવા
 તથા લવનપતિ આદિના દેવેન્દ્રોએ નમેલા એવા તીર્થ કર
 પદમાં રહેલા તેમજ દેવકૃત સમવસરણુમા ગિરાજેલા એવા
 શ્રીભાવતીર્થ કરની અમે સ્તુતિ કરીએ છીએ. ૧.

સમવસરણુ રચના:—

પયઢિયસમત્થમાવો, કેવલિમાવો જિણાણ જત્થ મવે ।
 સોહંવિ સવ્વઓ તહિં, મહિમાજોયણમનિલકુમરા ॥ ૨ ॥

સમવસરણપ્ર૦, સ્લો૦ ૨.

પ્રગટ કર્યા છે જીવ-અજીવ આદિ સમગ્ર પદાર્થો જેણે
 એવો કેવલિપણુનો ભાવ, જિનેશ્વરોને જે ઠેકાણે ઉત્પન્ન થાય છે,

તે ઠેકાણે પ્રથમ ચોતગ્રંથી એક ચોજન સુધી પૃથ્વીને વાયુ-
કુમાર દેવો શુદ્ધ કરે છે. ૨.

વરિસંતિ મેહકુમરા, સુરહિજલં ઉડસુરા કુસુમપમરં ।

વિરયંતિ વણા મણિકણગરયણચિત્તં મહિઅલં તો ॥ ૩ ॥

સમવસરણપ્ર૦, શ્લો૦ ૩.

પછી તે સ્થાને મેહકુમાર દેવો મુગધી જગની વૃષ્ટિ કરે છે, પછી
છયે ઋતુના અધિષ્ઠાયક દેવો નીચા ડીંટવાળા પાચ વર્ણના પુષ્પોના
સમૂહની વૃષ્ટિ કરે છે, ત્યાંપછી વાનવ્યતર દેવો મણિ, સુવર્ણ અને
૨ નવટે ચિત્ર વિચિત્ર પૃથ્વીતળને ગમે છે-પીઠગદા હાથે છે ૩

અભિમતરમજ્જગદ્દિ, તિવપ્પ મણિરયણકણયકનિસીસા ।

રયણજ્જુણરુપ્પમયા, વેમાણિઅ-જોઢ-મરણકયા ॥ ૪ ॥

સમવસરણપ્ર૦, શ્લો૦ ૪.

અદરનો, મધ્યનો અને ઘડારનો અનુક્રમે મણિ, રત્ન અને
સુવર્ણના કાગરાવાળા, રત્ન, સુવર્ણ અને ચાદિના એવા ત્રણ
ગદા વૈમાનિક, જ્યોતિષી અને લવનપતિ દેવો ધનાયે છે,
અર્થાત્ વૈમાનિક દેવો મણિના કાગરાવાળો રત્નમય અદરનો
ગદા ધનાયે છે, જ્યોતિષી દેવો રત્નના કાગરાવાળો સુવર્ણમય
મધ્યનો ગદા ધનાયે છે અને લવનપતિ દેવો ચોનાના કાગરાવાળો
ચાદિમય ઘડારનો ગદા ધનાયે છે ૪

પ્રાતિહાર્યઃ—

અશોકવૃક્ષઃ સુરપુષ્પવૃષ્ટિ—

દિવ્યધ્વનિશ્રામરમાસનં ચ ।

ભામણ્ડલં દુન્દુમિરાતપત્રં

સત્પ્રાતિહાર્યાણિ જિનેશ્વરાણામ્. ॥ ૫ ॥

રૂપ૦ તરં૦, પૃ૦ ૨૩૪, (ચ૦ વિ૦ પ્રં૦)

અશોકવૃક્ષ, દેવોથી કરાતી પુષ્પવૃદ્ધિ, દિવ્ય-ધ્વનિ, આમર, આસન, ભામંડલ, દુન્દુભિ અને આતપત્ર-છત્ર આ આઠ જિનેશ્વરાનાં પ્રાતિહાર્યો છે. ૫.

આર પર્વદાઃ—

મુણિ વેમાણિણિ સમણી, સમવણજોઙ્ગવણદેવિદેવતિઙ્ગં ।

કપ્પસુરનરિત્થિતિયં, ઠંતિમ્મેયાઙ્ગવિદિસાસુ ॥ ૬ ॥

મમવસરણપ્ર૦, શ્લો૦ ૧૫.

અગ્નિ આદિક વિદિશાઓને વિષે પર્વદાઓ બેસે છે, તે આ પ્રમાણે:—પહેલા સાધુઓ, પછી વૈમાનિકની દેવીઓ અને પછી સાધ્વીઓ એ ત્રણ પર્વદા પૂર્વ દિશાના દ્વારે પ્રવેશ કરી અગ્નિખૂણામાં અનુક્રમે બેસે છે ભવનપતિની દેવીઓ, જ્યોતિષની દેવીઓ અને વાનવ્યંતરની દેવીઓ એ ત્રણ પર્વદાઓ દક્ષિણ દિશાના દ્વારે પ્રવેશ કરી નૈઋત્ય ખૂણામાં અનુક્રમે બેસે છે. ભવનપતિ, જ્યોતિષ અને વાનવ્યંતર દેવો આ ત્રણ પર્વદાઓ પશ્ચિમ દિશાના દ્વારે પ્રવેશ કરી વાયવ્ય ખૂણામાં અનુક્રમે બેસે છે. તથા વૈમાનિકદેવો, પુરુષો; અને સ્ત્રીઓ, એ ત્રણ પર્વદા ઉત્તર દિશાના દ્વારે પ્રવેશ કરી ઈશાન ખૂણામાં અનુક્રમે બેસે છે. ૬.

ચંડદેવી સમળી ઉદ્ધટ્ટિયા નિવિટ્ટા નરિત્થિસુરસમળા ।

इय पण मग परिस सुणंति देसणं पढमवप्पंतो ॥ ७ ॥

સમવસરણપ્ર૦, શ્લો૦, ૧૬.

ગાઁ પર્વદામાની ચાર પ્રકારની દેવીઓ અને સાધ્વીઓ ઉભી રહે છે અને પુરુષો, સ્ત્રીઓ, ચાર પ્રકારના દેવો અને સાધુઓ બેસે છે આ પ્રમાણે પહેલા એટલે અહરના વપ્રની મધ્યે રહેલી પાત્ર અને સાત મળીને ગાઁ પર્વદાઓ પ્રભુની દેશનાને સાબળે છે ૭

आग्नेय्यां गणभृद्धिमानवनिताः साध्यस्तथा नैर्ऋते,

ज्योतिर्व्यन्तरभावनेशदयिता वायव्यगास्तत्प्रियाः ।

ऐशान्यां च विमानवासिनरनार्यः संश्रिता यत्र तत्,

जैनस्थानमिदं चतुस्त्रिपरिपत्सम्भूषितं पातु वः ॥ ८ ॥

ધર્મકલ્પ૦, પદ્ય ૧, શ્લો૦ ૬૮.

જ્યા અગ્નિ ખૂણામા ગણધરો (સાધુઓ), વેમાનિઠ દેવીઓ અને સાધ્વીઓ રહે છે, નૈર્ઋત ખૂણામા જ્યોતિષી, વ્યતરો અને ભવનપતિતા દેવો રહે છે, વાયવ્ય ખૂણામા તેઓની એટલે જ્યોતિષક, વ્યતર અને ભવનપતિની સ્ત્રીઓ-દેવીઓ રહે છે, તથા ઈશાન ખૂણામા વિમાનવાસી દેવો, પુરુષો અને સ્ત્રીઓ રહે છે, તે આ ગાર પર્વદાથી શોભિત જિનેશ્વરનુ સ્થાન-સમવસરણુ તમારુ રક્ષણુ કરે ૮

સમવસરણુ વ્યવસ્થા:—

તત્રાદાવાગતોઽલ્પદ્વિરાગચ્છન્તં મહર્દિકમ્ ।

નમતિ સ્માગતં તુ પ્રાગ્, નમત્રેવ જગામ ચ ॥ ૯ ॥

ત્રિ૦ શ૦ પુ૦ ચ૦, પર્વ ૧, મ૦ ૩, શ્લો૦ ૪૭૩.

તે જિનેશ્વરના સમવસરણુને વિષે પ્રથમ અલ્પ ઋદ્ધિવાળો આવેલો હોય અને પછી મહર્દિક આવે, તો તે મહર્દિકને અલ્પ ઋદ્ધિવાળો નમસ્કાર કરે છે, અને જો પહેલા મહર્દિક આવેલો હોય અને પછી અલ્પર્દિક આવે તો તે અલ્પર્દિક, મહર્દિકને નમીને પાછળ જાય છે ૯

સમવસરણુ મહિમા:—

નાનાઽવસ્કન્દમદ્ધામહતગ્રામમુવો મિથઃ ।

મિત્રીભૂયેહ તિષ્ઠન્તિ, રાજાનસ્તવ પર્યદિ ॥ ૧૦ ॥

ત્રિ૦ શ૦ પુ૦ ચ૦, પર્વ ૧, સર્ગ ૩, શ્લો૦ ૫૪૩.

હે પ્રભુ ! ૫૦૦૫૨ વિવિધ પ્રકારના લશ્કરોના યુદ્ધથી નષ્ટ થયેલા ગામ અને જમીનવાળા રાજાઓ પણ આપના સમવસરણુ (સભા)મા ૫૦૦૫૨ મિત્ર થઈને બેસે છે. ૧૦.

ત્વત્પર્પઘયમાયાતઃ, કરટી કરટસ્થલીમ્ ।

કરેણ કેસરિકરં કુટ્ટા કણ્ડૂપતે મુદ્ધુઃ ॥ ૧૧ ॥

ત્રિ૦ શ૦ પુ૦ ચ૦, પર્વ ૧, મર્ગ ૩, શ્લો૦ ૫૪૪.

આપના સમવસરણુમા આવેલો આ હાથી, સિંહના

આગળના પગોને ચૂંકવડે ખેંચીને પોતાના ગણ્ડસ્થળને વાગવાર
ખજવાળે-ખણે છે ૧૧.

देव ! ये केचिदन्येऽपि, जीनाः श्वाश्वतवैरिणः ।

निर्वैरास्तेऽत्र तिष्ठन्ति, त्वत्प्रभाजोऽममो ह्ययम् ॥ १२ ॥

ત્રિ० ૩૦ પુ० ૪૦, પર્વ ૧, સર્ગ ૩, શ્લો० ૫૪૯.

હે પ્રભુ ! ખીજત કોઈ નિન્ય વૈરી શુવો (મર્ષ-નોખીયો,
ઉદર-ખીસાડી, હરણુ-વાધ, વિ०) પણ વૈર નિનાના થઇને અહીં
બેઠે છે તેથી આપનો આ પ્રભાવ અરેખ-શ્રેષ્ઠ છે ૧૨

नियन्त्रणा तत्र नैव, विरुथा न च काचन ।

विरोधिनामपि मिथो न मात्मर्यं मयं न च ॥ १३ ॥

ત્રિ० ૩૦ પુ० ૪૦, પર્વ ૧, મ० ૩, શ્લો० ૪૭૪.

તે જિનેશ્વરના મમવચન-ણુને વિષે કોઈને બધન થતુ
નથી, કાઠ પણ વિકઠા થતી નથી, પરમ-પર વેરવાળા પ્રાણીઓને
પણ પ-પ દ્વેષ થતાં નથી, તેમ જ સથ પણ હોતો નથી ૧૩

જિન-વાણી (૬)

જિનવાણી સ્વરૂપ:—

ऐन्दवीच विमला कलाऽनिशं
 भन्यकैरवविकाशनीयता ।
 तन्वती नयविवेकभारतीः,
 भारती जयति विश्ववेदिनः ॥ १ ॥

नयोपदेश.

અંદ્રમાની જેમ જેની નિર્મળ કળા હંમેશાં બન્ય પ્રાણી-
 ઓણી પોયણાને વિકાસ કરવામાં ઉદ્યમવાળી છે, તથા, જે
 સાત નયના પ્રકાશ અને વિવેકને વિષે રતિ-પ્રીતિને વિસ્તારનારી
 છે, એવી શ્રી તીર્થંકર ભગવાનની વાણી જયવંતી વર્તે છે. ૧.

लोकालोकविभासनैकतरणीप्रायास्त्वदीयाः शुभा
 वाचो वाक्पवतामशेषविमलज्ञानं सदा तन्वते ।
 संसाराम्बुधिमध्यमजदसुमृद्वृन्दस्य याः साम्प्रतं
 पोतायन्त इव प्रहृष्टमनसस्त्वद्ग्यानमासेदुपः ॥ २ ॥

હે જિનેંદ્ર ! લોકાલોકને પ્રકાશ કરવામાં અદ્વિતીય સૂર્ય-
 સમાન તમારી શુભ વાણી હંમેશાં પંડિતોને સમગ્ર-સંપૂર્ણ
 નિર્મળ જ્ઞાન આપે છે, વળી તે વાણી હંમણાં પણ સંસાર

સાગરમાં ડૂબતા એવા પરંતુ હર્ષિત હૃદયવાળા અને તમારા ધ્યાનને પામેલા પ્રાણીઓના સમૂહને વહાણ જેવી થાય છે. ૨.

કૃતસમસ્તજગચ્છુમવસ્તુતા,
જિતકુવાદિગણાસ્તમવસ્તુતા ।

અવતુ વઃ પરિપૂર્ણનમા રતી-

નૃમરુતે દદતી જિનમારતી ॥ ૩ ॥

ચતુર્વિંશતિકા, પૃ૦ ૧૬, શ્લો૦ ૭, (આગ૦ સ૦)

જેણે આખું જગત્ શુભ વસ્તુના લાવમય બનાવ્યું છે, જેણે કુવાદીઓના સમૂહને જિતી લીધા છે, જે ચોરાશી લાખ યોનિરૂપ સંસારનો નાશ કરનારા (મુનિઓ) વડે સ્તુતિ કરાયેલી છે, જેણે ગણીશતાના ગણદ વડે આકાશને ભરી દીધું છે, તથા જે મનુષ્યો અને દેવોને મુખ આપનારી છે, તે શ્રીજિનેશ્વરની વાણી તમારું વક્ષણ કરે. ૩.

અનાદિનિધનાડીના, ધનાદીનામતિપ્રદા ।

મતિપ્રદાનમાદેયાઽનમા દેયાજિનેન્દ્રવાક્ ॥ ૪ ॥

ચતુર્વિંશતિકા, પૃ૦ ૮૫, શ્લો૦ ૪૭, (આગ૦ સ૦)

આદિ અંત સહિત, દીનતા ગહિત, અત્યંત ધનાદિકને આપનારી, ગ્રહણ કરવા લાયક અને કોઈને નહીં નમનારી એવી જિનેશ્વરની વાણી અમને બુદ્ધિનું દાન આપે-અમારી બુદ્ધિ સારી કરે. ૪.

જિન-આગમ (૭)

જિનાગમ સ્વરૂપ:—

મમસ્ત્થુવનત્રયપ્રથનસજ્જનાનાપદઃ,

પ્રમોચયતિ યઃ સ્મૃતઃ સપદિ મજ્જનાનાપદઃ ।

સમુદ્ધંસિતમદ્ધકં તમમલં મજ્જે નાગમં

સ્ફુરન્નયનિવારિતાસદુપલમ્મજૈનાગમમ્ ॥ ૧ ॥

ચતુર્વિંશતિકા, પૃષ્ઠ ૫૨, શ્લોક ૩૧, (આપ્ત ૮ સ ૦)

સમગ્ર ત્રણ જગતના પદાર્થોને પ્રગટ કરવામાં જના વિવિધ પ્રકારના પદો-શબ્દો તૈયાન છે, એવો જે જિનાગમ અમરણ કરવાથી તરતાળ મજ્જનોને વિવિધ પ્રકારની આપત્તિથી મૂકાવે છે, તે જિનાગમના નિષ્ઠ રીતે મમલગી રહેલી છે, ત મળ રહિત છે, તે સુગમ છે, તથા સ્ફુરત્યમાન નયોવડે તેણે અમત્ ઉપલભનું એટલે અન્ય મતના શાસ્ત્રોનું નિવારણ કર્યું છે, તેવા જૈનાગમને-જિનેશ્વરે પ્રત્યેવા આગમને હુ લખ્યું-એવું ૧

દ્વાદશાંગી-—

આચારાઙ્ગસૂત્રકૃતં સ્થાનાઙ્ગં સમવાયયુક્ ।

પચ્ચમં મગવત્યઙ્ગં જ્ઞાતાધર્મકથાઙ્ગપિ ચ ॥ ૨ ॥

ઉપાસકાન્તકૃદનુત્તરોપપાતિકાદશાઃ ।

પ્રશ્નવ્યાકરણં ચૈવ, વિપાકશ્રુતમેવ ચ ॥ ૩ ॥

इत्येकादश मोषाद्भान्यद्भानि द्वादश पुनः ।

दृष्टिमादो द्वादशाङ्गी, म्याद् गणिपिटकाह्वया ॥ ४ ॥

અભિ૦ ચિન્તા૦, દેવકાણ્ડ, શ્લો૦ ૧૫૭-૧૫૯.

૧ આચાર્યાગ, ૨ મૂનકૃતાગ-સૂયગડાગ, ૩ મ્યાનાગ, ૪ સમવાયાગ, ૫ પાત્યમુ ભગવતી, ૬ જ્ઞાતાધર્મકથા, ૭ ઉપાસકદશાગ, ૮ અતકૃદશાગ, ૯ અનુત્તરોપપાતિકદશાગ, ૧૦ પ્રશ્નવ્યાકરણ, ૧૧ વિપાકશ્રુત, આ અગ્યાર અગો ઉપાગ સહિત છે, તથા બારમુ અગ દૃષ્ટિવાદ છે આ દાદશાગીનુ બીજુ નામ ગણિપિટક પણ છે ૨-૪

દૃષ્ટિવાદના અને ચૌદપૂર્વના ભેદોઃ—

परिकर्मसूत्रपूर्वानुयोगपूर्वगतचूलिका. पञ्च ।

મ્યુર્દૃષ્ટિવાદભેદોઃ, પૂર્વાણિ ચતુર્દશાપિ પૂર્વગતે ॥ ૫ ॥

उत्पादपूर्वमग्रायणीयमथ वीर्यतः प्रवाद स्यात् ।

અસ્તેર્જ્ઞાનાત્ મત્યાત્, તદાત્મનઃ કર્મણશ્ચ પરમ્ ॥ ૬ ॥

प्रत्याख्यान विद्याप्रवादकल्याणनामधेये च ।

પ્રાણાવાય ચ ક્રિયાપ્રિશાલમથ લોકાવિન્દુસારમિતિ ॥ ૭ ॥

અભિ૦ ચિન્તા૦, દેવકાણ્ડ, શ્લો૦ ૧૬૦-૧૬૨

૧ પરિકર્મ, ૨ સૂત્ર, ૩ પૂર્વાનુયોગ, ૪ પૂર્વગત અને ૫ ચૂલિકા એ પાત્ર દૃષ્ટિવાદના ભેદો છે હવે આ પૂર્વગતમાં જ ચૌદ પૂર્વો છે,

તેનાં નામ-૧ ઉત્પાદ, ૨ અગ્રાયણીય, ૩ વીર્યપ્રવાદ, ૪ અસ્તિના-
સ્તિપ્રવાદ, ૫ જ્ઞાનપ્રવાદ, ૬ સત્યપ્રવાદ, ૭ આત્મપ્રવાદ, ૮ કર્મ-
પ્રવાદ, ૯ પ્રત્યાખ્યાનપ્રવાદ, ૧૦ વિદ્યાપ્રવાદ, ૧૧ કલ્યાણ, ૧૨
પ્રાણાવાય, ૧૩ ક્રિયાવિશાલ, અને ૧૪ લોકગિન્દુસાર. ૫-૭

જિનાગમ મહિમા:--

જિનશાસનં વિજયતે, વિશદપ્રતિભાનવપ્રમદ્ગમવત્ ।

ત્રિજગદ્ભ્રવકાન્તારં વિશદપ્રતિભાનવપ્રભં ગમવત્ ॥ ૮ ॥

ચતુર્વિંશતિકા, પૃ૦ ૧૩૭, શ્લો૦ ૮૩, (આગ૦ સ૦)

જિનશાસન વિજયવત વર્તે છે તે નિર્ભય બુદ્ધિરૂપી વપ્રનો
ભંગ કરનાર સમારૂપી અસ્વયમા પ્રવેશ કરતા તથા જગતનું
રક્ષણ કરે છે, તે સ્ફુટરૂપે અનુપમ નવીન પ્રભાવાળું અને ગમ-
આલાવાવાળું છે ૮

અવમસંતમસં તતમાનયત્,

પ્રલયમાલયમાગમરોષિપામ્ ।

ભુવનપાવનપાલનમર્કવત્,

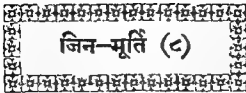
જિનમતં નમ તદ્વયવશ્નહો ! ॥ ૯ ॥

ચતુર્વિંશતિકા, પૃ૦ ૬૩, શ્લો૦ ૩૫, (આગ૦ સ૦)

તદિદ્યોલં તૃષ્ણાપ્રચયનિપુણં મૌરુયમશિલં
 વૃષો ષ્ટદેસ્તાપો દહતિ શ્મનં વદ્ધિવદલમ્ ।
 તતઃ સ્વેદોઽત્યન્તં ભવતિ મવિનાં ચેતસિ ઘુષા
 નિઘાયેદં પૂતે જિનપતિમતે મન્તિ નિરતાઃ ॥ ૧૦ ॥
 મુમાપિનરત્નમન્દોહ, શ્લોક ૩૪૨.

તૃષ્ણાની વૃદ્ધિ કરવામાં નિપુણ એવું સર્વ સાંસારિક મુખ
 વીજળીના જેવું ચપલ છે, તૃષ્ણાની વૃદ્ધિને તાપ અગ્નિની
 જેમ શ્મના (શાંતિ) ને અન્યંત આગી નાંખે છે. તેથી
 સબ્ધ પ્રાણીઓને અતિ દ્વેદ થાય છે. આ પ્રમાણે ડાહ્યા
 પુરુષો ચિત્તમાં વિચારીને પવિત્ર એવા જિનેશ્વરના મત (ધર્મ)
 મા તત્પર થાય છે. ૧૦

जिन-मूर्ति (८)

जिनमूर्ति स्वरूप—

प्रासादमण्डपच्छत्रपर्यङ्कासनसद्वहैः ॥

निर्दोषदृष्ट्या मूर्त्या च, देवो नैव जिनात् परः ॥१॥

वास्तुमन्थ (राजवल्लभ), प्रकरण ४, श्लो० ५४.

प्रासाद, मंडप, छत्र, पर्यंक आसन, सारा अड्डा અને
निर्दोष દૃષ્ટિવાળી મૂર્તિએ કરીને જિનેશ્વર સમાન બીજા કોઈ
દેવ નથી ૧.

જિનમૂર્તિ મહિમા—

ચિત્રં ચૈતસિ વર્તતે શ્રુતિરિયં चापल्यताहारिणीं

મૂર્તિં સ્ફુર્તિમતીમતીવ વિમલાં નિત્યં મનોહારિણીમ્ ।

વિરૂપાતાં સ્નપયન્ત એવ મનુજાઃ શુદ્ધોદકેન સ્વયં

સદ્વિરૂપાતીતતમોમલાપનયતો નૈર્મલ્યમાવિગ્રતિ ॥ ૨ ॥

જિનમૂર્તિ પરિકર—

છત્તચયઉત્તારં, માલકવોલાઓ સવળનાસાઓ ।

સુદયં જિણચરણગો, નવગ્ગહા જક્ષ્વજક્ષિણિયા ॥૩॥

વાસ્તુસાર, વિમ્વપરીક્ષાપ્ર૦, શ્લો૦ ૨.

જિનમૂર્તિના પરિકરમાં ગસ્તક, કપાલ, કાન અને નાકથી ઉપર-
બહાર નીકળેલા ત્રણ છત્રનો વિસ્તાર હોય છે, તથા જિનના ચરણોની
આગળ નવગ્રહ અને ચક્ષુ ચક્ષિણીઓ હોવી એ મુખદાયક છે ૩

સિંહાસણુ વિંધાઓ દિવદ્વઓ, દીહિ વિત્થરે અદ્વો ।

પિંડેણ પાઠ ઘડિઓ, રૂવગ નર અહવ મત્ત જુઓ ॥ ૪ ॥

વાસ્તુસાર, વિમ્વપરીક્ષાપ્ર૦, શ્લો૦ ૨૬.

સિંહાસન, લંબાઈમાં મૂર્તિથી ઠોડું, વિસ્તારમાં અડધું
અને બાકાઈમાં પાભાગ હોવું જોઈએ, તથા હાથી, સિંહ વિગેરે
રૂપક નવ અથવા સાત યુક્ત બનાવવું જોઈએ ૪.

ઉભયદિસિ જક્ષ્વજક્ષિણિ, કેસરિ ગય ચામર મજિહ ચક્કધરી ।

ચઠઠસ ધારસ દસ તિય, છ માય કમિ દ્વઝ મવે દીહં ॥ ૫ ॥

વાસ્તુસાર, વિમ્વપરીક્ષાપ્ર૦, શ્લો૦ ૨૭.

સિંહાસનમાં બે તરફ ચક્ષુ અને ચક્ષિણી અર્થાત્ પ્રતિમાની
જમણી બાજુએ ચક્ષુ અને ડાબી બાજુએ ચક્ષિણી, બે સિંહ,
બે હાથી, બે ચામર ધારણ કરનાર અને મધ્યમાં ચક્રને ધારણ
કરનારી ચક્રેશ્વરી દેવી બનાવવી આમાં પ્રત્યેકનું માપ આ
પ્રમાણે છે—ચૌદ ચૌદ લાગના પ્રત્યેક ચક્ષુ અને ચક્ષિણી,

બાર બાર ભાગના બે સિંહ, દશ દશ ભાગના બે હાથી, ત્રણ ત્રણ ભાગના બે ચામર ઢોળનાગ અને મધ્યમા છ ભાગની ચક્રેશ્વરી દેવી, એ પ્રકારે ૮૪ ભાગ લાણુ મિહામન થાય છે. ૫.

ચક્રધરી મરુડંકા, તસ્સાહે ધમ્મચક્ક-ઉભયદિસં ।

હરિણજુહં રમણીયં, ગદ્ધિયમજ્જમ્મિ જિણચિણ્હં ॥ ૬ ॥

વાસ્તુસાર વિમ્બપરીશ્રાવૃ, શ્લોક ૨૮.

સિહાસનના મધ્ય ભાગમા જે ચક્રેશ્વરી દેવી છે તે ગરુડની સવારી કરનારી છે, (તેની ચાપ ભુજાઓમાથી બે ભુજા-હાથમા ચક્ર, નીચેની જમણી ભુજા-હાથમા વરદાન અને ડાબી ભુજામા બિજોડ ગળણુ લોધએ) આ ચક્રેશ્વરી દેવીની નીચે એક ધર્મચક્ર બનાવવું, આ ધર્મચક્રની બે ગાંઠુએ નુદર એક એક હરિણ બનાવવું, અને ગાદીના મધ્ય ભાગમા જિનેશ્વર લગવાનું ત્રિહૃ કરવું લોધએ ૬

અન્યકૃત-જિન-સ્તુતિ (૧)

કુલાદિવીજં સર્વેષાં પ્રથમો વિમલવાહનઃ ।
 ચક્ષુષ્માંશ્ચ યશસ્વી ચાભિચન્દ્રોઽય પ્રસેનજિત્ ॥ ૧ ॥
 મરુદેવશ્ચ નામિશ્ચ, મરતે કુલસત્તમઃ ।
 અષ્ટમો મરુદેવ્યા તુ, નામેર્જાતિ ઉરુક્રમઃ ॥ ૨ ॥
 દર્શયન્ વર્ત્મ વીરાણાં સુરાસુરનમસ્કૃતઃ ।
 નીતિત્રિતયકર્તા યો યુગાદૌ પ્રથમો જિનઃ ॥ ૩ ॥

ભાગવત, પદ્મમસ્કન્ધ, અ૦ ૧૨, શ્લો૦ ૧૬.

મર્વના કુળ તુ પ્રથમ બીજ ૩. પહેલા વિમલવાહન નામના કુલક ૪ થયા ૧, પછી ચક્ષુષ્માન્ ૨, યશસ્વી ૩, અભિચન્દ્ર ૪, પ્રસેનજિત્ ૫, મરુદેવ ૬ અને નાભિ ૭, આ સાત કુલક બન્તક્ષેત્રમાં થયા આઠમા યુગ્મદેવ કુલક ૮, મરુદેવામાતાને વિષે નાભિકુલ ૮ થકી થયા, તે માતા પરાક્રમી હતા, તેણે વીરોના માર્ગ બતાવ્યો, તેને સુર અને અસુર મર્વે નમતા હતા, તેણે ત્રણ પ્રકારની નીતિ કરી હતી અને ત્રણની આદિમા પ્રથમ જિનેશ્વર થયા ૧-૩

રૈવતાદ્રૌ જિનો નેમિર્યુગાદિર્નિમલાચલે ।
 ઋષીણામાશ્રમા દેવમુક્તિમાર્ગસ્ય કારણમ્ ॥ ૪ ॥

ભાગવત, દ્વિતીયસ્કન્ધ, અ૦ ૭, શ્લો૦ ૨૩.

રૈવતપર્વત ઉપર શ્રીનેમિનાથ જિનેશ્વર વિચર્યા હતા, અને સિદ્ધાચળ ઉપર શ્રી યુગાદીશ સ્વામી વિચર્યા હતા, તથા સ્વર્ગ અને મુક્તિના માર્ગના કાઠણરૂપ ઋષિઓના આશ્રમે પણ ત્યાં રહેલા છે. ૪.

નામિસ્તુ જનયેત્ પુત્રં મરુદેવ્યાં મનોહરમ્ ।

ઋપમં ક્ષત્રિયશ્રેષ્ઠં સર્વક્ષત્રસ્ય પૂર્વકમ્ ॥ ૫ ॥

ઋપભાદ્ ભરતો જજ્ઞે, વીરપુત્રગતાગ્રજઃ ।

રાજ્યેઽભિષિચ્ય ભરતં મહાપ્રાત્રજ્યમાશ્રિતઃ ॥ ૬ ॥

માગવત, પદ્મમસ્કન્ધ, અ૦ ૯, શ્લો૦ ૧૨-૧૩.

નાભિ નામના કુલકદે મરુદેવાને વિષે ક્ષત્રિય વર્ગમાં શ્રેષ્ઠ અને સર્વ ક્ષત્રિયોમાં પહેલા એવા ઋપભ નામના મનોહર પુત્રને ઉત્પન્ન કર્યો. તે ઋપભદેવના સો વીર પુત્રોમાં અગ્રેસર-મોટા ભરત નામના પુત્ર ઉત્પન્ન થયા, તે ભરતને નામધને અભિષેક કરી શ્રીઋપભદેવે મોટી પ્રમજ્યા-દીક્ષા અગીકાર કરી ૫-૬

નિત્યાનુભૂતનિજલામનિવૃત્તતૃષ્ણઃ,

શ્રેયસ્ય (૧) સદ્રચનયા ચિરસુસુવૃદ્ધેઃ ।

લોકસ્ય યઃ કરુણયોમયમાત્મલોક-

માર્ગ્યન્નમો મગવતે ઋપભાય તસ્મૈ ॥ ૭ ॥

માગવત, પદ્મમસ્કન્ધ, અ૦ ૧૧, શ્લો૦ ૧૩.

નિરંતર અનુભવેલા આત્મલાભથી જેની સર્વ તૃષ્ણાઓ નિવૃત્ત થઈ હતી એવા જે ભગવાને, ચિરકાળથી જેમની પુદ્ધિ

સુતેલી હતી એવા જગતના લોકોને કંઠુલાને લીધે કહ્યાણના માર્ગની ઉત્તમ રચનાવડે આ ભવ અને પશ્ચવનું હિત બતાવ્યું છે, તે ઋષભદેવ ભગવાનને નમસ્કાર હો. ૭

દશમિર્મોજિતૈર્વિગ્રેયત્ ફલં જાયતે કૃતે ।

મુનેરર્હતાં મક્તસ્ય તત્ફલં જાયતે કલૌ ॥ ૮ ॥

મહામારત, વિરાટપર્વ, અ૦ ૩૨, શ્લો૦ ૪૩.

સત્ય યુગમાં દશ પ્રાણી જમાડવાથી જે ફળ-પુણ્ય થાય છે, તેટલું ફળ કલિયુગમાં અગ્નિહૃતના ભક્ત એક મુનિને જમાડવાથી થાય છે. ૮.

અષ્ટપદિષુ તીર્થેષુ, યાત્રયા યત્ફલં મવેત્ ।

આદિનાથસ્ય દેવસ્ય, સ્મરણેનાપિ તત્ફલમ્ ॥ ૯ ॥

ગિષ પુ૦ શિવ સહિતા, અ૦ ૩૩, શ્લો૦ ૨૫.

અડમ્બઠ તીર્થેને વિષે યાત્રા કરવાથી જે ફળ થાય છે, તેટલું ફળ આદિનાથ દેવના સ્મરણ માત્રથી પણ થાય છે ૯.

નિશમ્ય ક્ષિતૌ યં ચરિત્રં પવિત્રં

મૃતં મન્યતે નામૃતં તદ્વસત્કઃ ।

યથોરાશિમામા સમુદ્ઘાસિતાશઃ,

સ માં પાતુ દેવો મહાવીરનામા ॥ ૧૦ ॥

કવિચમ્રવર્તિ-દેવીપ્રમાદ.

પૃથ્વીમાં જેનું પવિત્ર ચરિત્ર સાંભળીને ન્યાંના (પૃથ્વી પરના) રહેવાસી મનુષ્યો અમૃતને મરેલું (કદપનાનો વિષય)

નથી માનતા. જેમની દીર્ઘિના સમૂહની કાંતિવડે દિશાઓ વિક-
સ્વર થઈ છે એવા મહાવીર નામના પ્રભુ માડું રક્ષણ કરે. ૧૦.

દયા-દાન-ધર્માદિવીરેષુ મુખ્યો

યતસ્ત્વં પૃથિવ્યાં પ્રસિદ્ધોઽસિ નાથ ! ।

યતસ્તે મહાવીરતા વિશ્વમાન્યા,

ત્વદન્યઃ કંઈદુર્ગુમાનસ્તિ ધન્યઃ ॥ ૧૧ ॥

કવિચક્રવર્તિ-દેવીપ્રસાદ.

દયા, દાન અને ધર્માદિ કાર્યો કરનાર વીરપુરુષોમાં તું મુખ્ય
છે તેથીજ હું નાથ ! તું આખા જગતમાં પ્રસિદ્ધ છે. તે કાર-
ણથીજ તારી મહાવીરતા-મહાવીરપણું જગતમાં માન્ય છે. તારાથી
ખીન્ને ધન્યશાળી પુરુષ કોણ હોઈ શકે ? ૧૧.

અનુગ્રાહકથેદ્ ભવાનસ્તિ લોકે,

કિમન્યૈરનુગ્રાહકૈસ્તુચ્છભૂતૈઃ ।

દિનાધીશ્વરે ભૂરિતેજસ્યુદિતે,

ન વદ્ધેઃ પ્રકાશં જનો વાન્છતીહ ॥ ૧૨ ॥

કવિચક્રવર્તિ-દેવીપ્રસાદ.

આ લોકમાં જો આપ અનુગ્રાહક-કૃપા કરનારા છો, તો
ખીન્ને તુચ્છ અનુગ્રાહકોથી શું ? અત્યંત પ્રકાશમાન સૂર્ય
હોલો હોય તો આ જગતમાં અગ્નિના પ્રકાશને કોઈ નથી
ધરછડું. ૧૨.

પુરસ્તે સ્વતઃ સિદ્ધબોધસ્ય દેવ !

વૃથા બુદ્ધતાં બુદ્ધદેવો વિમર્તિ ।

મહાવીર ! મુક્તાત્મનસ્તે પુરસ્તા-

દનર્હત્વમાયાન્તિ મુક્તાઃ સમસ્તાઃ ॥ ૧૩ ॥

કવિચક્રવર્તિ-દેવીપ્રસાદ.

હે દેવ ! પોતાની મેળેજ લોધને-જ્ઞાનને પ્રાપ્ત કરનાર એવા
આપની આગળ બુદ્ધદેવ બુદ્ધપણાને-જ્ઞાનીપણાને વૃથા-ફાગટજ
ધારણ કરે છે હે મહાવીર ! જેનો આત્મા મુક્તિને પામ્યો છે
એવા આપની આગળ બીજા બધા (અન્ય તીર્થિકા) જે મુક્ત
થયા છે તે અયોગ્યતાને ધારણ કરે છે ૧૩

નિષ્પક્ષ-જિન-સ્તુતિ ૧૦

નિષ્પક્ષ જિન સ્તુતિ.

ત્યક્તસ્વાર્થઃ પરહિતરતઃ મર્વદા સર્વરૂપં
મર્વાકારં વિવિધમસમં યો વિજાનાતિ વિશ્વમ્ ।
બ્રહ્મા વિષ્ણુર્મવતુ વરદઃ શક્કરો વા જિનો વા,
યસ્યાચિન્ત્યં ચરિતમસમં માવતસ્તં પ્રપદ્યે ॥૧॥
હરિભદ્રસૂરિ.

સ્વાર્થનો ત્યાગ કરનાર અને ધીજીવના હિતમાં રક્ષા એવા જે
કેઈ—સર્વ રૂપવાળા, સર્વ આકારવાળા, વિવિધ પ્રકારના અને
કેઈની સમાન નહીં એવા આ વિશ્વને નિગતર બદલે છે, તથા
જેનું ચરિત્ર અચિંત્ય અને અનુપમ છે, તેવા કદાચ બ્રહ્મા હોય,
વિષ્ણુ હોય, વગ્દાન આપનાર શકર હોય, કે રાગ વ્રેષ
જિતનાર-જિનેશ્વર હોય—તેને હું ભાવથી અગીકાર કરૂ છું—
દેવરૂપે માનું છું ૧

સદા યોગસાત્મ્યાત્ સમુદ્ભૂતસામ્યઃ,
પ્રમોત્પાદિતગ્રાણિપુણ્યપ્રકાશઃ ।

ત્રિલોકીશવન્દ્યદ્વિકાલજ્ઞનેતા,

મ એકઃ પરાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥ ૨ ॥

દ્વાત્રિશિકા, (હરિભદ્રસૂરિ) શ્લો ૧.

મુખમા કાર્ક પદ્ય વિકાસ નથી તે એક પરમાત્મા
જ અમારી ગતિ (શરણ) છે ૬

ન પક્ષી ન મિત્રો વૃષો નાપિ ચાર્પ
ન રોપગ્રમાદિચન્મા નિકાર ।

ન નિન્દ્યશરિત્રેર્જને यस્ય કમ્પઃ,
સ એક પરાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥ ૭ ॥

દ્વાવિશિકા, (હરિમદ્ભસુરિ) સ્લો ૯.

જેમને પક્ષી, મિત્ર, કે વૃષણ વિગેરેનું વાહન નથી, તેણે
ધનુષ વિગેરે શસ્ત્ર ધારણ મ્યુ નથી, જેને નાગ દેવાદિથી
ઉત્પન્ન થયેલો વિશ્વ નથી, અને જેને વૈશ્વનાર નિદ્ય અશિવથી
ધતો કપ(ભય) નથી, અર્થાત્ જેનું અશિવ શુદ્ધ છે, તે જ
એક પરમાત્મા જિનેન્દ્ર માની ગતિ (ગરણ) છે ૭

ન ગૌરી ન ગદ્ધા ન લક્ષ્મીર્યદીય
વપુર્વા શિરો વાઙ્મયુરો ના જગાહ ।

યમિચ્છામિયુક્ત શિવશ્રીસ્તુ મેજે,
સ એક પરાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥ ૮ ॥

દ્વાવિશિકા, (હરિમદ્ભસુરિ) સ્લો ૧૦.

જેના શરીરને, મસ્તકને કે હૃદયમાં (દાતી) ને ગૌરી,
ગંગા કે લક્ષ્મી સ્પર્શ મળતી નથી પરંતુ ઈચ્છા નિહિત થયેલા
જેને મોક્ષ લક્ષ્મી ભજે છે, તે જ એક પરમાત્મા જિનેન્દ્ર
માની ગતિ (શરણ) છે ૮

ન યોગા ન રોગા ન ચોદ્વેગવેગાઃ,

સ્થિતિર્નો ગતિર્નો ન મૃત્યુર્ન જન્મ ।

ન પુણ્યં ન પાપં ન યસ્યાઽસ્તિ બન્ધઃ,

સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥ ૯ ॥

દ્વાત્રિંશિકા, (હરિભદ્રસૂરિ) શ્લો ૧૭.

જેને યોગ, રોગ, ઉદ્વેગનો આવેશ, સ્થિતિ, ગતિ, મૃત્યુ, જન્મ, પુણ્ય, પાપ અને કર્મબંધ વિગેરે કાંઈ પણ નથી, તે જ એક પરમાત્મા ભારી ગતિ (શરણ) છે. ૯.

તપઃ સંયમઃ સ્મૃતં બ્રહ્મ શૌચં

મૃદુત્વાર્જવાઽકિશ્ચનત્વાનિ મુક્તિઃ ।

ક્ષમૈવં યદુક્તો જયત્યેવ ધર્મઃ,

સ એકઃ પરાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥ ૧૦ ॥

દ્વાત્રિંશિકા, (હરિભદ્રસૂરિ) શ્લો ૧૮.

તપ, સંયમ, અત્ય, બ્રહ્મચર્ય, ગૌત્ર, મૃદુત્વ, આર્જવ, અપરિશ્રદ્ધ, મુક્તિ (નિર્લોભ) અને ક્ષમા આ ૬૨ પ્રકારનો જેમણે કહેલો ધર્મ જયવંત વર્તે છે, તે એક જ પરમાત્મા જિનેશ્વર ભારી ગતિ (શરણ) છે. ૧૦.

યથાસ્થિતં વસ્તુ દિશન્નધીશ !

ન તાદૃશં કૌશલમાશ્રિતોઽસિ ।

તુરન્નશ્ચુદ્ધાણ્યુપપાદયન્નયો

નમઃ પરેમ્યો નવપણ્ડિતેમ્યઃ ॥ ૧૧ ॥

અયોગવ્યવ ૦ દ્વાત્રિ ૦, શ્લો ૫.

જેને સદા યોગના સાત્ત્વપણાથી (તન્મયપણાથી) સમાનતા ઉત્પન્ન થયેલી છે, જેણે પોતાની પ્રભાવડે પ્રાણીઓને માટે પુણ્યને પ્રકાશ ઉત્પન્ન કર્યો છે, જે તણ જગતના સ્વામીઓને પણ વાંદવા હાયક છે, અને જે ત્રિકાળ જ્ઞાનીના પણ નાયક છે, તે એક જ જિનેશ્વર પરમાત્મા મારી ગતિ (શરણ) છે. ૨

જુગુપ્સામયાજ્ઞાનનિદ્રાઽવિરત્ય-

જ્ઞભૂહાસ્યશુગ્ધેષમિથ્યાત્વરાગૈઃ ।

ન યો સ્ત્યરત્યન્તરાયૈઃ સિપેવે,

મ એકઃ પરાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥ ૩ ॥

દ્વાત્રિંગિકા, (હરિમદ્રસૂરિ) શ્લો ૩.

જે જિનેન્દ્ર પ્રભુ જુગુપ્સા, ભય, અજ્ઞાન, નિદ્રા, અવિરતિ, કામ, હાસ્ય, શોક, દ્વેષ, મિથ્યાત્વ, રાગ, રતિ, અરતિ અને અંતગાયવડે સેવાયા નથી, તે જ એક પરમાત્મા જિનેશ્વર મારી ગતિ (શરણ) છે. ૩

ન યો બાહ્યમત્ત્વેન મૈત્રી પ્રપન્ન-

સ્તમોર્મિર્ન નો વા રજોમિઃ પ્રણુન્નઃ ।

ત્રિલોકીપરિત્રાણનિસ્તન્દ્રમુદ્રઃ,

■ એકઃ પરાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥ ૪ ॥

દ્વાત્રિંગિકા, (હરિમદ્રસૂરિ) શ્લો ૪.

લોકના પ્રાણીઓનું રક્ષણ કરવામા સાવધાન-તત્પર છે, તે એક જ પરમાત્મા જિનેશ્વર મારી ગતિ (શરણ) છે ૪

હૃષીકેશ ! વિષ્ણો ! જગન્નાથ ! જિણો !,
મુકુન્દાન્યુત ! શ્રીપતે ! વિશ્વરૂપ ! ।

અનન્તેતિ સમ્બોધિતો યો નિરાશૈઃ,
સ એકઃ પરાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥ ૫ ॥

દ્વાત્રિશિકા, (હરિમદ્રસૂરિ) સ્લો ૫.

નિષ્પૃહી મુનિઓએ જોમને-હે હૃષીકેશ (ધંત્રીઓના સ્વામી) !,
હે વિષ્ણુ !, (જ્ઞાનવડે વ્યાપક) !, હે જગન્નાથ !, હે જિણ (કર્મ
વેરીને જિતનાર) !, હે મુકુન્દ !, હે અન્યુત (નહી ચળવાવાળા) !,
હે શ્રીપતિ (જ્ઞાનલક્ષ્મી તથા મોક્ષલક્ષ્મીના પતિ) !, હે વિશ્વ-
રૂપ (જ્ઞાનવડે વિશ્વને જોનારા) !, તથા હે અનન્ત !-આ રીતે
સમ્બોધન આપીને મ્તાવ્યા છે તે જ એક પરમાત્મા જિનેશ્વર
મારી ગતિ (શરણ) છે ૫

ન શૂલં ન ચાપં ન ચક્રાદિ હસ્તે,
ન હાસ્યં ન લાસ્યં ન ગીતાદિ यस્ય ।

ન નેત્રે ન ગાત્રે ન વક્ત્રે વિકારઃ,
સ એકઃ પરાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥ ૬ ॥

દ્વાત્રિશિકા, (હરિમદ્રસૂરિ) સ્લો ૬.

જેના હાથમા શૂલ, ધનુષ કે ચક્રાદિક શસ્ત્રો નથી, જેને
હાસ્ય, નૃત્ય કે ગીતાદિક નથી, તથા જેના નેત્ર, શરીર કે

હે ભગવાન્ ! યથાર્થ-મૂલ્ય વસ્તુને દેખાડતા તમે તેવા પ્રકારની કુશળતાને પામેલા નથી. જેવી રીતે અશ્વને પણ શીંગડાં હોય છે-એવું અસત્ય પ્રતિપાદન-સિદ્ધ કરનારા અન્ય મતના નવા પંડિતો હોય છે-તેને નમસ્કાર છે. ૧૧.

શરણ્ય ! પુણ્યે તત્ર જ્ઞાસનેઽપિ,
સન્દેગ્ધિ યો વિપ્રતિપદ્યતે વા ।

સ્વાદૌ સ તથ્યે સ્વહિતે ચ પથ્યે,
સન્દેગ્ધિ વા વિપ્રતિપદ્યતે વા ॥ ૧૨ ॥

અયોગવ્યવ૦ દ્વાત્રિં૦, શ્લો૦ ૯.

હે શરણ કરવા લાયક ભગવાન્ ! તમારા પવિત્ર જ્ઞાસનને વિષે પણ જે માણસ શંકા કરે છે; અથવા વિપરીતતા માને છે, તે માણસ સ્વાદિષ્ઠ, પોતાને હિતકારક, યોગ્ય અને પથ્ય એવા (ભોજનના) પદાર્થોને વિષે શંકા કરે છે; અથવા વિપરીતતા માને છે એમ જાણવું. ૧૨.

હિંસાદયસત્કર્મપથોપદેશા-

દસર્વવિન્મૂલતયા પ્રવૃત્તેઃ ।

નૃશંસદુર્ઘુદ્ધિપરિગ્રહાશ્ચ,

શ્રમસ્ત્વદન્યાગમમપ્રમાણમ્ ॥ ૧૩ ॥

અયોગવ્યવ૦ દ્વાત્રિં૦, શ્લો૦ ૧૦.

જનોએ તે આગમનો સ્વીકાર કરેલો છે—પંડિત જનોએ તેનો સ્વીકાર કર્યો નથી. તેથી તે આગમોને અમે અપ્રમાણુ કહીએ છીએ. ૧૩.

હિતોપદેશાત્ સકલજ્ઞકૃષ્ણે—

મુમુક્ષુસત્સાધુપસિગ્રહાચ ।

પૂર્વાપરાર્થેષ્વવિરોધસિદ્ધે—

સ્ત્વદાગમા એવ સતાં પ્રમાણમ્ ॥ ૧૪ ॥

અયોગન્યવ૦ દ્વાત્રિ૦, શ્લો૦ ૧૧.

હે ભગવાન ! તમારા આગમને વિષે હિત ઉપદેશ રહેલો છે, તે સર્વજ્ઞોએ પ્રફેલા છે, મોક્ષની ઇચ્છાવાળા ઉત્તમ સાધુઓએ તેનો અંગીકાર કર્યો છે, તથા તેમાં પૂર્વાપરનો વિરોધ આવતો નથી, તેથી કરીને જ તમારા આગમ સત્પુરુષોને પ્રમાણુરૂપ છે. ૧૪.

ક્ષિપ્યેત વાડન્યૈઃ સદગ્રીક્રિયેત વા,

તવાદ્વિપીઠે લુઠનં સુરેશ્વિતુઃ ।

इदं यथावस्थितवस्तुदेशनं

परैઃ કથક્કારમપાકરિપ્યતે ?

॥ ૧૫ ॥

અયોગન્યવ૦ દ્વાત્રિ૦, શ્લો૦ ૧૨.

હે સ્વામી ! દેવેન્દ્રો આપના પાદપીઠને વિષે આળોટે છે, તે અન્ય મતવાળાઓ ન માને અથવા પોતાના તીર્થસ્થાપકોની સદૃશ માને એટલે કે અમારા તીર્થસ્થાપકોને પણ દેવેન્દ્રો વાંદે છે એમ કહે, પરંતુ આપ ચચાર્થ તત્ત્વની દેશના આપો

છે એ વાતને અન્યમતીઓ શી રીતે દૂર કરી શકશે ? અર્થાત્ અન્યમતીઓ આપની શુદ્ધ દેશનાને કોઈ રીતે દૂર કરી શકે તેમ નથી ૧૫

યદાર્જવાદુક્તમયુક્તમન્યૈ-

સ્તદન્યથાકારમકારિ શિષ્યૈઃ ।

ન વિપ્લવોઽયં તવ શાસનેઽમ્-

દહો ! અષ્ટૃપ્યા તવ શાસનશ્રીઃ ॥ ૧૬ ॥

અયોગન્યવ૦ દ્વાત્રિ૦, શ્લો૦ ૧૬.

હે સ્વામી ! અન્ય તીર્થ-આપકોએ મરણપણાને શ્રીધે જે અયુક્ત વચન કહ્યું, તેને તેના ગિળ્યોએ ઘણું પ્રકારે ફેરવી નાખ્યું આવો ફેરવાવ તમારા આગમમાં થયો નથી, તેથી અહો ! તમારા શાસનની લક્ષ્મી-શોભા અધૂરું-કોઈથી પરાભવ પમાડી ન શકાય નવી છે ૧૬

દેહાદ્યયોગેન સદાશિવત્વ,

શરીરયોગાદુપદેશકર્મ ।

પરસ્પરસ્પર્ધિઃ કથં ઘટેત,

પરોપક્રુષ્ટેષ્વધિદૈવતેષુ ॥ ૧૭ ॥

અયોગન્યવ૦ દ્વાત્રિ૦, શ્લો૦ ૧૭

શરીરાદિકના અભાવથી સદાશિવપણું-મિદ્ધપણું ઘટે છે, અને શરીરના મળધથી ઉપદેશની ક્રિયા ઘટે છે છતાં અન્ય મતવાળાએ કદપના કરેલા દેવાને વિષે તે બંને પરસ્પર વિરોધિ હોવાથી શી રીતે ઘડી શકે ? અર્થાત્ રાગદ્વેષાદિકનો

સંબંધ હોવાથી સદાશિવપણું ઘટતું નથી અને શરીર વિના ઉપદેશ ઘટતો નથી, પણ જો શાસનમા તો તે જાનને જાળવત ઘટે છે. ૧૭.

પ્રાગેવ દેવાન્તરસંશ્રિતાનિ,
રાગાદિરૂપાણ્યવમાન્તરાણિ ।

ન મોહજન્યાં કરુણામપીશ !

સમાધિમાધ્યસ્થ્યયુગાશ્રિતોઽસિ ॥ ૧૮ ॥

અયોગવ્યવ૦ દ્વાત્રિ૦, શ્લો૦ ૧૮.

હે ઈશ ! તમે સમાધિ અને મધ્યસ્થલાવનો આશ્રય કર્યો છે, તેથી મોહનીય કર્મથી ઉત્પન્ન થનારી કરુણા પણ તમને ઉત્પન્ન થતી નથી, અને તેથી કરીને પ્રથમથીજ અધમ એવા રાગાદિક દોષોએ અન્ય દેવોનો આશ્રય કર્યો છે. ૧૮.

જગન્તિ મિન્દન્તુ સૃજન્તુ ચા પુન—

ર્યથા તથા વા પતયઃ પ્રવાદિનામ્ ।

ત્વદેકનિષ્ઠે ભગવન્ ! ભવશ્ચય—

શ્વમોપદેશે તુ પરં તપસ્વિનઃ ॥ ૧૯ ॥

અયોગવ્યવ૦ દ્વાત્રિ૦, શ્લો૦ ૧૯.

હે ભગવાન્ ! અન્ય તીર્થના પ્રવાદીઓના પતિઓ-પ્રજ્ઞા વિગેરે દેવો જગતનો પ્રલય કરે અથવા સૃષ્ટિને સરજો પરંતુ સસારનો ક્ષય કરવામાં સમર્થ એવા તમારા અદ્વિતીય ઉપદેશની પાસે તો તે તપસ્વીઓ-જરીજડા થઈ જાય છે. ૧૯.

વપુશ્ચ પર્યક્લગ્યં શ્લયં ચ,
દશૌ ચ નાસાનિયતે સ્થિરે ચ ।

ન શિક્ષિતેયં પરતીર્યનાથૈ-

જિનેન્દ્ર ! મુદ્રાઽપિ તવાન્યદાસ્તામ્ ॥૨૦॥

અયોગવ્યવ૦ દ્વાત્રિં૦, શ્લો૦ ૨૦.

હે જિનેન્દ્ર ! પર્યંક આસને ગ્રહેણુ અને શિથિલ તમારું શરીર તથા નાસિકાને વિષે સ્થાપન કરેલી સ્થિર દૃષ્ટિ-આરીતની તમારી મુદ્રા પણ અન્ય તીર્થિકો-દેવો શીખી શક્યા નથી, તે બીજા શુભો તે દ્વર રહેા. ૨૦.

અપક્ષપાતેન પરીક્ષમાણા

દ્વયં દ્વયસ્યાપ્રતિમં પ્રતીમઃ ।

યથાસ્યિતાર્થપ્રથનં તતૈત-

દસ્થાનનિર્વન્ધરસં પરેષામ્ ॥ ૨૧ ॥

અયોગવ્યવ૦ દ્વાત્રિં૦, શ્લો૦ ૨૨.

પક્ષપાત વિના વિચારપૂર્વક બેનારા અમને જે દેવની જે બાગત અનુપમ-અપૂર્વ જણાય છે, તે એ કે-હે ભગવાન ! તમે પદાર્થના યથાર્થ સ્વરૂપને પ્રગટ કરો છો, અને બીજા અન્યતીર્થિક દેવો અયોગ્ય કદાચહુના રસને છોડના નથી. ૨૧.

વિમુક્તૈરવ્યમનાનુબન્ધાઃ,

શ્રયન્તિ યાં ગ્રામ્મતૈરિણોઽપિ ।

પરૈરગમ્યાં તવ યોગિનાથ !

તાં દેશનાભૂમિમુપાત્રયેઽહમ્ ॥ ૨૨ ॥

અયોગવ્યવ૦ દ્વાત્રિ૦, શ્લો૦ ૨૪.

હૈ યોગીઓના નાથ ભગવાન્ ! શાશ્વત વેસ્વાળા પ્રાણીઓ પણ વેર અને વ્યસન (કષ્ટ) ના અનુબંધ-સંબંધનો ત્યાગ કરી, જે તમારી દેશના-ભૂમિનો-સમવસરણનો આશ્રય કરે છે, બીજાઓને અગમ્ય એવી તે તમારી દેશના ભૂમિનો હું આશ્રય કરું છું-સેવું છું. ૨૨.

સ્વકળ્ઠપીઠે કઠિનં કુઠારં

પરે કિરન્તઃ પ્રલપન્તુ કિશ્ચિત્ ।

મનીષિણાં તુ સ્વયિ વીતરાગ !

ન રાગમાત્રેણ મનોઽનુસ્તમ્ ॥ ૨૩ ॥

અયોગવ્યવ૦ દ્વાત્રિ૦, શ્લો૦ ૨૬.

અન્યતીર્થિક દેવો પોતાના કઠપીઠ પર તીક્ષ્ણ કુહાડો મૂકીને કાંઈ પણ ભલે બોલે, પરંતુ હૈ વીતરાગ ! પઠિતોનું મન તમારે વિષે જે રાગી થયું છે તે કેવળ રાગને લઈને જ રાગી થયું નથી-અર્થાત્ તેના પ્રકારના અતિશયોને તથા શુભોને ઝેરને રાગી થયું છે ૨૩.

સુનિશ્ચિતં મત્સરિણો જનસ્ય,

ન નાથ ! મુદ્રામતિશેરતે તે ।

માધ્યસ્થ્યમાસ્યાય પરીક્ષકા ચે,

મળૌ ચ કાચે ચ સમાનુવન્ધાઃ ॥ ૨૪ ॥

અયોગવ્યવ૦ દ્વાત્રિ૦ શ્લો૦ ૨૭.

હે નાથ ! જે પરીક્ષકો મધ્યસ્થપણનો આશ્રય કરીને તમારી અને મત્સરી-ઇર્ષ્યાળુ માણસોની મુદ્રામાં નિશ્ચયપણે કંઈ પણ વિશેષતાને નથી જોતા તે પરીક્ષકો મણિ અને કાચમાં સમાન બુદ્ધિવાળા છે ૨૪.

इमां समक्षं प्रतिपक्षसाक्षिणा-

મુદારઘોષામઘોષણાં વ્રુવે ।

न वीतरागात् परमस्ति दैवतं

ન ચાપ્યનેકાન્તમૃતે નયસ્થિતિઃ ॥ ૨૫ ॥

અયોગન્યવ૦ દ્વાવિ૦, શ્લો૦ ૨૮.

પ્રતિપક્ષના સાક્ષીઓની અનુષ્ઠ-આગળ હું આ જાણે સ્પર્દે ઘોષણા કરું છું કે-વીતરાગથી ખીલે કોઈ ઉત્કૃષ્ટ દેવ નથી અને અનેકાંત મત વિના ખીજે કોઈ પણ ઠેકાણે નયોની સ્થિતિ (શુદ્ધ આગમ-શાસ્ત્ર) નથી ૨૫

तमःस्पृशामप्रतिभासभाजं

મગન્તમપ્યાશુ વિવિન્દતે યાઃ ।

महेम चन्द्रांशुदृशावदाता-

સ્તાસ્તર્કેષુપ્યા જગદીશ ! વાચઃ ॥ ૨૬ ॥

અયોગન્યવ૦ દ્વાવિ૦, શ્લો૦ ૩૦.

હે જગદીશ ! અજ્ઞાનને સ્પર્શ કરનાર પ્રાણીઓની બુદ્ધિમાં ન આવી શકે તેવા તમને પણ શીઘ્રપણે જે વાણી વિશેષ પ્રકારે પ્રાપ્ત થાય છે, તે ચંદ્રના કિરણો જેવી ઉજ્જવળ અને તર્કવટે પવિત્ર એવી વાણીની અમે સ્તુતિ કરીએ છીએ. ૨૬.

યત્ર તત્ર મમયે યથા તથા,

યોઽસિ સોઽસ્યભિઘયા યયા તયા ।

વીતદોષકલુષઃ સ ચેદ્ ભવા-

નેક એવ ભગવન્ ! નમોઽસ્તુ તે ॥ ૨૭ ॥

અયોગન્યવ૦ દ્વાત્રિં૦, શ્લો૦ ૩૧.

જે તે સમયે, જે તે પ્રકારે, જે તે નામવડે, જે તમે છો; તે જ તમે છો. તે જે ઢોપડ્ધી મળ રહિત એટલે રાગ-દ્રેષ રહિત ક્રોધ હોય, તો તે તમે એક જ છો તેથી હે ભગવાન્ ! તમને નમસ્કાર છે ૨૭

નયાસ્તવ સ્યાત્પદલાઞ્છના રમે,

રસોપવિદ્ધા ર્વ લોહધાતવઃ ।

ભવન્ત્યભિપ્રેતફલા યતસ્તતો

ભવન્તમાર્યાઃ પ્રણતા હિતૈપિણઃ ॥ ૨૮ ॥

અર્હત્તત્તવ, (સમન્તભદ્રાચાર્ય)

હે જિનેશ્વર ! જેથી કરીને રસથી વિધાયેલા લોહધાતુની જેમ તમારા આ નયો સ્યાત્ એવા પદથી લાછિત-ચુક્ષ્ણ યદને ઇન્દ્રિય ક્રીડને આપનારા થાય છે, તેથી કરીને હિતને ઇન્દ્રિયનારા આર્ય પુરુષો આપને પ્રણામ કરે છે ૨૮

વન્ધુર્ન નઃ સ ભગવાન્ રિપવોઽપિ નાન્યે,

સાક્ષાન્ન દૃષ્ટચર એકતમોઽપિ ચૈષામ્ ।

શ્રુત્વા વચઃ સુચરિતં ચ વૃથાગ્વિશેષં

વીરં ગુણાતિગ્રયલોલતયાઽઽશ્રિતાઃ સ્મઃ ॥૨૯॥

લોકતત્ત્વનિર્ણય, (હરિમદ્રસૂરિ)

તે ભગવાન્ મહાવીર સ્વામી અમારા બંધુ નથી અને બીજા પ્રજ્ઞાદિક દેવો અમારા શત્રુ પણ નથી. તથા તે સર્વમાંથી કોઈ પણ એકને અમે સાક્ષાત્ જોયા પણ નથી. છતાં તેમના સામાન્ય અને વિશેષ એવા વચનને તથા સારા ચરિત્રને સાંભળીને અમે એ ગુણોના અતિશયને મેળવવાના લોભથી શ્રી મહાવીર સ્વામીને આશ્રય કર્યો છે. ૨૯.

મર્વજ્ઞસ્ત્વં જિનવરપતે ! સર્વદોષોઽજિજ્ઞાતત્વાદ્

નિર્દોષસ્ત્વં સકલવિધયા માનનિર્વાધકત્વાત્ ।

મમ્યગ્વાક્ ત્વં મવદમિમત્તે ન હ્યનેકાન્તવાદે,

કંથિદ્ વાઘઃ સ્ફુરતિ તદહો ! ત્વાં પ્રવન્દન્ત આર્યાઃ ॥૩૦॥

ન્યાયકુસુમાઞ્જલિ, (ન્યાયવિજય)

હે જિનેન્દ્ર ! તમે સર્વ દોષ રહિત હોવાથી સર્વજ્ઞ છે, સમથ પ્રકારે માનનો નાશ કરેલો હોવાથી તમે નિર્દોષ છે, તથા અનેકાંત વાદવાળા તમારા મતમાં કોઈ પણ બાધ આવતો નથી; તેથી સત્ય વચનવાળા છો. માટે જ હે ભગવાન્ ! તમને આર્યજનો વંદના કરે છે. ૩૦.

આત્મનિન્દા-ગર્ભિત-જિન-સ્તુતિ (૧૧)

આત્મનિન્દા:—

ક્ષણં મત્તઃ ક્ષણં મુક્તઃ, ક્ષણં ક્રુદ્ધઃ ક્ષણં ક્ષમી ।

મોહાદ્યૈઃ ક્રીડયૈવાહં કારિતઃ કપિચાપલમ્ ॥ ૧ ॥

વીતરાગસ્તોત્ર પ્ર૦ ૧૬, સ્તો૦ ૪.

હે પ્રભુ ! હું કોઈવાર સંસારના સુખમા આસક્ત થયો છું, તો કોઈવાર તનાથી મુક્ત (નિર્વૈભ) થયો છું. કોઈવાર ક્રોધ પામ્યો છું, તો કોઈવાર ક્ષમાવાળો થયો છું. આવી રીતે મોહાદિકે મને વાદરા જેવી ચપલતા ધરાવી છે—વાંદરાની જેમ નચાવ્યો છે ૧.

જ્ઞાતા તાત ! ત્વમેવૈકસ્ત્વત્તો નાન્યઃ કૃપાપરઃ ।

નાન્યો મત્તઃ કૃપાપાત્રમેધિ યત્કૃત્યકર્મઠઃ ॥ ૨ ॥

વીતરાગસ્તોત્ર પ્ર૦ ૧૬, સ્તો૦ ૮.

મદૃશૌ ત્વન્મુસ્વાસક્તે, હર્ષબાષ્પજલોર્મિભિઃ ।

અપ્રેક્ષ્યપ્રેક્ષણોદ્ભૂતં ક્ષણાત્ ક્ષાલયતાં મલમ્ ॥ ૩ ॥

વીતરાગસ્તોત્ર પ્ર૦ ૨૦, શ્લો૦ ૨.

હે પ્રભુ ! પૂર્વે નહિ જોવા લાયક (૫૨મી, કુદેવ વિગેરે) જોવાથી ઉત્પન્ન થયેલા પાપ રૂપ મળને અત્યાદે આપના મુખમાં આસક્ત થયેલાં મારાં નેત્રો હર્ષાશ્રુના જલતરંગોવડે ક્ષણવારમાં ધોઈ નાંખેા. ૩.

મમ ત્વદર્શનોદ્ભૂતાશ્ચિરં રોમાશ્ચકણ્ટકાઃ ।

નુદન્તાં ચિરકાલોત્થામસદર્શનવાસનામ્ ॥ ૪ ॥

વીતરાગસ્તોત્ર પ્ર૦ ૨૦, શ્લો૦ ૪.

હે વીતરાગ ! મને આપના દર્શનથી ઉત્પન્ન થયેલા રોમાંચરૂપી કંટકો ચિરકાળથી એટલે અનાદિકાળના ભવબ્રમ-ણથી ઉત્પન્ન થયેલી કુશાસનની દુર્વાસનાને દૂર કરેા. (કાંટાવડે પીડા પામવાથી બહાર નીકળી જાયો.) ૪.

દત્તં ન દાનં પરિશીલિતં ચ,

ન શાલિ શીલં ન તપોઽભિતપ્તમ્ ।

શુભો ન ભાવોઽપ્યભવદ્ ભવેઽસ્મિન્,

વિમો ! મયા બ્રાન્તમહો ! મુધૈવ ॥ ૫ ॥

દગ્ધોઽગ્નિના ક્રોધમયેન દષ્ટો
દુષ્ટેન લોભાશ્વ્યમહોરગેણ ।

ગ્રસ્તોઽભિમાનાઞ્જગરેણ માયા-

જાલેન વદ્ધોઽસ્મિ કથં મજે ત્વામ્ ? ॥ ૬ ॥

રત્નાકરપં०, શ્લો० ૫.

હે પ્રભુ ! ક્રોધમય અગ્નિવડે હું ગળી ગયેલો છું, લોભ નામના દુષ્ટ મોટા સર્પવડે હું ડસાયો છું, અભિમાનરૂપી અજગરવડે હું ગળાયો છું, અને માયારૂપી વાળવડે હું બંધાયો છું. તેથી તમને શી રીતે ભણું ? ૬.

વૈરાગ્યરક્તઃ પરવશ્ચનાય,

ધર્મોપદેશો જનરક્ષનાય ।

વાદાય વિદ્યાઽધ્યયનં ચ મેઽભૂત્,

કિયદ્ ભુવે હાસ્યકરં સ્વમીશ ! ॥ ૭ ॥

રત્નાકરપં०, શ્લો० ૬.

હે સ્વામી ! મારો વૈરાગ્યનો રંગ પરને છેલરવા માટે થયો, ધર્મનો ઉપદેશ લોકોને રક્ષન કરવા માટે થયો, તથા મારો વિદ્યાભ્યાસ વાદ-વિવાદને માટે થયો. આ રીતે હુંમીને પાત્ર મારી ચેદા હું આપને કેટલી ઠહું ? ૭.

પરાપવાદેન મુખં સદોષં

નેત્રં પરસ્ત્રીજનવીક્ષણેન ।

चेतः परापायमिचिन्तनेन,

कृतं भविष्यामि कथं विमोऽहम् ? ॥ ८ ॥

રત્નાકરપં०, શ્લોક ૧૦.

મે માટે મુખ પડના અપવાદ બોલવાવડે દોષવાળું કયું છે, પગ્ગીને બોલાવડે નેત્રને દૂષિત કર્યા છે, અને બીજાનું અશુભ ચિત્તવવાવડે ચિત્તને દૂષિત કર્યું છે તો હે પ્રભુ ! હું કેવી રીતે કૃતાર્થ થઈશ ? ૮

आयुर्गलत्याशु न पापबुद्धि-

र्गतं ययो नो विषयामिलाप ।

यत्नश्च भैषज्यनिघौ न धर्म,

स्वामिन् ! महामोहनिडम्यना मे ॥ ९ ॥

રત્નાકરપં०, શ્લોક ૧૬

માટે આયુષ્ય શીઘ્રપણે ગળીજાય છે-ક્ષીણ થાય છે પણ પાપ બુદ્ધિ ક્ષીણ થતી નથી, માટે વય (ઉંમર) જતું રહ્યું છે, પણ વિષયનો અભિલાષ ગયો નથી, ઔષધ કન્વામા મેં યત્ન કર્યો છે, પણ ધર્મને વિષે યત્ન કર્યો નથી હે સ્વામી ! આ સર્વ મને મહા મોહની વિડબના છે ૯

न देवपूजा न च पात्रपूजा,

न श्राद्धधर्मश्च न साधुधर्मः ।

लब्ध्वाऽपि मानुष्यमिदं भमस्तं

कृतं मयाऽरण्यविलापतुल्यम् ॥ १० ॥

રત્નાકરપં०, શ્લોક ૧૮.

હે સ્વામી ! આ ઉત્તમ મનુષ્યપણું પ્રાપ્ત થયા છતાં મેં દેવપૂજા કરી નથી, પાત્રને દાન દેવારૂપ પાત્ર-પૂજા પણ કરી નથી, શ્રાવકનો ધર્મ પાળ્યો નથી, તથા સાધુધર્મ પણ પાળ્યો નથી. પરંતુ આ ભવમાં જે જે કાર્ય કર્યાં છે તે સર્વ મેં અશુભ્યમાં વિલાપ કરવા જેવું કર્યું છે-સર્વ નિષ્ફળ કર્યું છે ૧૦.

સદ્ગોલીલા ન ચ રોગકીલા,

ધનાગમો નો નિધનાગમથ ।

દારા ન કારા નરકસ્ય ચિત્તે,

વ્યચિન્તિ નિત્યં મયકાઢમેન ॥ ૧૧ ॥

રત્નાકરપં ૦, શ્લોક ૨૦.

હે પ્રભુ ! અધમ એવા મેં નિરતર ચિત્તને વિષે ઉત્તમ ભોગની કીડાનું ચિંતવન કર્યું છે, પણ રોગની જ્વાળા પ્રાપ્ત થશે તેનો વિચાર કર્યો નથી, ધનની પ્રાપ્તિનો વિચાર કર્યો છે, પણ મરણની પ્રાપ્તિ થવાની છે તેનો વિચાર કર્યો નથી, તથા શ્રી મેળવવાનો વિચાર કર્યો છે, પણ નરકનું કેદખાનું મળવાનું છે તેનો વિચાર કર્યો નથી. ૧૧.

તવ પ્રેષ્યોઽસ્મિ દાસોઽસ્મિ, સેવકોઽસ્મ્યસ્મિ કિઙ્કરઃ ।

ઓમિતિ પ્રતિષઘ્નસ્વ, નાથ ! નાતઃ પરં બ્રુવે ॥૧૨॥

ચીતરાગસ્તોત્ર પ્ર ૦ ૨૦, શ્લોક ૮.

હે નાથ ! હું તમારો દાસ છું, સૃત્ય છું, સેવક છું અને કિંકર છું તે તમે ‘ બહુ સાફ ’ એમ કહીને અંગીકાર કરો, એ સિવાય બીજું કંઈ હું કહેતો નથી. ૧૨.

લીલાદલિતનિઃશેષકર્મજાલ ! કૃપાપર ! ।

મુક્તિમર્થયતે નાથ !, યેનાઘાપિ ન દીયતે ॥ ૧૩ ॥

પરમાત્મપં, (યશોવિજય)

હીડા માત્રથી જ નહ કરી છે કર્મ રૂપી જાલ જેણે એના
દયાળુ હે નાથ ! હજુ મુખી આપ મુક્તિ દેતા નથી, તેથી
મુક્તિની હું યાચના કરું છું. ૧૩

અપારધોરસંસારનિમગ્નજનતારક ।

કિમેપ ધોરસંમારે, નાથ ! તે વિસ્મૃતો જનઃ ॥ ૧૪ ॥

પરમાત્મપં, (યશોવિજય)

હે નાથ ! જેમ સૂર્યના વિના કમલનું પન વિકસિત થતું નથી, તેમ જગતને એક નેત્ર સમાન હે પ્રભુ ! આપના વિના મોક્ષની પ્રાપ્તિ નથી ૧૬

અનન્તવીર્યસમ્ભાર !, જગદાલમ્બદાયક ! ।

વિદ્યેહિ નિર્ભયં નાથ !, મામુત્તાર્ય મવાટવીમ્ ॥ ૧૭ ॥

પરમાત્મવં, (યજ્ઞોવિજય)

અનન્ત શક્તિને ધારણ કરનાર અને જગતને આધાર આપનાર હે નાથ ! ભવરૂપી જગલભાથી જહાર કાઢીને મને ભય વિનાનો કર ૧૭

કલ્પદ્રોરપિ કલ્પદુર્મહતોઽપિ મર્ષેર્મણિઃ ।

દેવાનામપિ પૂજ્યોઽમિ, કિયત્ તે મમ પૂરણમ્ ? ॥૧૮॥

દીનાકન્દનદ્વા, (ન્યાયવિજય) શ્લોક ૪.

તુ કલ્પવૃક્ષનો પણ કલ્પવૃક્ષ છે, મહાન્ મણિનો પણ મણિ છે, તુ દેવોને પણ પૂજ્ય છે, તો માગ જેવાનું પૂરણ કરવું -મારી મુક્તિની ઈચ્છાની પૂર્તિ કરવી-એમાં તે તમને શું (થમ પડવાનો છે) ? ૧૮

સ્વયં જાનાસિ હે દેવ !, કીદૃશોઽસ્મિ દયાસ્પદમ્ ? ।

દયારત્નાકરથાસિ, નાથ ! નાથામિ તે દયામ્ ॥ ૧૯ ॥

દીનાકન્દનદ્વા, (ન્યાયવિજય) શ્લોક ૫.

હે દેવ ! તુ સ્વયં જાણે છે કે, હું કેવો દયાપાત્ર છું, અને તું તો દયાનો મહાસાગર છે હે નાથ ! તારી દયા ચાચું છું ૧૯

દૌર્બલ્યેઽપિ સ્વરઃ ક્રોધો નૈર્ગુણ્યેઽપ્યમિમાનિતા ।

વૈચર્ય્યેઽપિ મહામાયા, લોમો દૌસ્ત્યેઽપિ મે મહાન્ ॥૨૦॥

દીનાકન્દનદ્વા૦, (ન્યાયવિજય) શ્લો૦ ૮.

હે પ્રભુ ! દુર્બલતા છતાં ઉત્ત ક્રોધ, નિર્ગુણતા છતાં પ્રળ અભિમાન, અકર્મણ્યતા યા અર્થહીન સ્થિતિ છતાં મહામાયા અને દારિદ્ર્ય છતાં મહાન્ લોભ મારામાં ભરેલા છે. ૨૦.

ગાત્રાણાં પઠનં જ્ઞાનં વોધનં સુકરં કિલ ।

દુષ્કરં તુ પરં નાથ !, જીવને સ્વે પ્રવેશનમ્ ॥ ૨૧ ॥

દીનાકન્દનદ્વા૦, (ન્યાયવિજય) શ્લો૦ ૧૪.

શાસ્ત્રો બણવા, બાણવા અને બીજાઓને સમજાવવાં મ્હેલાં . છે, પણ હે નાથ ! પોતાના જીવનમાં ઉતારવાં દોઢલાં થઈ પડ્યાં છે ૨૧.

યાદૃશસ્તાદૃશો વાઙપિ, દેવ ! દાસોઽસ્મિ તાવકઃ ।

દાસોદ્ધરણશથિલ્યં સ્વામિનો ન હિ શોમતે ॥ ૨૨ ॥

દીનાકન્દનદ્વા૦, (ન્યાયવિજય) શ્લો૦ ૧૮.

દેવ ! જેવો-તેવો પણ હું તારો દાસ છું; દાસનો ઉદ્ધાર કરવામાં શિથિલ થવું એ સ્વામીને ન શોભે ૨૨.

મત્તોઽપ્યધિક્રપાપ્માનો દૃશ્યન્તે સુખશાલિનઃ ।

નિષ્કુરવ્યવહારેણ, વિધિર્મય્યેવ વર્તતે ॥ ૨૩ ॥

દીનાકન્દનદ્વા૦, (ન્યાયવિજય) શ્લો૦ ૨૧.

મારાથી પણ વધુ પાપ કરનારા દુનિયામાં મુખી દેખાય છે.

“ વિધાતા ” મારા પર જ કેમ નિષ્કુર વ્યવહાર ચલાવે છે ? ૨૩.

સામાન્ય-જિન-સ્તુતિ (૧૨)

જનદેહ પ્રશંસા:—

કિં કર્પૂરમયં સુધારસમયં કિં ચન્દ્રોચિર્મયં ?

કિં લાવણ્યમયં મહામણિમયં કારુણ્યકેલિમયમ્ ? ।

વિશ્વાનન્દમયં મહોદયમયં શોભામયં ચિન્મયં,

શુક્લધ્યાનમયં વપુર્જિનપતેર્ભૂયાદ્ મવાલમ્બનમ્ ॥૧॥

અમયવૈવસૂરિ.

આ જિનેશ્વરનું શરીર શું કપૂરમય છે ? શું અમૃતરસમય છે ? શું ચંદ્રની ક્ષતિમય છે ? શું લાવણ્યમય છે ? શું મહા મણિમય છે ? આવા પ્રકારનું તે શરીર કરુણાને કીડા કરવાનું ધરૂપ, વિશ્વને આનંદ આપનારું, મોટા ઉદયવાળું, શોભામય, ચૈતન્યમય અને શુક્લધ્યાનમય શ્રી જિનેન્દ્રનું શરીર પ્રાણીઓને બલકૂપને વિશે આલંબનરૂપ થાઓ. ૧.

જિનસ્તુતિ:—

પ્રશમરસાનિમગ્ને દષ્ટિયુગ્મં પ્રસન્નં

વદનકમલમદ્ભઃ કામિનીસન્નશૂન્યઃ ।

કરયુગમપિ યત્તે શસ્ત્રસમ્બન્ધવન્નયં

તદસિ જગતિ દેવો વીતરાગસ્ત્વમેવ ॥ ૨ ॥

ઉપદેશસત્તતિ.

દૌર્બલ્યેઽપિ સ્વરઃ ક્રોધો નૈર્ગુણ્યેઽપ્યમિમાનિતા ।

વૈયર્થ્યેઽપિ મહામાયા, લોભો દૌસ્થ્યેઽપિ મે મહાન્ ॥૨૦॥

દીનાકન્દનદ્વા૦, (ન્યાયવિજય) શ્લો૦ ૮.

હે પ્રભુ ! દુર્બલતા છતાં ઉત્ત ક્રોધ, નિર્ગુણતા છતાં પ્રબળ અભિમાન, અકર્મણ્યતા યા અર્થહીન સ્થિતિ છતાં મહામાયા અને દારિદ્ર્ય છતાં મહાન્ લોભ મારામાં ભરેલા છે. ૨૦.

શાસ્ત્રાણાં પઠનં જ્ઞાનં બોધનં સુકરં કિલ ।

દુષ્કરં તુ પરં નાથ !, જીવને સ્વે પ્રવેશનમ્ ॥ ૨૧ ॥

દીનાકન્દનદ્વા૦, (ન્યાયવિજય) શ્લો૦ ૧૪.

શાસ્ત્રો ભણવાં, જાણવાં અને જીજ્ઞાસોને સમજાવવાં સહેલાં છે, પણ હે નાથ ! પોતાના જીવનમાં ઉતારવાં દોઢલાં થઈ પડ્યાં છે ૨૧.

યાદૃશસ્તાદૃશો વાઽપિ, દેવ ! દાસોઽસ્મિ તાવકઃ ।

દામોદ્ધરણશથિલ્યં સ્વામિનો ન હિ શોભતે ॥ ૨૨ ॥

દીનાકન્દનદ્વા૦, (ન્યાયવિજય) શ્લો૦ ૧૮.

દેવ ! જેવો-તેવો પણ હું તારો દાસ છું; દાસનો ઉદ્ધાર કરવામાં શિથિલ થવું એ સ્વામીને ન શોભે ૨૨.

મત્તોઽપ્યધિક્રપાપ્માનો દૃશ્યન્તે સુસ્વશાલિનઃ ।

નિષ્કુરવ્યવહારેણ, વિધિર્મય્યેવ વર્તતે ॥ ૨૩ ॥

દીનાકન્દનદ્વા૦, (ન્યાયવિજય) શ્લો૦ ૨૧.

મારાથી પણ વધુ પાપ કરનારા દુનિયામાં મુખી દેખાય છે.

“ વિધાતા ” મારા પર જે કેમ નિષ્કુર વ્યવહાર ચલાવે છે ? ૨૩.

સામાન્ય-જિન-સ્તુતિ (૧૨)

જનદેહ પ્રશંસા:—

કિં કર્પૂરમયં સુધારસમયં કિં ચન્દ્રોર્ચિર્મયં ?

કિં લાવણ્યમયં મહામણિમયં કારુણ્યકેલિમયમ્ ? ।

વિશ્વાનન્દમયં મહોદયમયં શોભામયં ચિન્મયં,

શુક્લધ્યાનમયં વપુર્જિનપતેર્ભૂયાદ્ ભવાલમ્બનમ્ ॥૧॥

અમયદેવસૂરિ.

આ જિનેશ્વરનું શરીર શુ કપૂરમય છે ? શુ અમૃતરસમય છે ? શુ સ્વદ્રવી કાનિમય છે ? શુ લાવણ્યમય છે ? શુ મહા મણિમય છે ? આવા પ્રકારનું તે શરીર કરુણાને ક્રીડા કરવાનું ધરૂપ, વિશ્વને આનંદ આપનારૂ, મોટા ઉદયવાળું, શોભામય, ચૈતન્યમય અને શુક્લધ્યાનમય શ્રી જિનેશ્વરનું શરીર પ્રાણીઓને ભવદૂષને વિશે આલળનરૂપ થાઓ. ૧

જિનસ્તુતિ:—

પ્રશમરસનિમગ્નં દષ્ટિયુગ્મં પ્રમથ્નં

વદનકમલમદ્ભઃ કામિનીમદ્ભઃ શૂન્યઃ ।

કરણગમપિ યત્તે શસ્ત્રસમ્બન્ધગન્ધ્યં

તદસિ જગતિ દેવો વીતરાગસ્ત્યમેવ ॥ ૨ ॥

અપદેશસત્તતિ.

હે જિનેન્દ્ર ! તમારી બે દૃષ્ટિ-નેત્ર શાંતરસમાં નિમગ્ન છે, તમારું મુખ કમળ પ્રસન્ન છે, તમારો હૃદયંગ (ખોળો) સ્ત્રીના સંગથી રહિત છે, તથા તમારા બન્ને હાથ શસ્ત્રના સંબંધથી રહિત છે, તેથી જગતમાં તમે એક જ વીતરાગ-રાગદ્રેષ રહિત દેવ છો. ૨.

‘ દિવરાજમુખો ગજરાજગતિ-

રુણોષ્ઠપુટઃ સિતદન્તવતિઃ ।

શિતિકેશમરોઽમ્બુજમન્જુકરઃ,

સુરમિશ્વસિતઃ પ્રમયોહસિતઃ ॥ ૩ ॥

મતિમાન્ શ્રુતવાન્ પ્રથિતાવધિયુક્,

પૃથુપૂર્વભવસ્મરણો ગતરૂઢ્ ।

મતિ-કાન્તિ-ધૃતિપ્રભૃતિસ્વગુણૈ-

ર્જગતોઽપ્યધિકો જગતીતિલકઃ ॥ ૪ ॥

કલ્પસૂત્ર-સુવોધિકા.

જિનેશ્વરનું મુખ ચંદ્ર જેવું છે, તેની ગતિ હાથી જેવી છે, તેના ઓઠ રાતા છે, તેના દાંતની શ્રેણી શ્વેન છે, તેના કેશના સમૂહ સ્યામ છે, તેના હાથ કમળ જેવા કોમળ છે, તેના શ્વાસ સુગંધિ છે, તેનું શરીર ક્રાંતિવડે દેહીખ્યમાન છે. તે મતિજ્ઞાનવાળા છે, શ્રુતજ્ઞાનવાળા છે, તેમને વિસ્તારવાળું અવધિજ્ઞાન છે, તેને ઘણા પૂર્વ બધેનું સ્મરણ છે, તે રાગ રહિત છે, તે બુદ્ધિ, ક્રાંતિ, ધૃતિ-ધીરજ વિગેરે પોતાના ગુણોવડે જગતથી પણ અધિક છે, તથા જગતમાં તિલક સમાન છે. ૩-૪.

ન કેવલં રાગમુક્તં વીતરાગ ! મનસ્તવ ।

વપુઃસ્થિતં રક્તમપિ, ક્ષીરધારાસહોદરમ્ ॥ ૫ ॥ .

વીતરાગસ્તોત્ર, પ્ર૦ ૨, શ્લો ૫.

હે વીતરાગ ! કેવળ આપતું મન રાગ રહિત થએલું છે એમ નથી, પરંતુ આપના શરીરમાં રહેલું રક્ત (રુધિર) દૂધની ધારા જેવું ધોળું છે, એટલે આપના રુધિરમાંથી પણ સ્વાભાવિક રાગ-રંગ-રતાશ જતી રહી છે. ૫.

પ્રસન્નમાસ્યં મધ્યસ્થે, દશૌ લોકમ્પૂર્ણં વચઃ ।

इति प्रीतिपदे नाहं मूढास्त्वग्यप्युदासते ॥ ६ ॥

વીતરાગસ્તોત્ર પ્ર૦ ૬, શ્લો ૧૧.

હે પ્રભુ ! આપતું સુખ પ્રસન્ન છે, જનને નેત્રો મધ્યસ્થ (નિકાર રહિત) છે, અને આપતું વચન લોકોને પ્રીતિકારક છે. છતાં પણ મૂઢ લોકો આપના તરફ ઉદાસીન રહે છે. ૬.

क्षोणीं क्षान्त्या क्षिपन्तः क्षणिकरतिकरस्त्रीकटाक्षाऽक्षताक्षा

मौक्षक्षेत्रामिकाङ्क्षाः क्षपितशुभशताक्षेमविक्षેपदक्षाः ।

अक्षोभाः क्षीणरुक्षाक्षरपटुरचना जन्तवो मद्दक्षवलक्ष्मीं

साक्षाद् वीक्ष्य क्षिपन्ति क्षपयतु स जिनः क्षय्यपक्षं यदङ्घ्री॥७

જિનશ૦, પરિચ્છે ૦ ૧, (જમ્બુગુરુ) શ્લો ૯.

જેઓ ક્ષમા શુણ્વડે ક્ષોણી-ક્ષમા (પૃથ્વી) નો તિરસ્કાર કરનારા છે, ક્ષણવાર સુખ કરનારા સ્ત્રીઓના કટાક્ષોવડે જેની ઇન્દ્રિયો હણાયી-છતાયી નથી, જેઓ મોક્ષક્ષેત્રની ઇચ્છા રાખે

છે, જેઓ સેકડો શુભને નાશ કરનાર અક્ષેપ (અકટ્યાણ) નો નાશ કરવામા નિપુણ છે, જેઓ કાંઈથી ક્ષોભ પામતા નથી, જેઓ લૂખા કઠોર શબ્દનો નાશ કરી મધુર વચનને બોલનારા છે, તેવા સુનિઓ જે ભગવાનના ચરણ કમળને આક્ષાત્ર જેઈને શીઘ્રપણે અલક્ષ્મીનો નાશ કરે છે, તે જિનેદ્ર ક્ષય્યપક્ષ (શત્રુ-પક્ષ) ને ખપાવે-નાશ કરે છે ૭

જિનવાણી પ્રશંસા:—

त्रैलोक्य युगपत्कराम्पुजलुठन् मुक्तामदालोकते,
जन्तूनां निजया गिरा परिणमद् यः सूक्तमामापते ।
म श्रीमान् भगवान् वचित्रविधिभिर्देवासुरैरर्चितो
वीतत्रासविलासहासरमसः पायाजिनानां पतिः ॥८॥

ત્રૈરામ્યશતક (પદ્માનન્દકવિ) શ્લોક ૧.

જે આ ત્રણ લોકને હૃતકમળમા રહેવા મુક્તાદિજ (મોતી) ની જેમ એકી વળતે જોઈ રહ્યા છે, જે મર્વ પ્રાણીઓને પોતે પોતાની લાપાવડે પન્થિઆમ પામે તેવો મહુપદેશ આપે છે, જેને સર્વ દેવ અને અમુદેએ વિવિધ પ્રકારની વિધિવડે પૂજેલા છે, અને જેનામા ભય, વિલાસ, હાસ્ય અને રહસ-વેગ નાશ પામ્યા છે, તે જ્ઞાનાદિક લક્ષ્મીવાળા ભગવાન જિનેશ્વર મર્વનું રક્ષણ કરે છે ૮

अमन्तु भवतो भवात् कलुषवामकादर्पकाः,
सुखातिशयसम्पदां भुवनमामकादर्पकाः ।

વિલીનમલકેચલાતુલવિકામમારા જિના

मुदं निदधतः मदा सुवचसा मभाराजिना ॥ ९ ॥

ચતુર્વિગતિકા, પૃ ૫૦, શ્લોક ૩૦ (ભાગ ૦ સ૦)

અત્યંત સુખસપત્તિને આપનારા, જગતને પ્રકાશ કરનારા, ગર્વને નહીં કરનારા, મળ રહિત-નિર્મળ કેવળજ્ઞાનના અતુલ-ધણા વિકાસને ધારણ કરનારા તથા નિરંતર સલાને રંજન કરનારા સારા-મિષ્ટ વચનવડે સર્વને હર્ષ પમાડનારા જિનેશ્વરે પાપના નિવાસ સ્થાનરૂપ સંસારથી તમારું રક્ષણ કરો. ૯.

સુનિશ્ચિતં નઃ પરતન્ત્રયુક્તિષુ,

સ્ફુરન્તિ યાઃ કાશ્ચન સૂક્તસમ્પદઃ ।

તથૈવ તાઃ પૂર્વમહાર્ણવોસ્થિતા

જગત્પ્રમાણં જિન ! ચાક્યવિપ્રુષઃ ॥ ૧૦ ॥

સ્તુતિદ્વાત્રિશિકા, (સિદ્ધસેનદિવાકર)

હે જિનેશ્વર ! અમારા મનમા નિશ્ચય જ છે કે-અન્ય મતના શાસ્ત્રોની યુક્તિને વિષે જે કોઈ સારા વચન જોવામા આવે છે, તે તમાગ જ ચૌદ પૂર્વરૂપ સમુદ્રમાથી ઉછળેલા જગતમાં પ્રમાણભૂત વચનરૂપી જિહ્વો જ છે. ૧૦.

પાન્તુ યો દેશનાકાલે, જૈનેન્દ્રદશનાંશવઃ ।

ભવકૂપપતજન્તુજાતોદ્ધરણરજ્જવઃ ॥ ૧૧ ॥

સિદ્ધહેમ ૨-૧-૨૮.

દેશનાને સમયે જિનેશ્વરના દાંતના કિરણો સંસારરૂપી રૂપમાં પડતા જંતુઓના સમૂહનો ઉદ્ધાર કરવામા દોરડા સમાન છે, તે તમારું ગ્દષણ કરો. ૧૧.

જિતસંમોહ ! સર્વજ્ઞ !, યથાઽવસ્થિતદેશક ! ।

ત્રૈલોક્યમહિત ! સ્વામિન્ !, વીતરાગ ! નમોઽસ્તુ તે ॥૧૨॥

પાર્શ્વ૦ ચ૦, (ગદ્ય) પૃ૦ ૧૪૭ (પ્ર૦ સ૦)

મોહને છીનનારા, સર્વજ્ઞ, યથાર્થ તત્ત્વનો ઉપદેશ કરનાર અને ત્રણ જગતને પૂજ્ય એવા હે વીતરાગ સ્વામી ! તમને નમસ્કાર થાઓ ૧૨

જિનમૂર્તિ પ્રશંસા:—

કિં પીયૂષમયી કૃપારમમયી કર્પૂરપારીમયી ?,

કિં યાઽઽનન્દમયી મહોદયમયી સદ્ધ્યાનલીલામયી ?

તત્ત્વજ્ઞાનમયી સુદર્શનમયી નિસ્તન્દ્રચન્દ્રપ્રભા,

સારસ્ફારમયી પુનાતુ સતતં મૂર્તિસ્ત્વદીપા મતામ્ ॥૧૩॥

હે જિનેશ્વર ભગવાન્ ! તમારી મૂર્તિ શુ અમૃતમય છે ? કે કૃપાના રસમય છે ? કે કર્પૂરના સમૂદ્રમય છે ? કે આનંદમય છે ? કે મહા ઉદયમય છે ? કે શુભ ધ્યાનની હીલામય છે ? કે તત્ત્વજ્ઞાનમય છે ? કે શુભ દર્શનમય છે ? કે પન્થિપૂર્ણ ચંદ્રની પ્રતિરૂપ છે ? કે દેહીધ્યમાન આરમય છે ? આવી તમારી અપૂર્વ મૂર્તિ નિરત સત્યરૂપોને પવિત્ર કરે ૧૩

ઙ્ગાનિષ્ઠત્રિયોગયોગહરણી કલ્યાણનિષ્પાદિની,

ચિન્તાશોક-ક્રુયોગ-રોગશમિની મૂર્તિર્જનનાનન્દિની ।

નિત્યં માનવગાઙ્ગિહાર્યકરણાદ્ મન્દારસંગાદિની,

કલ્યાણં વિદ્ધાતુ સુન્દરતર સત્ય વચોવાદિની ॥૧૪॥

હે જિનેશ્વર ભગવાન ! તમારી મૂર્તિ ઇષ્ટના વિયોગને અને અનિષ્ટના સંયોગને હઠ્ઠનારી છે, કલ્યાણને ઉત્પન્ન કરનારી છે, ચિંતા, શોક, કુયોગ અને રોગને શમાવનારી છે, લોકોને આનંદ આપનારી છે, નિરતર મનુષ્યોના ઇચ્છિત કાર્યને કરનારી હોવાથી કલ્પવૃક્ષના જેવી છે, તથા અત્યંત મનોહર અને સત્ય વચનને કહેનારી છે આવી તમારી મૂર્તિ લબ્ધ પ્રાણીઓના કલ્યાણને કરે. ૧૪

ऐन्द्रश्रेणिनता प्रतापमवनं भव्याङ्गिनेत्रामृतं

सिद्धान्तोपनिषद्विचारचतुरैः प्रीत्या प्रमाणीकृता ।

मूर्तिः स्फूर्तिमती सदा विजयते जैनेश्वरी विस्फुरन्-

मोहोन्मादघनप्रमादमदिरामचैरनालोकिता ॥ ૧૫ ॥

ઇન્દ્રોની શ્રેણિવટે નમન કરાએલી, પ્રતાપના શૂહરૂપ, લબ્ધ પુરુષોના નેત્રોને માટે અમૃત સમાન, નિહાળના ઉપનિષદ્-રહસ્યનો વિચાર કરવામાં અતુર મનુષ્યો વડે પ્રમથૂર્વઠ પ્રમાણભૂત કરાએલી અને શુક્રાચમાન અવી જિનેશ્વર પ્રભુની મૂર્તિ-મોહના ઉન્માદ-આવેગથી અત્યંત પ્રમાદગી મદિરાવડે મત્ત થયેલા મનુષ્યોથી નાહ જોવાયેલી-દમેશા વિજય પામે છે ૧૫

नेत्रानन्दकरी भवोदधितरी श्रेयस्तरोर्मज्जरी,

श्रीमद्बुधर्ममहानरेन्द्रनगरी व्यापहृताधूमरी ।

हर्षोत्कर्षशुभप्रभावलहरी रागाद्विषां जित्वरी,

मूर्तिः श्रीजिनपुद्गवस्य भवतु श्रेयस्करी देहिनाम् ॥ ૧૬ ॥

ઉપ૦ તરં૦, પૃ૦ ૧૧૬. (ય. વિ. ગ્રં.)

શ્રી જિનેશ્વરની મૂર્તિ નેત્રને આનંદ કરનારી છે, સ સાર મમુદ્રને તારવામા વહાણ મમાન છે, દંત્યાણુરૂપી વૃક્ષની મજરી છે, શ્રીમાન્ ધર્મરૂપી મહારાજની નગરી સમાન છે, આપત્તિરૂપી લતાને બાળી નાખવામા ધૂમસ જેવી છે, હર્ષના ઉત્કર્ષ સહિત શુભ પ્રભાવની લહેર સમાન છે, તથા ગગ-દેવને છતનારી છે, આવી જિનેશ્વરની મૂર્તિ પ્રાણીઓને કંથ્યાણુ કરનારી થાયો ૧૬

પાતાલે યાનિ વિમ્બાનિ, યાનિ વિમ્બાનિ ભૂતલે ।

સ્વર્ગે ચ યાનિ વિમ્બાનિ, તાનિ વન્દે નિરન્તરમ્ ॥ ૧૭ ॥

પાતાલમા જેટલા જિમ્બો-પ્રતિમાઓ છે, મર્ત્ય-મનુષ્ય લોકમા જેટલા જિમ્બો છે અને સ્વર્ગમા જેટલા જિમ્બો છે, તે સર્વને હું હમેશા વાડુ છું ૧૭

જિનગુણ પ્રશંસા:—

ત્વામામનન્તિ મુનયઃ પરમ પુમાસ-

માદિત્યવર્ણમમલ તમસઃ પરસ્તાદ્ ।

ત્વામેવ સમ્યગુપલમ્ય જયન્તિ મૃત્યું

નાન્યઃ શિવઃ શિવપદસ્ય મુનીન્દ્ર ! પન્થાઃ ॥૧૮॥

મક્ષામરસ્તોત્ર, શ્લોક, ૭૩

હે મુનીન્દ્ર-જિનેશ્વર ! મુનિઓ તમને પગ્મ પુરુષરૂપ માને છે કે જે સૂર્યસમાન વર્ણવાળા, નિર્મળ અને અસાત યદ્રી દ્વર છે વગી તમને જ સારી રીતે બાણીને મુનિઓ મૃત્યુને છતે છે, આ સિવાય બીજો મોક્ષનો શુભ માર્ગ નથી-આ એક જ માર્ગ છે ૧૮

ત્વામવ્યયં વિશ્વમચિન્ત્યમસદ્દૃશ્યમાદ્યં

બ્રહ્માણમીશ્વરમનન્તમનદ્વકેતુમ્ ।

યોગીશ્વર વિદિતયોગમનેકમેકં

જ્ઞાનસ્વરૂપમમલ પ્રદન્તિ સન્તઃ ॥ ૧૯ ॥

મક્તામરસ્તોત્ર, શ્લો० ૨૪.

હે જિનેશ્વર ! તમે અવ્યય-નાશ રહિત છો, વિશ્વ જ્ઞાન વડે વ્યાપક છો, ચિંતવનમા ન આવે તેવા છો, અસખ્ય છો, પ્રથમ-ધર્મની આદિને કરનારા છો, અદ્વારૂપ છો, ઈશ્વર છો, અનંત છો, કામદેવનો નાશ કરનાર કેતુ મમાન છો, યોગી-ઓના ઈશ્વર છો, યોગને બાણનારા છો, વ્યક્તિથી અનેક છો, સિદ્ધ સ્વરૂપથી એક છો, જ્ઞાનરૂપ છો, અને કર્મ મળા રહિત —એમ સત્પુરુષો કહે છે ૧૯

યુદ્ધસ્ત્વમેવ વિવુધાર્ચિતબુદ્ધિવોધાત્

ત્વં શક્કરોઽસિ ધ્રુવનત્રયશઙ્કરત્ત્રાત્ ।

ધાતાઽસિ ધીર ! શિવમાર્ગવિધેર્વિધાનાદ્

વ્યક્તં ત્વમેવ ભગવન્ ! પુરુષોત્તમોઽસિ ॥ ૨૦ ॥

મક્તામરસ્તોત્ર, શ્લો० ૨૫.

દેવોએ પૂજેલી બુદ્ધિનો તમને જોધ હોવાથી તમે જ બુદ્ધ છો, તમે ત્રણ જગતના પ્રાણીઓને સુખ કરનાર હોવાથી શકર પણ તમે જ છો, હે ધીર ! મોક્ષ માર્ગના વિધિને જતાવનાર હોવાથી તમે જ ધાતા-બ્રહ્મા છો, અને હે ભગવાન્ ! તમે જ પુરુષોત્તમ છો તે તો પ્રગટ જ છે ૨૦

તુમ્ય નમસ્ત્રિભુવનાર્તિહરાય નાથ !,

તુમ્યં નમઃ ક્ષિતિતલામલભૂષણાય ।

તુમ્ય નમસ્ત્રિજગતઃ પરમેશ્વરાય,

તુમ્યં નમો જિન ! મનોદધિશોષણાય ॥ ૨૧ ॥

મક્તામરસ્તોત્ર, શ્લોક ૨૬

હે નાથ ! ત્રણ ભુવનના પ્રાણીઓની પીડાને હરનાર તમેને નમ- ૧૦ થાઓ, પૃથ્વીતળને વિષે નિર્ભળ ભૂપણ્ડપ તમેને નમ-૧૦ થાઓ, ત્રણ જગતના પન્થેશ્વર એવા તમેને નમ-૧૦ થાઓ, અને હે જિનેશ્વર ! મમાગ્રુથી મમુદ્રને શોષણ કરનારા તમેને નમ-૧૦ થાઓ ૨૧

યસ્મિન્ હરગ્રમૃતયોઽપિ હતપ્રભારા ,

મોઽપિ ત્વયા રતિપતિઃ ક્ષપિતઃ ક્ષણેન ।

નિઘ્યાપિતા કૃતમ્બુજઃ પયમાઽથ ચેન,

પીત ન કિં તદપિ દુર્ઘરવાહવેન ॥ ૨૨ ॥

વલ્યાણમદિરસ્તોત્ર, શ્લોક ૧૧

હિ, હન, પ્રજ્ઞા વગેરે મર્વ દેવોને જે પ્રમદેવે પ્રભાવ ગહિત પ્ર્યા છે, તજ પ્રમદેવને હે જિનેશ્વર પ્રભુ ! તમે એક ક્ષણવાગ્મા ક્ષય પનાડયો છે, જેમડે જે જળ મર્વ અગ્નિઓને ખુગવી દે છે તે જગતું દુ મહ વડવાનળે કાણવારના શોષણ નથી કર્યું ? ૨૨

ત્વા યોગિનો જિન ! મદા પરમાત્મરૂપ-

મન્નેપયન્તિ હૃદયામ્બુજકોશદેશે ।

પૂતસ્યં નિર્મલરુચેર્યદિ વા કિમન્ય-

દક્ષસ્ય સમ્ભવિ પદં નનુ કર્ણિકાયાઃ ? ॥ ૨૨ ॥

કલ્યાણમંદિરસ્તોત્ર, શ્લો० ૧૪.

હો જિનેશ્વર ! યોગીજનો સિદ્ધ સ્વરૂપી તમને નિરંતર પોતાના હૃદય કમળની ઈર્ષિકાને વિષે શ્રેષ્ઠ છે, અને તે યોગ્ય જ છે, કેમકે-પવિત્ર અને નિર્મળ કાતિવાળા કમળના બીજનું સ્થાન નિશ્ચયે કરીને ઈર્ષિકાથી બીજું શું હોઈ શકે ! ૨૩.

રાગદ્વેષકપાયમોહમથનો નિર્દગ્ધકર્મેન્ધનો

લોકાલોકવિકાસકેવલગુણો મુક્તાપૃથો નિર્ભયઃ ।

શાપાનુગ્રહવર્જિતો ગદતૃપાશુત્કામનિદ્રાજરા-

ક્રીડાહાસવિલામશોકરહિતો દેવાધિદેવો જિનઃ ॥ ૨૪ ॥

જેણે રાગ, દ્વેષ, કપાય અને મોહનું મથન કર્યું છે, જેણે કર્મરૂપી ઇંધણા બાગી નાખ્યા છે, જેનો લોગલોકને પ્રકાશ કરનાર કેવળજ્ઞાન રૂપી ગુણ છે, જેણે શસ્ત્રનો ત્યાગ કર્યો છે, જે ભય રહિત છે, જે કોઈના પર ગાપ કે અનુચ્છેદ કરતા નથી, તથા જે રોગ, તૃષ્ણા, ક્રોધા, કામ, નિદ્રા, જરા-વૃદ્ધાવસ્થા, ક્રીડા, હાસ્ય, વિલાસ અને શોકથી રહિત છે, તે જિનેશ્વર દેવાધિદેવ છે ૨૪.

અર્હન્તો ભગવન્ત્ હન્દ્રમહિતાઃ સિદ્ધાશ્ચ સિદ્ધિસ્થિતા

આચાર્યા જિનગ્રામનોન્નતિકરાઃ પૂજ્યા ઉપાધ્યાયકાઃ ।

શ્રીસિદ્ધાન્તસુપાઠકા મુનિવરા રત્નત્રયારાધકાઃ,

પશ્ચૈતે પરમેષ્ઠિનઃ પ્રતિદિને કુર્વન્તુ વો મદ્ગલમ્ ॥ ૨૫ ॥

અરિહંત ભગવાનો મન્દ્રથી પૂજાએલા છે, સિદ્ધ ભગવાનો મોક્ષમાં રહેલા છે, પૂજ્ય આચાર્ય મહારાજો જૈનશાસનની ઉન્નતિ કરવામાં લાગેલા છે, ઉપાધ્યાય મહારાજો સિદ્ધાન્તને ભણાવનારા છે; અને મુનિવરો જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર રૂપ ત્રણ રત્નનું આરાધન કરનારા છે—એવા શુભોવાળા આ પાંચે પરમેષ્ઠિઓ હમેશા તમારું કલ્યાણ કરે. ૨૫

દેવોઽનેકમવાર્જિતોર્જિતમહાપાપપ્રદીપાનલો

દેવઃ સિદ્ધિવધૂવિશાલહૃદયાલક્ષ્મીરહારોપમઃ ।

દેવોઽષ્ટાદશદોષસિન્ધુરઘટાનિર્ભેદપજ્ઞાનનો

મળ્યાનાં ત્રિદધાતુ વાઙ્મિતફલં શ્રીવીતરાગો જિનઃ॥૨૬॥

પંચપ્રતિક્રમણ, સકલાર્હતસ્તોત્ર, શ્લોક ૩૨.

અનેક ભયોમાં ઉપાર્જિત કરેલા ભગવાન અને મોટા પાપને ધાળી નાખવામાં દીવાના અગ્નિ સમાન, સિદ્ધિરૂપી સ્ત્રીના વિશાળ હૃદયને શોભાવનાર હારના સમાન, અને અદાર દોષ રૂપી હાથીઓના ગણડાંધળને લેદવામાં નિહ સમાન એવા શ્રી વીતરાગ જિનેશ્વર પ્રભુ ભવ્ય મનુષ્યોને ઇન્દ્રિત કૃણ આપે ૨૬

સ્વાતોઽષ્ટાપદપવતો ગજપદઃ સમ્મેતશૈલામિધઃ,

શ્રીમાન્ રૈવતકઃ પ્રસિદ્ધમહિમા શુભુજ્જયો મળ્ડપઃ ।

વૈમારઃ કનકાચલોઽર્ચુદગિરિઃ શ્રીચિત્રકૂટાદય-

સ્ત્ર શ્રીકપભાદયો જિનવરાઃ કુર્વન્તુ વો મદ્ગલમ્ ॥૨૬॥

પંચપ્રતિક્રમણ, મલ્હાર્હતસ્તોત્ર, શ્લોક ૩૩.

પ્રસિદ્ધ અષ્ટાપદ પર્વત, ગજપદ (હાથીપગલાવાળો) પર્વત, સમેતશિખર નામનો પર્વત, માણિકાદિ રત્નોથી યુક્ત ગિરનાર પર્વત, પ્રસિદ્ધ મહિમાવાળો શત્રુઞ્જય પર્વત, મંડપગિરિ, વૈભાવગિરિ, કનકાચલ, અર્જુનગિરિ, શ્રીચિત્રકૂટ પર્વત વગેરે ઉપર ગહેલા એત્યેમાં શ્રી ઋષભાદિ ચોવીશે તીર્થંકર પ્રભુઓ તમારું કથ્યાણ કરે. ૨૭.

ઉદઘાવિવ સર્વસિન્ધવઃ,

સમુદીર્ણસ્ત્યયિ નાથ ! દ્રષ્ટયઃ ।

ન ચ તાસુ મય્યાન્ પ્રદશ્યતે,

પ્રવિભક્તાસુ સરિત્સ્વિવોદયિઃ ॥ ૨૮ ॥

સ્તુતિદ્વાપ્રિશિકા, (સિદ્ધસેનદિવાકર)

હે નાથ ! જેમ સર્વ નદીઓ સમુદ્રમાં સમાય છે, તેમ સર્વ દૃષ્ટિઓ (મનો) તમારામાજ અમાયેલી છે, તોપણ જેમ જૂદી જૂદી નદીઓમાં સમુદ્ર દેખાતા નથી, તેમ તે દૃષ્ટિઓને વિષે તમે દેખાતા નથી ૨૮

સરસશાન્તિસુધારસમાગરં

શુચિતરં ગુણરત્નમહાઽઽકરમ્ ।

મવિકપઙ્કજવોધદિવાકરં

પ્રતિદિનં પ્રણમામિ જિનેશ્વરમ્ ॥ ૨૯ ॥

સરસ શાંતિરૂપી અમૃતરસના સાગર સમાન, અત્યંત પવિત્ર, ગુણરૂપી રત્નની મોટી ખાણ અમાન અને બળ્ય પ્રાણી-રૂપી ક્રમણોને વિકસ્વર કરવામાં સૂર્ય સમાન શ્રી જિનેશ્વરને હું હમેશા નમું છું. ૨૯.

સંસારરૂપઃ સુવૃહન્નુદન્વા-

નલક્ષ્મિ પીઠાનિવહં નુદન્ ના ।

યદર્શનાત્ પ્રાપિ જનેન નાકઃ,

સ્ત્યાજિનાંમ્તાન્ શુભે ન ના કઃ ? ॥ ૩૦ ॥

ચતુર્વિંશતિકા, પૃ૦ ૧૧૫, શ્લો૦ ૬૬, (આગ૦ સ૦)

જે જિનેશ્વરના દર્શન માત્રથી જ મનુષ્ય અમાનુષ્ય થઈ શકે છે, અથવા પીઠાના મમૂહને નાશ કરનાર સ્વર્ગને પામે છે, તે જિનેશ્વરની આ જગતમા કયે પુણ્ય સ્તુતિ ન કરે ? અર્થાત્ સર્વ લોકો સ્તુતિ કરે ૩૦

પ્રતિજિનં વ્રમણસ્તિહાણિ નઃ,

સુખચિતાનિ હિતાનિ નવાનિશમ્ ।

દધતિ રાન્તુ પટાનિ નમ્વગ્રમા-

સુખચિતાનિ હિ તાનિ નવાનિ શમ્ ॥ ૩૧ ॥

ચતુર્વિંશતિકા, પૃ૦ ૧૩૦, શ્લો૦ ૭૮, (આગ૦ મ૦)

શુભે શ્રીને શુભ, હિતકાંક, અને નબની પ્રતિષ્ઠા સાધી શીતે વ્યાપ્ત એવા તે પગલાને ધારણ કરના હૃદયે જિનેશ્વરના ચરણની નીચે સ્થાપન કરેલા નવા નવ કમળો અમને હૃદયેશુ સુખ આપે ૩૧

દાનોદ્વારધુસ્થસ્ત્વદપરો નામ્ને મદન્ય કૃપા-

પારં નાત્ર જને જિનેશ્વર ! તથાઽપ્યેતા નયાચે શ્રિયમ્ ।

કિન્ત્વર્હન્નિદમેવ કેવલમહો મદ્વોધિરત્નં શિવં

શ્રીરત્નાકરમદ્ગલૈકનિલય ! શ્રેયસ્કરં પ્રાર્થયે ॥ ૩૨ ॥

રત્નાકરપં૦, શ્લો૦ ૨૫.

હે જિનેશ્વર ! આ લોકમાં દીન પ્રાણીઓનો ઉદ્ધાર કરવામાં પુરંધર તમારા સિવાય બીજાને કોઈ નથી, અને મારા જેવો બીજાને કોઈ કૃપાનું પાત્ર નથી, તોપણ આ લક્ષ્મીની હું યાચના કરતો નથી. પરંતુ જ્ઞાનાદિક લક્ષ્મીના સમુદ્ર અને મંગળના અદ્વિતીય સ્થાનરૂપ એવા હે અર્હન્ ! માત્ર મોક્ષદાયક અને કલ્યાણકારક આ એક બોધિરત્નની જ હું પ્રાર્થના-યાચના કરું છું. ૩૨.

જગન્ન્યાધાર ! કૃપાવતાર !,

દુર્વારસંસારવિકારવંદ્ય ! ।

શ્રીવીતરામ ! ત્વયિ મુગ્ધભાવાદ્,

વિજ્ઞ ! પ્રમો ! વિજ્ઞપયામિ કિંચિત્ ॥ ૩૩ ॥

રત્નાકરપં૦, શ્લો૦ ૨.

પ્રભુ જગતના આધાર, કૃપાના જ અવતાર, દુઃખે કરીને પારી શકાય તેવા સસાગ્રના વિકારો નાશ કરવામા વૈદ્ય સમાન, શાગ-દ્વેષ રહિત અને વિશેષ જ્ઞાનવાળા હે પ્રભુ ! હું મુગ્ધ-પણાથી આપને કાંઈક વિનંતિ કરું છું ૩૩

નાહં રામો ન મે વાચ્છા, માવેષુ ચ ન મે મનઃ ।

શાન્તિમાસ્થાતુમિચ્છામિ, ચાત્મન્યેવ જિનો યથા ॥૩૪॥

યોગવાશિષ્ઠ, વૈરાગ્ય પ્રકરણ.

હું રામ નથી, મારે કાંઈપણ ઈચ્છા નથી, પદાર્થોને વિષે
મારું મન નથી, આત્માને વિષે જિનેશ્વરની જેમ હું શાંતિ
ધારણ કરવા ઈચ્છું છું. ૩૪.

સર્વજ્ઞો જિતરાગાદિદોષસ્રલોક્યપૂજિતઃ ।

યથાર્થિતાર્થવાદી ચ, દેવોર્ઘ્ન પરમેશ્વરઃ ॥ ૩૫ ॥

ત્રિ૦ શ૦ પુ૦ ચ૦, પર્વ ૬, પૃ૦ ૧૭૯, શ્લો૦ ૨૧૧. (પ્ર૦ મ૦)

લોક અલોક સર્વને બાબુનારા, રાગાદિક દોષને છૂતનારા,
ત્રણ લોકે પૂજેલા અને વસ્તુના યથાર્થ-સત્ય સ્વરૂપને ઠહેનારા
અરિહત દેવ જ પરમેશ્વર છે. ૩૫.

અનધ્યયનવિદ્વાંમો નિર્દ્રવ્યપરમેશ્વરાઃ ।

અનલક્ષ્ણસુભગાઃ પાન્તુ યુષ્માન્ જિનેશ્વરાઃ ॥ ૩૬ ॥

સુવ૦, ગ્યા૦ ૫, પૃ. ૧૪૨ (આ૦ સ૦)

ભણ્યા વિના જ વિદ્વાન્, દ્રવ્ય વિના જ પરમેશ્વર અને
અલંકાર વિના જ મનોહર એવા જિનેશ્વરે તમારું રક્ષણ કરે. ૩૬.

વીતરાગં સ્મરન્ યોગી, વીતરાગત્વમશ્નુતે ।

ઈલિકા અમરીમીતા, ધ્યાયન્તી અમરી યથા ॥ ૩૭ ॥

૩૫૦ તર૦, પૃ૦ ૧૮૮. (ય૦ વિ૦ પ્ર૦).

જેમ ભમરીથી ભય પામેલી ઇંધણ ભમરીનું જ ધ્યાન કરતાં
ભમરી રૂપ જ થઈ જાય છે, તેમ યોગી વીતરાગનું ધ્યાન કરતાં
વીતરાગપણને પામે છે ૩૭.

તે જયન્તિ જિના યેષાં કેવલજ્ઞાનશાલિનામ્ ।

મનોમવામિધે વીજે, માનસેનોપરાયિતમ્ ॥ ૩૮ ॥

જૈન પંચતંત્ર પૃ૦ ૨૫૪, શ્લો૦ ૯.

કેવળજ્ઞાન વડે શોભતા ને જિનેશ્વરના ચિત્તે કામદેવ નામના બીજને વિષે ઉપર ભૂમિતું આચરણ કર્યું છે, (જેમ ઉપર ભૂમિમાં બીજ વાળું હોય તે તો ઉગતું નથી-બાળી બાય છે, તેમ જિનેશ્વરના ચિત્તમાં કામદેવ કપી બીજ બાળી ગયું છે,) તે જિનેશ્વર જયવંત વર્તે છે ૩૮.

ન હિ ત્રાતા ન હિ ત્રાતા, ન હિ ત્રાતા જગજ્ઞયે ।

વીતરાગસમો દેવો ન ભૂતો ન ભવિષ્યતિ ॥ ૩૯ ॥

આ ત્રણ જગતમાં કોઈ રક્ષણ કરનાર નથી, રક્ષણ કરનાર નથી, રક્ષણ કરનાર નથી એક જિનેશ્વર જ રક્ષણ કરનાર છે. વીતરાગ જિનેશ્વર સમાન બીજો કોઈ દેવ (રક્ષણ કરનાર) થયો નથી અને થશે પણ નહીં ૩૯

સુરાસુરાણાં સર્વેષાં યત્ સુખં પિષ્કિતં ભવેત્ ।

અકથાપિ હિ સિદ્ધસ્ય, તદનન્તતમાંશગમ્ ॥ ૪૦ ॥

પરમાત્મપં૦, (યશોવિજય

બધાય દેવતા અને અસુરોત્તુ એકઠું કરેલું જે સુખ હોય તે એકજ સિદ્ધ પ્રભુના સુખમાનો અત્યંત અનન્તમો ભાગ હોય છે ૪૦.

ન સ્પર્શો यस્ય નો વર્ણો ન ગન્ધો ન રસઘૃતી (?) ।

શુદ્ધચિન્માત્રગુણવાન્, પરમાત્મા સ ગીયતે ॥ ૪૧ ॥

પરમાત્મપં०, (યશોવિજય)

જેનો સ્પર્શ, રૂપ, ગંધ અને રસ ન થાય, અર્થાત્ જે અશરીરી હોય, તેમજ જે શુદ્ધ જ્ઞાન માત્ર ગુણવાળા હોય તેજ પરમાત્મા કહેવાય છે ૪૧.

યતો વાચો નિવર્તન્તે, ન યત્ર મનસો ગતિઃ ।

શુદ્ધાનુભવસંવેદ્યં તદ્રૂપં પરમાત્મનઃ ॥ ૪૨ ॥

પરમાત્મપં० (યશોવિજય)

જ્યાથી વાણી પાછી ફરે અને જ્યાં મનની પણ ગતિ નથી પણ શુદ્ધ અનુભવથી જ જાણી શકાય તેજ પરમાત્માનું રૂપ છે ૪૨.

નિત્યં વિજ્ઞાનમાનન્દં બ્રહ્મ યત્ર પ્રતિષ્ઠિતમ્ ।

શુદ્ધબુદ્ધસ્વમાનાય, નમસ્તસ્મૈ પરમાત્મને ॥ ૪૩ ॥

પરમાત્મપં० (યશોવિજય)

હમેશાં જેમા વિજ્ઞાન, આનંદ અને બ્રહ્મ સ્થિત રહેલા છે, અને શુદ્ધ જ્ઞાનનાજ સ્વભાવવાળા તે પરમાત્માને નમસ્કાર ધાર્યો ૪૩

જિને મક્તિર્જિને મક્તિર્જિને મક્તિર્દિને દિને ।

સદા મેઽસ્તુ સદા મેઽસ્તુ, સદા મેઽસ્તુ મયે મયે ॥૪૪॥

જિનેશ્વર પ્રભુમાં પ્રતિદિન મારી લક્ષિત રહેા એટલું જ નહિ તે લક્ષિત લવેાલવને વિષે મને હુમેશાં રહેા. ૪૪.

ત્વં વ્રહ્મા શઙ્કરસ્ત્વં ચાચ્યુતસ્ત્વં ચામરાધિપઃ ।

ત્વં માતા ત્વં પિતા ચૈવ, વન્ધુસ્ત્વં વિશ્વવત્સલ ! ॥૪૫॥

હે વિશ્વને વહાલા જિનેદ્ર ! તમે જ બ્રહ્મા છો, તમે જ શંકર છો, તમે જ વિષ્ણુ છો, તમે જ ઇન્દ્ર છો, તમે જ માતા છો, તમે જ પિતા છો, અને તમે જ જાંધુ છો. ૪૫

જૈનધર્માદ્ વિનિર્મુક્તો મા મવં ચક્રવર્ત્યપિ ।

સ્યાં ચૈટોઽપિ દ્રષ્ટિદોઽપિ, જૈનધર્માધિવાસિતઃ ॥૪૬॥

હું જૈન ધર્મથી રહિત થઈને સાર્વભૌમ ચક્રવર્તી પણ થવાને નથી ઇચ્છતો, પરંતુ જૈનધર્મથી વાસિત થયેલો એવો હું દરિદ્ર થાઉં. (તો પણ મને ડળૂલ છે) ૪૬

નિરીક્ષિતું રૂપલક્ષ્મીં મહસ્રાધોઽપિ ન ચમઃ ।

સ્વામિન્ ! મહસ્રજિહ્વોઽપિ, શક્તો વક્તું ન તે ગુણાન્ ॥૪૭॥

વીતરાગસ્તોત્ર, પ્ર૦ ૧૦, શ્લો૦ ૩.

હે સ્વામિન્ ! આપની સંપૂર્ણ રૂપલક્ષ્મીને જોવાને હજાર નેત્રવાળો ઇન્દ્ર પણ સમર્થ નથી અને આપના સમગ્ર ગુણ જાવાને હજાર જિહ્વાવાળો શેષનાગ પણ સમર્થ નથી. ૪૭

રાગદ્વેષવિજેતારં જ્ઞાતારં વિશ્વવસ્તુનઃ ।

શક્રપૂજ્યં ગિરામીશં તીર્થેશં સ્મૃતિમાનયે ॥ ૪૮ ॥

પ્રમાણનયતત્વાલોક, શ્લો૦ ૧.

ગંગા અને દ્રેષને જિતનારા (અપાયાપગમાતિશય), સમસ્ત વસ્તુના જાણકાર (જ્ઞાનાતિશય), દેવતાઓના આત્મા ઇન્દ્રવટે પૂજાએલા (પૂજાતિશય), વાણીના આત્મા (વચનાતિશય) એવા તીર્થ-આધુ, સાધ્વી, શ્રાવક અને શ્રાવિકા-એ ચતુર્વિધ સઘના આપનાર શ્રી તીર્થ કર પ્રભુને હું સ્મરણમા લાગુ છું ૪૮

જિતસમ્મોહઃ સર્વજ્ઞઃ, યથાગચ્ચિત્તદેશકઃ ।

ત્રૈલોક્યમહિતઃ સ્યામિન્ !, વીતરાગ ! નમોઽસ્તુ તે ॥૪૯॥

પાર્શ્વ૦ચ૦, સર્ગ ૭, શ્લો ૫૩૩. (ચ૦ વિ૦ પ્ર૦)

મોહને જિતનાર, સર્વ વસ્તુના જાણકાર, વસ્તુની વાસ્તવિકતાને કહેનાર, ત્રણ લોકથી પૂજાએલા અને ગંગા વિનાના હે સ્વામી ! તમને નમસ્કાર થાઓ ૪૯

મોક્ષમાર્ગસ્ય નેતાર મેતાર કર્મભૂષ્ટતાન્ ।

જ્ઞાતાર વિશ્વવસ્તૂનાં વન્દે તદ્ગુણલબ્ધયે ॥ ૫૦ ॥

પરીક્ષામુચ્ય, શ્લો ૧

મોક્ષ માર્ગના નાયક, કર્મરૂપી પર્વતોને લેદનાર અને સમસ્ત વસ્તુને જાણનાર એવા જિનેદ્રને તેમના શુભ પ્રાપ્ત કરવા માટે હું વાહુ છું ૫૦

વિશિષ્ટ-જિન-સ્તુતિ (૧૩)

શ્રીનકપભદ્રેવ સ્તુતિ:—

પૂર્ણાનન્દમયં મહોદયમયં કૈવલ્યચિદ્દૃગ્મયં
રૂપાત્મીતમયં સ્વરૂપરમણં સ્વાભાવિકીશ્રીમયમ્ ।
જ્ઞાનોદ્યોતમયં કૃપારસમયં સ્યાદ્વાદવિદ્યાઽઽલયં
શ્રીસિદ્ધાચલતીર્થરાજમનિશં વન્દેઽહમાદીશ્વરમ્ ॥ ૧ ॥

શ્રીસત્ત્રુંજયતીર્થસ્તોત્ર, શ્લો ૦ ૧.

પૂર્ણ આનન્દવાળા, મહા ઉદયવાળા, કેવળ જ્ઞાનરૂપી અક્ષુ-
વાળા, રૂપને ઉદ્ભવ કરનારા (અર્થાત્ સુંદર રૂપવાળા અથવા
અરૂપી), પોતાનાજ રૂપ-જ્ઞાનમાં રમણ કરનારા, આત્માની
સ્વાભાવિક હૃદયીવાળા, જ્ઞાનના પ્રકાશવાળા, દયારૂપી રસવાળા,
સ્યાદ્રાહ વિદ્યાના સ્થાન સ્વરૂપ અને શ્રી સિદ્ધાચલ તીર્થના
રાજા એવા શ્રી આદીશ્વર પ્રભુને હું હૃદયમાં વાંકુ છું. ૧.

શ્રીમદ્યુગાદીશ્વરમાત્મરૂપં

યોગીન્દ્રગમ્યં વિમલાદ્રિસંસ્થમ્ ।

સજ્ઞાનસદૃષ્ટિસુદૃષ્ટલોકં

શ્રીનાભિસન્નું પ્રણમામિ નિત્યમ્

॥ ૨ ॥

શ્રીસત્ત્રુંજયતીર્થસ્તોત્ર, શ્લો ૦ ૨.

જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્રરૂપી લક્ષ્મીવાળા, આ યુગ-અવસર્પિણી
કાળના પ્રથમ તીર્થ કર, આત્મસ્વરૂપમા રમણુ હૃન્નાગ, યોગી
ઓશી જ જાણી મકાય તના, કેનગજ્ઞાન અને કેવળદર્શનવડે
સમથ લોકને માગી ગીતે જોનારા તથા વિમલાચલ પર્વત પર
વિગજમાન, શ્રીનાભિગબ્તના પુત્ર શ્રીઋષભદેવ ભગવાનને હું
હૃદયેશા નમસ્કાર કરું છું ૨

સુવર્ણવર્ણ ગજરાજગામિન

પ્રલમ્બગાહુ સુવિશાલલોચનમ્ ।

નરામરેન્દ્રઃ સ્તુતપાદપદ્મજં

નમામિ મત્તયા શૃપમ જિનોત્તમમ્ ॥ ૩ ॥

મુનર્થના જેવી ક્રાંતિનાગા, શ્રેષ્ઠ હાથીના જેવી ગતિવાળા,
લાળા હાથવાળા, ચારી યીતે વિસ્તૃત લોચનવાળા, મનુષ્ય
અને દેવતાના ઇન્દ્રોવડે પણ પૂજયા છે ચરણ કમળ જેમના
એવા અને ત્રિનેશ્વરના ઉત્તમ એવા શ્રી ઋષભદેવ પ્રભુને હું
ભક્તિપૂર્વક નમન કરું છું ૩

રાજાદનાઘસ્તનભૂમિભાગે

યુગાદિદેવાદ્વિમરોજપીઠમ્ ।

દવેન્દ્રવન્દ્ય નરરાજપૂજ્ય

મિદ્ધાચલાગ્રસ્થિતમર્ચયામિ ॥ ૪ ॥

શ્રીશત્રુજયતીર્થસ્તોત્ર, શ્લોક ૩.

રાયણની નીચેના ભૂમિ ભાગમા આદિત્રિનેશ્વરના ચરણ
કમલની પીઠ છે, કે જે દેવતાઓના ઇન્દ્રો વડે વદાએલ છે,
મનુષ્યોના સ્વામી-રાજાઓ વડે પૂજાએલ છે અને જે શત્રુજયના
શિખર ઉપર સ્થિત છે, તેને હું પૂજું છું ૪

ત્રિશુવનાભયદાનવિધાયિને,

ત્રિશુવનાદ્વૃત્તવાન્ઞિતદાયિને ।

ત્રિશુવનપ્રભુતાપદશાલિને,

મગવતે વૃષભાય નમો નમઃ

॥ ૫ ॥

ત્રણ શુવનના જીવોને અભયદાન દેનારા, ત્રણ શુવનના દોકોને સમસ્ત ઇન્દ્રિય વસ્તુઓ આપનારા અને ત્રણ શુવનની પ્રભુતા-ઈશ્વરપણાના પદને શોભાવનારા એવા શ્રીઋષભદેવ ભગવાનને નમસ્કાર થાઓ. ૫.

ગુરુર્મિપગ્ યુગાદીશપ્રણિધાનં રમાયનમ્ ।

સર્વભૂતદયાપથ્યં સન્તુ મે ભવરુગ્મિદે ॥ ૬ ॥

પ્રવન્ધકોશ, વસ્તુપાલપ્રવન્ધ, શ્લો ૫૮.

શુરુ મહારાજ વૈધ સમાન છે, આશીર્વાદ પ્રભુનું ધ્યાન રસાયન (શ્રેષ્ઠ ઔષધ) તુલ્ય છે અને સર્વ પ્રાણીઓ ઉપર દયા કરવી તે પથ્ય સમાન છે, આ બધું મારા ભવરૂપી દેવગને નાશ કરનાર થાઓ. ૬

શ્રીયુગાદીશ્વરં દેવં તં વન્દે મહિમાદ્વૃત્તમ્ ।

વૃષોઽપિ ચત્રપ્રભાવેણ, સિંહાસનમશિશ્રયત્ ॥ ૭ ॥

કર્મચન્દ્રપ્રવન્ધ, મર્ગઃ ૧, શ્લો ૧.

મહિમાએ કરીને આશ્ચર્યકારી, યુગની અદિમા થયેલ પ્રથમ ઈશ્વર અને જેમના પ્રભાવવડે બળદ પણ સિંહાસનમા

આશ્રિત થયો, તે પ્રથમ જિનેશ્વર કથ્યદેવને હું નમસ્કાર કરું છું. ૭.

જય ત્રિશુવનાધીશ !, યુગાદિપરમેશ્વર ! ।

જય ત્રૈલોક્યતિલક !, વીતરાગ ! નમોઽસ્તુ તે ॥ ૮ ॥

પાર્શ્વનાથચરિત્ર, (ગદ્ય) પૃ૦ ૧૮, (પ્ર૦ મ૦)

હે ત્રણ જગતના સ્વામી અને યુગની આદિમાં થયેલા પરમેશ્વર ! તમે જય પામે. હે ત્રણ લોકને વિષે તિલક સમાન પ્રભુ ! તમે જય પામે. હે વીતરાગ ! તમને નમસ્કાર હો. ૮.

શ્રીશાંતિજિન સ્તુતિઃ—

યો નિષ્કલઙ્કો હરિણાશ્રિતોઽપિ,

દોષાકરો નૈવ કલામૃતોઽપિ ।

શ્રીશાન્તિનાથોઽપરસોમમૃત્તિઃ,

શાન્તિ મ વો યચ્છતુ ચારુકીર્તિઃ ॥ ૯ ॥

જેને હરણુ આશ્રિત હોવા છતાં જે નિષ્કલંક છે, વળી જે અનેક પ્રકારની કળાઓને ધારણુ કરનાર હોવા છતાં દોષ-અવશુભની ખાણુ નથી, અથવા તો દોષા-રાત્રિને અર્થાત્ અંધકારને કરનાર નથી; જોવા અપૂર્વ અંદ્રમાની મૂર્તિ સ્વરૂપ અને સારી પ્રીર્તિવાળા શ્રીશાંતિનાથ પ્રભુ તમને શાંતિ આપે. ૯

યસ્યોપમર્ગાઃ સ્મરણે પ્રયાન્તિ,

વિશે યદીયાથ ગુણા ન માન્તિ ।

મૃગાઙ્ગલક્ષ્મા કનકસ્ય કાન્તિઃ,

મહ્વસ્ય શાન્તિ મ કરોતુ શાન્તિઃ ॥ ૧૦ ॥

જેમનું સ્થાન્ય કંવાથી બધા ઉપચર્ગો-વિદ્યો નાશ પામે છે,
જેમના શુભો મમસ્ત વિશ્વમા પણ માના નથી, મૃગના ચિન્હ-
લગનવાળા અને સુવર્ણની જેવી કાતિવાળા શ્રીશાન્તિનાથ
પ્રભુ મધને શાન્તિ આપે ૧૦

શ્રીશાન્તિ શાન્તકર્તાર મર્તારમનુયાયિનામ્ ।

યત્પ્રત્યામત્તિતો મેજે, કુરદ્ગોઽપિ સુરક્ષતામ્ ॥ ૧૧ ॥

ર્મચન્દ્રપ્રવન્ધ, મર્ગ ૧, શ્લોક ૭

શાન્તિ કરનાર અને અનુયાયી વર્ગના સ્વામી, વગી જેના
પ્રત્યાદથી હરણુ પણ સુદૃઢ રંગને પામ્યું, તે શાન્તિ જિનેશ્વરને
હુ ભણુ છુ ૧૧

શ્રીનેમિગિન સ્તુતિઃ—

સુરાસુરા અપ્યતુલપ્રમાણં

નમન્તિ વધ્યાઙ્ગલયો યમુચ્ચેઃ ।

ધ્યાયન્તિ મં યોગવિદો હૃદન્ત-

સ્તં નેમિનાથં પ્રણતઃ સ્તવીમિ ॥ ૧૨ ॥

દેવતા અને અસુરો પણ હાથ જોડીને અતુલ પ્રમાણવાળા
જે (નેમિનાથ) પ્રભુને ખૂબ નમસ્કાર કરે છે અને યોગી-
પુરુષો જેમનું હૃદયમા ધ્યાન કરે છે એવા શ્રી નેમિનાથ પ્રભુને
પ્રણામ કરતો હુ સ્તુ છુ-હુ સ્તુતિ કરુ છુ ૧૨

કમલોદરકોમલપાદતલં

ગણનાપરિગર્જિતવાહુચલમ્ ।

પ્રણમામિ જગત્ત્રયવોધિકરં

ગિરનારવિભૂષણનેમિજિનમ્

॥ ૧૩ ॥

જેમના પગના તળીયા કમળના મધ્યભાગના જેવાં સુકોમળ છે, જેમના હાથનું બળ અગણિત છે, ત્રણે જગતના હોયને બોધિ-મમ્યકત્વ આપનારા અને ગિરનાર ગિરિના આભૂષણરૂપ એવા શ્રી નેમિનાથ જિનેશ્વરને હું પ્રણામ કરું છું ૧૩

શ્રીયાદવકુલોત્તંસં નૌમિ નેમિં નિરજ્જનમ્ ।

યદાશ્રયેણ સજ્ઞાતઃ, શહોઽધ્યાપિ નિરજ્જનઃ ॥ ૧૪ ॥

કર્મચન્દ્રપ્રવચ્ચ, સર્ગ ૧, સ્તો. ૩

લક્ષ્મીયુક્ત એવા યાદવકુળમા શ્રેષ્ઠ, રાજ અને દેવાદિ રંગોથી નિર્વિકાર, વળી જેના આશ્રયથી શરૂ થયેલ નિરજન પણું-સંદેહપણું આજ સુધી પ્રાપ્ત થયું છે, એવા શ્રીનેમિનાથ પ્રભુને હું નમું છું ૧૪

શ્રીપાર્શ્વજિન સ્તુતિઃ—

ત્રિશ્વાધીશં વિશ્વલોકે પવિત્રં

પાપાગમ્યં મોક્ષલક્ષ્મીકલત્રમ્ ।

અમ્મોજાક્ષ સર્વદા સુપ્રસન્નં

શ્રીપાર્શ્વેશં નૌમિ શહેશ્વરસ્થમ્

॥ ૧૫ ॥

શ્રીજં. પાર્શ્વનાથ સ્તોત્ર, સ્તો. ૪.

વિશ્વના અધીશ્વર, સમસ્ત લોકમાં પવિત્ર, પાપીઓ જેને બાણી શકતા નથી અથવા પાપ જેની પાને જઈ શકતું નથી એવા, મોક્ષ લક્ષ્મીરૂપી ઓવાળા, કમળના જેવી આંખવાળા, હમેશાં સારી રીતે પ્રસન્ન રહેવાવાળા અને શ્રી શંખેશ્વરમાં વિરાજમાન શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રભુને હું નમસ્કાર કરું છું. ૧૫.

પાર્શ્વઃ પાર્શ્વાગ્ન્યયક્ષેણ, કૃતરક્ષેણ સેવિનામ્ ।

સંસ્તુતઃ સંસ્તુતેર્યસ્ય, નાગો નાગેન્દ્રતાં યયૌ ॥ ૧૬ ॥

કર્મચન્દ્રપ્રબન્ધ, સર્ગ ૧, સ્લો ૪.

બહુ મનુષ્યોની રક્ષા કરનાર પાર્શ્વ નામના યક્ષે જેમની સ્તુતિ કરી છે, એવા શ્રીપાર્શ્વનાથ પ્રભુનાં દર્શન કરવાથી એક સામાન્ય સર્પ પણ નાગકુમાર દેવેના ઇન્દ્ર-ધરણેન્દ્ર-પણુને પામ્યો. ૧૬.

શ્રીમહાવીરજિન સ્તુતિઃ—

યઃ શક્રેણ મુદાઽભિવન્દિતપદદ્વન્દ્વઃ ક્ષમામૃદ્ધરઃ,

ક્રોધાદ્યુત્કટવૈરિષ્ટુન્દદલનઃ સદ્ધર્મનીતિપ્રિયઃ ।

પ્રોન્મીલત્સમિતિશ્રિયં જયમર્પીં પિષ્તદ્ગલૈરદ્ધુતઃ

સ સ્તાદ્ વીરજિનઃ શુમાય મવતાં શ્રીમાનિનો માનિનામ્ ૧૭

ધર્માખ્યુદયનાટક (શ્રી મેઘવ્રમ.)

જેમનાં ચરણયુગલ ઇન્દ્રવટે આનંદપૂર્વક વંદાઓલાં છે, જેઓ ક્ષમાશીલમાં શ્રેષ્ઠ છે, ક્રોધાદિ મોટા શત્રુઓના સમૂહને નાશ કરનાર છે, સાચા ધર્મ અને નીતિથી પ્રિય છે, જય

કર્નારી અને વિક્રવગ પાત્ર મમિતિ (ઇર્ષ્યા સમિતિ, ભાપા સમિતિ, એષવા મમિતિ, આદાન ભડમત્ત નિષેપના મમિતિ, પારિષાપનિકા મમિતિ)ની લક્ષ્મીને ધાગ્લ કરનાર છે, જેઓ બળથી આશ્ચર્યકારી છે, જ્ઞાનાદિ લક્ષ્મીવાળા અને જગતના ઇશ્વર એવા શ્રી તે વીરપ્રભુ આપ મરખા માનશીવ મનુષ્યોના ધ્યાણને માગે થાઓ ૧૭

વીરઃ મર્ગસુરાસુરેન્દ્રમહિતો વીર યુધ્ધાઃ સશ્રિતાઃ

વીરેણામિહતઃ સ્વકર્મનિચયો વીરાય નિત્ય નમઃ ।

વીરાત્ તીર્થમિદ પ્રવૃત્તમતુલં વીરસ્ય ધોર તપો

વીરે શ્રીધૃતિકીર્તિશાન્તિનિચયઃ શ્રીવીર ! મદ્ર દિશ ॥૧૮॥

પદ્યપ્રતિક્રમણ, મફલાર્હત્તોત્ર

શ્રી મહાવીર ભગવાન બધાય દેવતા અને અસુરોના ઇન્દ્રોથી પૂજાયેલા છે જે વીરપ્રભુને પડિત પુરુષોએ આશરો લીધો છે, અને જે વીરપ્રભુવડે પોતાના મર્મનો મમૂહ નાશ પામે છે, એવા વીરપ્રભુને હમેશા નમસ્કાર થાઓ વીરપ્રભુથી આ અતુલ એવું સાધુ, સાધ્વી, શ્રાનક, શ્રાવિકાઉપી તીર્થ પ્રવર્ત્યું છે, જે વીરપ્રભુનું તપ દોગ-ઉગ છે, તથા જે વીરપ્રભુમા કેવળજ્ઞાનઉપી લક્ષ્મી, ધૈર્ય, ધીર્તિ અને કાતિનો મમૂહ છે, એવા છે વીર પ્રભુ ! મને ધ્યાણનો માર્ગ દેખાડો-મારું કલ્યાણ કરો ૧૮

ચલનમોદિનિષદ્નચચલી—

કૃતસુરાચલવીર ! જગદ્ગુરો ! !

ત્રિધ્રુવનાશિવનાશવિધૌ જિન !

પ્રમવતે ભવતે ભગવન્ ! નમઃ ॥ ૧૯ ॥

જિનપ્રભસૂરિઃ.

ચરણની આણીઓવડે ધસાવાથી જેણે મુશાયલ-મેરુપર્વતને
અંચલ-અપલ કર્યો છે એવા શ્રી વીર પ્રભુ !, જગશુર !, ત્રણ
જગતના પાપને નસાડવાની વિધિમાં સમર્થ એવા હે જિન ! હે
ભગવાન્ ! આપને નમસ્કાર હો. ૧૯.

જયતિ વિનિર્જિતરાગઃ, સર્વજ્ઞસ્ત્રિદશકૃતપૂજઃ ।

મદ્ભૂતવસ્તુવાદી, શિવગતિનાથો મહાવીરઃ ॥ ૨૦ ॥

જેણે રાગ છુટ્યો છે, જે સર્વજ્ઞ છે, જેની દેવતાઓએ
પૂજા કરી છે, જે સદ્ભૂત વસ્તુવાદી છે—સાચા પદાર્થને
કહેનાર છે અને જે શિવગતિનો સ્વામી છે; તે મહાવીર પ્રભુ
જય પામો. ૨૦

યસ્યોપદેશપદમપ્યવગત્ય નિત્યં

મુક્તિશ્રિયં તનુમૃતઃ સપદિ શ્રયન્તે ।

સ્વર્ભૂર્ભુવઃ કમલકોશવિકાસનૈક—

પ્રયોતનઃ સ જયતાઙ્ગિનવર્ધમાનઃ ॥ ૨૧ ॥

પ્રબુદ્ધરોહિણેયનાટક, (રામભદ્ર.)

જેના ઉપદેશને જાણીને શરીરધારી જીવો હમેશાં મુક્તિરૂપી
લક્ષ્મીને એકદમ મેળવે છે, તે સ્વર્લોક, ભૂલોક, ભૂલોક-દેવ-
પાતાલ-મનુષ્યલોક (સરખાવે પ્રાણજીની ગાયત્રી ઓં ભૂર્ભુવ-

સ્વસ્તત્સવિતુર્વરેણ્યં ભર્ગો દેવસ્ય ધીમહિ ધियो યો નઃ પ્રચો-
દયાત્) ના કમલકોશને વિક્રમાવનાં પ્રદ્યોતન-સૂર્યરૂપ વર્ધમાન
જિન જય પામે. ૨૧

ન વેદ સિદ્ધાર્થમવોઽપિ યઃ સ્વયં

ચકાર સિદ્ધાર્થમવત્ત્વમાત્મનઃ ।

સુસંવરઃ સંવરં વરિર્નિર્જયાત્,

મ સમ્મદં વીરજિનસ્તનોતુ વઃ ॥ ૨૨ ॥

ઘાંતિનાયચરિત્ર, (સુનિમદ્ર.)

પોતે સિદ્ધાર્થભવ (સિદ્ધાર્થ ગબ્બના પુત્ર) હોવા છતાં
તેને ન ગણકારતા પોતાની મેળેજ પોતાનું સિદ્ધાર્થભવત્વ
(જેણે અર્થ સિદ્ધ કર્યો એવા સિદ્ધાર્થ હોવાપણું-અર્થસિદ્ધિ
-મોક્ષ મેળવવાપણું) પ્રાપ્ત કર્યું; સંવર (કર્મના આવરણનો
અટકાવ) ના વેરી એવા આશ્રવ (કર્મ આવવાનાં દ્વારો)
પર વિજય મેળવી પોતે સુસંવર (અમ્યત્ ગીતે જેણે મંવર
કર્યો છે એવા) થયા, તે વીરજિન તમારું કલ્યાણ કરે. ૨૨.

નિરૂપમમનન્તમનઘં

શિવપદમધિરૂદમપગતકલક્રમ્ ।

દર્શિતશિવપુરમાર્ગ

વીરજિનં નમત પરમશિવમ્

॥ ૨૩ ॥

મહાતિકા-પ્રગતિ, (મલયગિરિ.)

નિરૂપમ, અનન્ત, અનઘ-નિપ્પાપ, શિવપદ-મોક્ષપદ પર

આરૂઢ થયેલા, નિષ્કલક, જેણે શિવપુત્રો માર્ગ ખતાવ્યો છે
એવા અને પરમશિવ શ્રી વીરગિનને નમસ્કાર કરે। ૨૩

અશેષકર્માશિતમઃસમૂહ—

ક્ષયાય માસ્માનિય દીપ્તતેજાઃ ।

પ્રકાશિતાશેષજગત્સ્વરૂપઃ,

પ્રભુઃ મ જીયાજ્ઞિનર્ધમાનઃ ॥ ૨૪ ॥

નમત્તિકા—મઙ્ગલાચરણ, (મલયગિરિ.)

સર્વ કર્મોના અશરૂપી અધિકારના સમૂહના ક્ષય માટે
સૂર્યની માફક જેઓ અત્યંત તેજસ્વી છે અને જેણે સર્વ
જગતનું સ્વરૂપ પ્રકાશિત કર્યું, એવા શ્રી વર્ધમાન જિન
જીવંત રહો—જય પામે। ૨૪

નમો દુર્વારરાગાદિવૈરિવારનિવારિણે ।

અર્હતે યોગિનાધાય, મહાવીરાય તાયિને ॥ ૨૫ ॥

યોગશાસ્ત્ર, પ્ર૦ ૧, શ્લો ૧.

હુ ખે કરીને નિવારણ કરી શકાય એવા રાગાદિ શત્રુ
ઓના સમૂહને નિવારનાર, પૂજીને યોગ્ય, યોગીઓના નાથ
અને જીવોનું રક્ષણ કરનાર એવા શ્રી મહાવીર પ્રભુને
નમસ્કાર થાઓ। ૨૫

વીરો વિશ્વેશ્વરો દેવો યુષ્માક કુલદેવતા ।

સ એવ નાથો મગવાનસ્માક પાપનાશનઃ ॥ ૨૬ ॥

સિદ્ધહેમશબ્દાનુશાસનવૃત્તિ, અ૦ ૨, પાદ ૧, સત્ર ૨૮

વિશ્વના સ્વામી શ્રીવીરદેવ તમારા કુળદેવ છે, અને તે જ સ્વામી ભગવાન, અમારા પાપને નાશ કરનાર છે. ૨૬.

કલ્યાણપાદપારામં શ્રુતગદ્ગાહિમાચલમ્ ।

જ્ઞાના(વિશ્વા)મ્મોજરાવિં દેવં વન્દે શ્રીજાતનન્દનમ્ ॥ ૨૭ ॥

ત્રિ૦ શ૦ પુ૦ ચ૦.

દૃશ્યાણ્ણરૂપી વૃક્ષોના બગીચા સમાન, આગમરૂપી ગંગા નદીના ઉત્પત્તિસ્થાન હિમાલય પર્વત સમાન અને જ્ઞાનરૂપી અથવા વિશ્વરૂપી કમળને વિદ્યાવવામાં સૂર્ય સમાન-એવા જ્ઞાનનન્દન શ્રીવીરપ્રભુને હું વાંદુ છું. ૨૭

પાન્તુ વઃ શ્રીમહાવીરસ્વામિનો દેશનાગિરઃ ।

ભવ્યાનામન્તરમલપ્રક્ષાલનજલોપમાઃ ॥ ૨૮ ॥

ત્રિ૦ શ૦ પુ૦ ચ૦.

ભવ્ય મનુષ્યોના દૃશ્યના મેલને ઘોવામાં પાણી સમાન, શ્રીમહાવીરસ્વામી પ્રભુની દેશના સમયની વાળી તમારું રક્ષણ કરેા. ૨૮

પદ્મગે ચ મુરેન્દ્રે ચ, કૌશિકે પાદસંસ્પૃશિ ।

નિર્વિશેષમનસ્કાય, શ્રીવીરસ્વામિને નમઃ ॥ ૨૯ ॥

યોગજાસ, પ્ર૦ ૧, શ્લો ૨.

પગે ડાંસ દેનાર ચંડકૌશિક નાગ ઉપર અને પ્રભુને બદ્ધિથી નમસ્કાર કરવા માટે ચરણ સ્પર્શ કરનાર ઇન્દ્ર ઉપર જેનું

મન સમાન-દ્રેષ અને રાગ વિનાનું છે તે શ્રી મહાવીર પ્રભુને નમસ્કાર થાઓ. ૨૯.

શાસનાધીશ્વરો વીરઃ, સમીરઃ પાપપાંસુષુ ।

સેવ્યો યત્સેવનાજાતઃ, સિદ્ધોઽપ્યષ્ટાપદાસનઃ ॥ ૩૦ ॥

કર્મચન્દ્રપ્રવચ્ચ, સર્ગ ૧, શ્લોક ૫.

પાપરૂપી ધૂળને ઉડાડવામાં વાયુ સમાન એવા શાસનના સ્વાર્ગી શ્રીવીરપ્રભુ એવા કરવાને યોગ્ય છે. જેમની એવાથી સિદ્ધ પણ અષ્ટાપદ નામના ગિરિ ઉપર આમનને-સ્થાનને પ્રાપ્ત કરી શક્યો છે. ૩૦

જિન-પૂજા-વિધિ (૧૪)

પૂજા વિધિ—

પૂજકઃ સ્યાદયો પૂર્વમુખો વાપ્યુત્તરામુખઃ ।

દક્ષિણાદિદિશો વર્જ્યાં વિદિગ્વર્જનમેવ ચ ॥ ૧ ॥

વિવેકવિલાસ, પ્રથમોછાસ, શ્લો ૦ ૮૭.

પૂજા કરનાર પુરુષે પૂર્વ અથવા ઉત્તર દિશા તરફ મુખ કરીને પૂજા કરવી; દક્ષિણ, પશ્ચિમ, અગ્નિ, નૈઋત્ય, વાયવ્ય અને ઇશાન્ય એ છ દિશા પૂજામાં અવશ્ય વર્જવી. ૧.

જિન પૂજા—

મનોવાકાયવસ્ત્રોર્વીપૂજોપકરણસ્થિતેઃ ।

શુદ્ધિઃ સપ્તવિધા કાર્યા, શ્રીઅર્હત્પૂજનક્ષણે ॥ ૨ ॥

શ્રાદ્ધવિધિ, પૃ૦, ૫૦, શ્લો ૦ ૧.

મન, વાણી, કાયા, વસ્ત્ર, પુશ્પી, પૂજાનો સામાન અને પૂજાની સ્થિતિ-સ્થિરતા; શ્રીઅર્હત પ્રભુની પૂજાના સમયે આ સાત પ્રકારની શુદ્ધિ કરવી જોઈએ ૨.

શુચિઃ પુષ્પામિપસ્તોત્રૈર્દેવમમ્યર્ચ્ય વેદમનિ ।

પ્રત્યાખ્યાનં યથાશક્તિ કૃત્વા દેવગૃહં વ્રજેત્ ॥ ૩ ॥

યોગશાસ્ત્ર, પ્રકાશ ૩, શ્લો ૦ ૧૨૨.

પવિત્ર થઇ ઘરમા નાખેલા દેવને પુષ્પ, નૈવેદ્ય અને સ્તોત્ર
વડે પૂજી યથાશક્તિ પચખખાણુ કરી દેવગૃહ પ્રત્યે-ગામના
ચેત્ય પ્રત્યે જુ ૩

પ્રવિઙ્ઘ વિધિના તત્ર ત્રિઃપ્રદક્ષિણયેજ્ઞિનમ્ ।

પુષ્પાદિભિસ્તમમ્યર્ચ્ય સ્તવનૈરુત્તમૈઃ સ્તુયાત્ ॥ ૪ ॥

યોગશાસ્ત્ર, પ્રકાશ ૩, શ્લોક ૧૨૩.

તે જિનચેત્યને વિષે વિધિપૂર્વક પ્રવેશ કરીને જિનેશ્વરને
ત્રણ પ્રદક્ષિણા કરવી, પછી પુષ્પાદિકવડે તેમની પૂજા કરીને
ઉત્તમ સ્તવનોવડે તેનો સ્તુતિ કરવી ૪.

પુષ્પ પૂજા—

અષ્ટપ્રકારી પૂજા:—

ગન્ધધૂપાક્ષતૈઃ સ્તગ્મિઃ, પ્રદીપૈર્વાલિગારિભિઃ ।

પ્રધાનૈશ્વ ફલૈઃ પૂજા, ત્રિધેયા શ્રીજિનેશિતુઃ ॥ ૬ ॥

શ્રાદ્ધવિધિ, પૃ ૦ ૫૮, શ્લો ૦ ૧૪.૬૬

ચદન, ધૂપ, અક્ષત, પુષ્પમાળા, દીપક, નૈવેદ્ય, જળ અને ઉત્તમ ક્ષોભી જિનેશ્વર પ્રભુની પૂજા કરવી જોઈએ ૬

વરપુષ્પગન્ધઅક્ષતપર્જનફલધૂવનીરપત્તેર્હિ ।

નેવજ્જાવિહાણેણ ય જિનપૂજા અઘ્ઘા મણિયા ॥ ૭ ॥

શ્રેષ્ઠ પુષ્પ, સુગન્ધી વામકોપ—ચદન, ચોખા, દીવો, ક્ષળ, ધૂપ, પાણી અને નૈવેદ્યના વિધાન—મૂકવા વડે જિનેશ્વર પ્રભુની પૂજા આઠ પ્રકારની કહેલી છે ૭

નવાણી પૂજા:—

શ્રીચન્દનં ત્રિના પૂજા, નૈવ કાર્યા જિનેશિતુઃ ।

માલે કળ્થે હૃદમ્ભોજે, ઉદરે તિલકં ક્રમાત્ ॥ ૮ ॥

વિવેકવિલાસ, પ્રથમોદ્દાસ, શ્લો ૦ ૧૧

ઉત્તમ ચદન વગર જિનપ્રતિમાની પૂજા કોઈ કાળે પણ કરવી નહિ ચણુના અગુડા, દીવજો, કાડા, ખભા, મસ્તાક, કપાળ, કંઠ, હૃદય, ઉદર આ નવ ન્યાન ઉપર અનુક્રમે તિલક કરવું ૮

ત્રિકાલ પૂજા:—

નવમિસ્તિલકૈઃ પૂજા, કરણીયા નિરન્તરમ્ ।

પ્રભાતે પ્રથમં વાસપૂજા કાર્યા વિચક્ષ્ણૈઃ ॥ ૯ ॥

વિવેકવિલાસ, પ્રથમોહાસ, શ્લોક ૯૨.

હમેશા નવ તિલકવડે જિનપ્રતિમાની પૂજા કરવી, વિધિના જાણકાર પુરુષોએ પ્રભાત કાળમાં પ્રથમ વાસપૂજા કરવી. ૬

મધ્યાહ્ને કુસુમૈઃ પૂજા, સન્ધ્યાયાં ધૂપદીપતઃ ।

અર્હતો દક્ષિણે ભાગે, દીપસ્યાથ નિવેશનમ્ ॥ ૧૦ ॥

વિવેકવિલાસ, પ્રથમોહાસ, શ્લોક ૯૩.

બપોરે સુગંધી ફુલોથી જિનપ્રતિમાની પૂજા કરવી, અને સંધ્યાકાળે ધૂપ-દીપથી પૂજા કરવી. જિનપ્રતિમાની જમણી બાજુએ હીવો રાખવો. ૧૦

વામાંશે ધૂપદહનમગ્રપૂજા તુ મમ્મુત્વમ્ ।

ધ્યાનં તુ દક્ષિણે ભાગે, ચૈત્યાનાં વન્દનં તથા ॥ ૧૧ ॥

વિવેકવિલાસ, પ્રથમોહાસ, શ્લોક ૯૪.

સગવાનની કાળી બાજુએ ધૂપ ધાણું મૂકવું નૈવેદ્ય કળ આદિથી અગ્રપૂજા સગવાનની સન્મુખ કરવી અને ધ્યાન તથા ચૈત્યવંદન સગવાનની જમણી બાજુએ રહીને કરવું ૧૧.

જિન-વન્દન-પૂજન-ફલ (૧૫)

જિનદર્શન ફળ:—

ધન્યાઽદૃષ્ટિરિયં યયા વિમલયા દૃષ્ટો ભવાન્ પ્રત્યહં
 ધન્યાઽસૌ રસના યયા સ્તુતિપથં નીતો જગદ્વત્સલ ! ।
 ધન્યં કર્ણયુગં વ્રજોઽમૃતરસં પીતં મુદા યેન તે,
 ધન્યં હૃત્ મતતં ચ યેન વિશદસ્ત્વન્નામમન્ત્રો ઘૃતઃ ॥ ૧ ॥

નિર્મળ એવી જે દૃષ્ટિવટે તમે હમેશાં જોવાયા, તે દૃષ્ટિને
 ધન્ય છે, જે વિશ્વવત્સલ ! જે જિન્હાવટે તમે સ્તુતિમાર્ગમાં
 લઈ જવાયા-જે જીવે તમારી હમેશા સ્તુતિ કરી, તે જિન્હાને
 ધન્ય છે, જે કર્ણયુગલે તમારા વચન રૂપી અમૃતરસનું પાન
 કર્યું તે કર્ણયુગલને ધન્ય છે, તથા જે હૃદયે નિરંતર તમારા
 નામરૂપી નિર્મળ મંત્રને ધારણ કર્યો તે હૃદયને પણ ધન્ય છે. ૧.

અદ્યામવત્ સફલતા નયનદ્વયસ્ય,
 દેવ ! ત્વદીયચરણામ્બુજવીક્ષણેન ।
 અથ ત્રિલોકતિલક ! પ્રતિમામતે મે,
 સંસારવારિધિરયં ચુલુકપ્રમાણઃ ॥ ૨ ॥

સમાન સ્વામી ! આજે મને આ સંસારસમુદ્ર અંજલિ-પસલી
જેટલો જ લાગે છે ૨

દર્શનં દેવદેવસ્ય, દર્શનં પાપનાશનમ્ ।

દર્શનં સ્વર્ગસોપાનં દર્શનં મોક્ષસાધનમ્ ॥ ૩ ॥

દેવોના યે દેવ-શ્રી તીર્થ કર પ્રભુનું દર્શન પાપને નાશ
કરનારુ, ઉત્પત્તિ કારક વસ્તુઓના (અથવા સ્વર્ગના) પગથીયા
સમાન અને મોક્ષના સાધનભૂત છે, માટે તેમનું દર્શન
કરવું જોઈએ. ૩

દર્શનેન જિનેન્દ્રાણાં સાધૂનાં વન્દનેન ચ ।

ન તિષ્ઠતિ ચિરં પાર્ષ છિદ્રહસ્તે યથોદકમ્ ॥ ૪ ॥

જિનેશ્વર પ્રભુનાં દર્શનથી અને સાધુપુરુષોના વંદન વડે
જેમ છિદ્રવાળા (પોલા) હાથમા પાણી રહેતુ નથી તેમ લાખા
ઠાળના પાપ રહેતા નથી. અર્થાત્ આત્મા નિર્મળ થયે પુણ્ય
પાપ ખરી પડે છે-નષ્ટ થાય છે. ૪.

સાર્વભૌમોઽપિ મા શ્રુવં ત્વદર્શનપરાદમુલ્લસઃ ।

ત્વદર્શનપરસ્વાન્તઃ, ત્વચૈત્યે વિહગોઽપ્યહમ્ ॥ ૫ ॥

હે પ્રભુ ! તારા દર્શનથી વિમુખ થઈને ચક્રવર્તી પણ હું
થવાને ઇચ્છતો નથી. પરંતુ તારા દર્શન માટે તત્પર
મનવાળો થઈને તારા ચૈત્ય-મંદિરમાં પક્ષી થાઉં (તોપણ
મને કબૂલ છે) ૫

ધન્યોઽહં કૃતપુણ્યોઽહં નિસ્તીર્ણોઽહં મવાર્ણવાત્ ।

અનાદિમવકાન્તારે, દષ્ટો યેન જિનો મયા ॥ ૬ ॥

આ અનાદિકાળના સંસારરૂપી જંગલમાં આજે જિનેશ્વર પ્રભુને મેં દેખ્યા, તેથી હું ધન્ય છું પુણ્યવાન છું અને આ ભવરૂપી સમુદ્રમાંથી (તરીને) પાર પામ્યો છું. ૬.

અથ પ્રક્ષાલિતં ગાત્રં નેત્રે ચ વિમલીકૃતે ।

મુક્તોઽહં સર્વપાપેભ્યો જિનેન્દ્ર ! તવ દર્શનાત્ ॥ ૭ ॥

હે જિનેન્દ્ર ! તમારું દર્શન થવાથી આજે મારું શરીર ધોવાઈને સાફ થયું છે, મારાં નેત્રો નિર્ભળ થયાં છે, અને સર્વ પાપથી હું મુક્ત થયો છું. ૭.

અથ મે સફલં જન્મ, અથ મે સફલાઃ ક્રિયાઃ ।

શુભો દિનોદયોઽસ્માકં જિનેન્દ્ર ! તવ દર્શનાત્ ॥ ૮ ॥

હે જિનેન્દ્ર ! તમારા દર્શન થવાથી મારો જન્મ આજે સફળ થયો, મારી ક્રિયાઓ આજે સફળ થઈ, અને આજે અમારો દિવસ સારો વળ્યો છે. ૮.

અથ મે સફલં દેહમથ મે સફલં વલમ્ ।

નષ્ટાનિ વિમ્બજાલાનિ, જિનેન્દ્ર ! તવ દર્શનાત્ ॥ ૯ ॥

પાર્શ્વે ૦ ચ૦; (ગદ્ય) પૃ. ૧૨, (પ્ર૦ મ૦)

હે જિનેશ્વર ! તમારા દર્શન થવાથી આજે મારું શરીર

સફળ થયું છે, આજે મારું બધું સફળ છે, તથા મારા વિધનના સમૂહ આજે નાશ પામ્યા છે. ૯.

अद्य मे सफलं जन्म, प्रशस्तं सर्वमङ्गलम् ।

भवार्णवं च तीर्णोऽहं जिनेन्द्र ! तव दर्शनात् ॥ ૧૦ ॥

પાર્શ્વ૦ ચ૦; (ગદ્ય) પૃ. ૧૨, (પ્ર૦ સ૦)

હે જિનેન્દ્ર ! તમારું દર્શન થવાથી આજે મારા જન્મ સફળ થયો છે, વખાણવા લાયક સર્વ પ્રકારનું મંગલ મને પ્રાપ્ત થયું છે, તથા આજે હું ભવસાગરને તરી ગયો છું. ૧૦.

अद्य मे सफलं गात्रं नेत्रे च विमलीकृते ।

स्नातोऽहं धर्मकृत्येषु, जिनेन्द्र ! तव दर्शनात् ॥ ૧૧ ॥

પાર્શ્વ૦ ચ૦, (ગદ્ય) પૃ. ૧૨ (પ્ર૦ સ૦)

હે જિનેન્દ્ર ! તમારું દર્શન થવાથી આજે મારું ગાત્ર-શરીર સફળ થયું છે, આજે મારા નેત્રો નિર્મળ થયાં છે, અને આજે હું ધર્મના કાર્યોમાં નહાયો-પવિત્ર થયો છું. ૧૧.

अद्याहं सुकृतीभूतो विधूताशेषकिल्बिषः ।

भुवनत्रयपूज्योऽहं जिनेन्द्र ! तव दर्शनात् ॥ ૧૨ ॥

પાર્શ્વ૦ ચ૦, (ગદ્ય) પૃ. ૧૨, (પ્ર૦ સ૦)

હે જિનેન્દ્ર ! તમારું દર્શન થવાથી આજે હું પુણ્યશાળી થયો છું, આજે મારા સર્વ પાપ નાશ પામ્યા છે, અને ત્રણ જગતને પૂજ્ય થયો છું. ૧૨.

અથ મિથ્યાઽન્ધકારસ્ય, હન્તા જ્ઞાનદિવાકરઃ ।

ઉદિતો મચ્છરીરસ્ય, જિનેન્દ્ર ! તવ દર્શનાત્ ॥ ૧૩ ॥

પાર્શ્વ૦ ચ૦; (ગદ્ય) પૃ. ૧૨, (પ્ર૦ સ૦)

હે જિનેન્દ્ર ! તમારું દર્શન થવાથી આજે મારા શરીરમાં રહેલા મિથ્યાત્વરૂપી અધકારને હણનાર જ્ઞાનરૂપી સૂર્ય ઉદય પામ્યો છે. ૧૩

અથ મૈ કર્મણાં જાલં વિધૂતં સકપાયકમ્ ।

દુર્ગત્યા વિનિવૃત્તોઽહં જિનેન્દ્ર ! તવ દર્શનાત્ ॥ ૧૪ ॥

પાર્શ્વ૦ ચ૦; (ગદ્ય) પૃ. ૧૩, (પ્ર૦ સ૦)

હે જિનેન્દ્ર ! તમારું દર્શન થવાથી આજે કપાયે સહિત મારા કર્મને સમૂહ નાશ પામ્યો છે, અને આજે હું દુર્ગતિથી નિવૃત્ત થયો છું, અર્થાત્ દુર્ગતિમાં જતા અટકયો છું. ૧૪.

અથ નષ્ટો મહાવન્ધઃ, કર્મણાં દુઃસ્વદાયકઃ ।

સુખસદ્ગઃ સમુત્પન્નો જિનેન્દ્ર ! તવ દર્શનાત્ ॥ ૧૫ ॥

પાર્શ્વ૦ ચ૦ (ગદ્ય) પૃ. ૧૩, (પ્ર૦ સ૦)

હે જિનેન્દ્ર ! તમારું દર્શન થવાથી આજે મારો દુઃખ દેનારો કર્મનો મોટો વંધ નાશ પામ્યો છે, અને મુખને સંગ પ્રાપ્ત થયો છે. ૧૫.

મનઃ પ્રમદ્ધં સમ્પન્નં નેત્રે પીયૂષપૂરિતે ।

અહં સ્નાતઃ સુધાકૃષ્ણે, જિનેન્દ્ર ! તવ દર્શનાત્ ॥ ૧૬ ॥

ધર્મકલ્પ૦, પૃ૦ ૪, શ્લો૦ ૬૫. (દે૦ લા૦)

હે જિનેન્દ્ર ! આપનું દર્શન થવાથી મારું મન પ્રસન્ન થયું છે, મારાં નેત્રો અમૃતવટે પૂર્ણ થયા છે, અને હું અમૃતના કુંડમાં ન્હાયો છું. ૧૬.

સુપ્રભાતં સુદિવસં કલ્યાણં મેઽદ્ય મદ્દગલમ્ ।

યદ્ વીતરાગ ! દષ્ટોઽસિ, ત્વં ત્રૈલોક્યદિવાકરઃ ॥૧૭॥

ધર્મકલ્પ૦, પૃ૦ ૪, શ્લો૦ ૬૩. (વે૦ લા૦)

હે વીતરાગ ! ત્રણે દોઢના સૂર્ય સમાન તમને આજે મેં જોયા છે-તમારું દર્શન કર્યું છે, તેથી આજનો મારો પ્રાતઃકાળ શુભ થયો, આજનો દિવસ પણ શુભ થયો, તેમજ કલ્યાણ અને મંગળ મને પ્રાપ્ત થયું છે. ૧૭

અથ છિન્ના મોહપાશા અથ રાગાદયો જિતાઃ ।

અથ મોક્ષસુખં જાતમથ તીર્ણો મવાર્ણવઃ ॥ ૧૮ ॥

ધર્મકલ્પ૦, પૃ૦ ૪, શ્લો૦ ૬૪. (વે૦ લા૦)

હે જિનેન્દ્ર ! તમારું દર્શન થવાથી આજે મારા મોહના પાશ છેદાઈ ગયા છે, આજે મેં રાગાદિક શત્રુઓને છુટ્યા છે, આજે મને મોક્ષનું સુખ પ્રાપ્ત થયું છે, અને આજે હું સંસાર સમુદ્રને તરી ગયો છું. ૧૮.

યાસ્યામીતિ જિનાલયે, સ લમતે ધ્યાયૈશ્વતૃથં ફલં

પદ્યં ચોત્થિત્તુમ્મચતોઽષ્ટમમથો ગન્તું પ્રવૃત્તોઽધ્વનિ ।

શ્રદ્ધાલુર્દશમં વહિર્જિનગૃહાત્ ગ્રાસસ્તતો દ્વાદશં

મધ્યે પાશ્વિકમીક્ષિતે જિનપતૌ માસોપવાસં ફલમ્ ॥૧૯॥

પ્રવચ્ચકોશ, રત્નશ્રાવકપ્ર૦; પૃ૦ ૧૩, (સિં૦ પ્ર૦)

‘ હું જિનાલયમાં જઈશ ’ એમ વિચાર કરનારને એક ઉપવાસનું, તે માટે ઉઠવાને ઉદ્દેશ કરનારને બે ઉપવાસનું, જવાની પ્રવૃત્તિ કરનારને ત્રણ ઉપવાસનું, ગ્રંથામાં શ્રદ્ધા કરનારને ચાર ઉપવાસનું, જિનાલયની બહાર દરવાજો પહોંચે ત્યાં પાંચ ઉપવાસનું, જિનમંદિરની આદર પહોંચે ત્યાં પંદર ઉપવાસનું અને જિનેશ્વર પ્રભુના દર્શન કરવાથી એક મહિનાના ઉપવાસનું ફળ મળે છે. ૧૯.

દર્શનાદ્ દુરિતધ્વંસી, ચન્દનાદ્ વાન્ઞિતપ્રદઃ ।

પૂજનાદ્ પૂરકઃ શ્રીણાં જિનઃ સાક્ષાત્ સુરદ્રુમઃ ॥ ૨૦ ॥

ઉપ૦ તર૦, પૃ૦ ૧૧૮, (ય. વિ. પ્ર.)

જિનેશ્વર પ્રભુ, દર્શનથી પાપનો નાશ કરે છે, વદન કરવાથી વાંછિતને આપે છે અને પૂજવાથી લક્ષ્મીને પૂર્ણ કરે છે, માટે જિનેશ્વર સાક્ષાત્ કદપવૃક્ષ છે. ૨૦.

તય સ્તવનનિધ્યાનધ્યાનૈરજનિ નિર્મલમ્ ।

વક્ષ્યશ્ચુર્મનો મેઙ્ગ, વીતરાગ ! નમોઽસ્તુ તે ॥ ૨૧ ॥

પાર્શ્વ૦ ચ૦, ગદ્ય પૃ૦ ૧૩, (પ્ર૦ પ્ર૦).

થયાં છે, અને તમારા ધ્યાનવડે મારું મન નિર્મળ થયું છે.
તમને મારો નમસ્કાર હો. ૨૧.

सर्वज्ञदेवस्य च नामजापात्,

प्राप्नोति किं नाग्निभयं क्षયं च ? ।

प्राप्नोति किं राजभयं न नाशं ?

प्राप्नोति किं चोरभयं न नाशम् ? ॥ ૨૨ ॥

સુભાપિતરસ્ત્રભાણ્ડાગાર.

સર્વજ્ઞ દેવના નામનો જાપ કરવાથી શુ અગ્નિનો ભય
નાશ નથી પામતો ? શુ રાજાનો ભય નાશ નથી પામતો ? અને
શુ ચોરનો ભય નાશ નથી પામતો ? અર્થાત્ સર્વ ભય
નાશ પામે છે ૨૨

જિનવંદન રૂળ:—

यः प्रातरेव नमतां भवदंष्ट्रियुग्मं

સંજાયતે ક્ષિતિરજસ્તિલકો લલાટે ।

पुंसां स एव सपदि त्रिदिवापवर्ग-

લક્ષ્મીવશીકરણકૌશલમાધિમર્તિ ॥ ૨૩ ॥

૨૫૦ તર૦, ૫૦ ૨૨૯, (૫૦ વિ૦ ૬૦).

હે જિનેન્દ્ર ! પ્રાતઃકાળે તમારા ચરણ યુગલને નમસ્કાર
કરતા પુરુષોના લલાટમા-કપાળમા જે પૃષ્ઠીની રજનુ તિલક
ધાય છે, તે જ તિલક તત્કાળ સ્વર્ગ અને મોક્ષરૂપી લક્ષ્મીના
વશીકરણમાં કુશળતાને ધારણ કરે છે. ૨૩.

સ્વર્ગસ્તસ્ય ગૃહાઙ્ગણં સહચરી સામ્રાજ્યલક્ષ્મીઃ શુભા,
સૌભાગ્યાદિગુણાવલિર્વિલસતિ સ્વૈરં વપુર્વેશ્મનિ ।

સંમારઃ સુતરઃ શિવં કરતલક્રોડે હૃઠત્યજ્ઞસા,

યઃ શ્રદ્ધાભરમાજનં જિનપતેઃ પૂજાં વિઘત્તે જનઃ ॥ ૨૪ ॥

સિન્દૂરપ્રકર, શ્લોક ૧૦.

અત્યંત શ્રદ્ધાના પાત્રરૂપ જે મનુષ્ય જિનેશ્વર પ્રભુની પૂજા કરે છે તેને, પોતાના ઘરનું આગણુ જે સ્વર્ગ બને છે, સામ્રાજ્યની લક્ષ્મી સુંદર સહચરી-સખી બને છે, શરીરરૂપી ઘરને વિષે સૌભાગ્ય વગેરે શુભોની શ્રેણી સ્વતંત્રપણે વિલાસ કરે છે, સસાર સારી રીતે તરાય એવો બને છે અને મોક્ષ હથેલીમા જાલીથી આવે છે ૨૪.

જિન પૂજન ફળઃ—

પાપં હુમ્પતિ દુર્ગતિં દલયતિ વ્યાપાદયત્યાપદં

પુણ્યં સંચિનુતે શ્રિયં વિતનુતે પુષ્પાતિ નીરોગતામ્ ।

સૌભાગ્યં વિદધાતિ પલ્લવયતિ પ્રીતિં પ્રસૂતે યશઃ,

સ્વર્ગં યચ્છતિ નિર્ઘૃતિં ચ રચયત્યર્ચાર્હતાં નિર્મિતા ॥ ૨૫ ॥

સિન્દૂરપ્રકર, શ્લોક ૧.

તીર્થ કર ભગવાનની કરેલી પૂજા, પાપનો નાશ કરે છે, નરકાદિ દુર્ગતિનું દલન કરે છે, આપત્તિનો વિનાશ કરે છે, પુણ્યનો સંચય કરે છે, લક્ષ્મીનો વિસ્તાર કરે છે, આરોગ્યની પુષ્ટિ કરે છે, તેમજ સૌભાગ્ય, પ્રીતિ, યશ, સ્વર્ગ અને યાવત્ મોક્ષ મુખને પણ આપે છે. ૨૫

સા જિહ્વા યા જિનં સ્તૌતિ, તચ્ચિતં યચ્ચદર્પિતમ્ ।

તાવેવ કેવલૌ શ્લાઘ્યૌ, યૌ તત્પૂજાકરૌ કરૌ ॥ ૨૬ ॥

જૈનપદ્ધતન્ત્ર, પૃ૦ ૨૫૪, શ્લો૦ ૧૦.

તે જ જિહ્વા પ્રશસ્ય છે કે જે જિનેશ્વરની સ્તુતિ કરે છે, તે જ ચિત્ત પ્રશસ્ય છે કે જે જિનેશ્વરના ધ્યાનમાં મગ્ન હોય, અને તે જ બે હાથ કેવળ વખાણવા લાયક છે કે જે જિનેશ્વરની પૂજા કરે છે ૨૬.

યન્મયોપાર્જિતં પુણ્યં જિનશાસનસેવયા ।

જિનશાસનસેવૈવ, તેન મેઽસ્તુ ભવે ભવે ॥ ૨૭ ॥

પ્રવન્ધકોશ, વસ્તુપાલપ્રવન્ધ, શ્લો૦ ૧૦૨. (સિ૦ મં૦)

જિનેશ્વર પ્રભુના શાસનની સેવા વડે મેં જે પુણ્ય ઉપાર્જન કર્યું છે તે પુણ્યવડે કરીને જિનશાસનની સેવાજી મને ભવો-ભવને વિષે પ્રાપ્ત થાઓ. ૨૭

જિનસ્ય પૂજનં હન્તિ, પ્રાતઃ પાપં નિશાભવમ્ ।

આજન્મ વિહિતં મધ્યે, સપ્તજન્મકૃતં નિશિ ॥ ૨૮ ॥

બ્રાહ્મવિધિ, પૃ૦ ૬૪, (આત્મા૦ સ૦)

પ્રાતઃકાળે જિનેશ્વર પ્રભુનું કરેલું પૂજન, રાત્રિએ કરેલાં પાપને નાશ કરે છે, મધ્યાહ્ને કરેલું પૂજન આખી જીંદગીમાં કરેલા પાપોનો અને રાતે-સંધ્યા સમયે કરેલું પૂજન સાત ભવના કરેલાં પાપોનો નાશ કરે છે ૨૮

લઘ્વાઃ ત્રિયઃ સુખં મૃષ્ટં મુખં દૃષ્ટં તનૂરુહામ્ ।

પૂજિતં દર્શનં જૈનં ન મૃત્યોર્મયમસ્તિ મે ॥ ૨૯ ॥

પ્રવન્ધકોશ, વસ્તુપાલપ્રવન્ધ, શ્લો० ૧૧. (સિં० પ્રં०)

લક્ષ્મી પ્રાપ્ત કરી, સુખ મેળવ્યું, પુત્રાદિકનું સુખ લેયું
અને જિનેશ્વર ભગવાનના શાસનની પૂજા-સેવા પણ કરી છે,
તેથી હવે મને મૃત્યુનો જગ પણ ભય નથી. ૨૯

સ્વર્ગાપયર્ગદો દ્રવ્યસ્તવોઽત્રાપિ સુખાવહઃ ।

હેતુશ્ચિત્તપ્રસત્તેસ્તત્, કર્તવ્યો ગૃહિણા સદા ॥ ૩૦ ॥

યોગસાર, પ્રસ્તાવ ૧, શ્લો० ૩૧.

દ્રવ્યપૂજા આ ભવમા પણ સુખ આપનાર છે, પરભવમાં
સ્વર્ગ અને મોક્ષને આપનાર છે, તથા ચિત્તની નિર્મલતાનું કારણ
છે, તેથી ગૃહસ્થીઓએ આ દ્રવ્યપૂજા અવશ્ય કરવા લાયક છે. ૩૦.

ધૂવે પક્ષોવાસો, માસરકવણં ચ કપ્પૂરધૂવમ્મિ ।

કસિઅમાસરકવણં સાહૂપડિલામિલ્લહહ ॥ ૩૧ ॥

પ્રવન્ધકોશ, રત્નશ્રાવકપ્રં, (સિં० પ્રં०).

જિનેશ્વર પ્રભુ પામે ધૂપ ઉખેલવાથી પદ્મ ઉપવાસનું ફળ
થાય છે, કપૂરના દીવા મહિત ધૂપ (આરતિ) કરવાથી એક
મહિનાના ઉપવાસ જેટલું ફળ થાય છે અને (શત્રુજય તીર્થમા)
સુનિરાજેને દાન દેવાથી કારતક મહિનાના ત્રીશ ઉપવાસ જેટલું
ફળ થાય છે (દ્રાવિડ અને વારિણિજ્ઞાણ આદિ દશ કોડ
સુનિરાજે શ્રી શત્રુજય તીર્થ ઉપર આસો શુદ્ધિ ૧૫ થી
કારતક શુદ્ધિ ૧૫ સુધી એક માસનું અનશન કરી મોક્ષમાં

ગયેલા હોવાથી કારતક મહિનાના ઉપવાસનું શ્રીશત્રુંજયમાહાત્મ્ય
આદિ ગ્રંથોમાં વિશેષ કથન કર્યું છે.) ૩૧.

સયં પમજ્જણે પુત્તં, સહસ્સં ચ વિલેવણે ।

સયસાહસિસયા માલા, અણંતં ગીઅવાહણ ॥ ૩૨ ॥

પ્રવચ્ચકોણ, રત્નચાવકપ્ર૦, (સિંઠ મંઠ).

શ્રી જિનેશ્વર ભગવાનની મૂર્તિનું ગુહ લાવપૂર્વક પ્રમાર્જન
કરવાથી સો ઉપવાસનું, વિવ્રેપન-પૂજા કરવાથી હજાર ઉપવાસનું,
માળા પહેગણવાથી લાખ ઉપવાસનું અને વાર્ષિક સાથે સંગીત-
સ્તુતિ કરવાથી અનંત ઉપવાસ જેટલું કથન થાય છે. ૩૨.

જો પૂણ્દ તિસજ્જં, જિણિંદરાયં તહા વિગયદોસં ।

સો તદ્વયમ્ભવે સિજ્જદ્ધ, અહવા સત્તદ્ધમે જમ્મે ॥ ૩૩ ॥

ઉપ૦ તરં૦, પૃ૦ ૧૬૮, (ચ૦ વિ૦ મં૦).

જે મનુષ્ય દોષ વિનાના જિનેશ્વર પ્રભુને શ્રદ્ધાપૂર્વક ત્રણે
કાળ પૂજે છે, તે ત્રીજે ભવે મોક્ષે જાય છે, અથવા સાતમા
આઠમા ભવે તે નિશ્ચયે કરીને જાય છે ૩૩

ધૂપં દહતિ પાપાનિ, દીપો મૃત્યુવિનાશનઃ ।

નૈવેદ્યૈર્વિપુલં રાજ્યં પ્રદક્ષિણા શિવપ્રદા ॥ ૩૪ ॥

ઉપ૦ તરં૦, પૃ૦ ૧૮૮, (ચ૦ વિ૦ મં૦).

નોટઃ—ઉપરના ૧૦, ૨૪, ૨૫, ૩૦, ૩૪ ના સ્તોત્રો ત્રીજા
ભાગના પૃષ્ઠ ૧૦૩૯, ૧૦૪૦, ૧૦૪૩ માં આવી ગયા છે, છતાં જિન-
પૂજામાં ઉપયોગી હોવાથી આ સ્થળે આપેલ છે

જિનેશ્વરની પૂજામાં કરેલો ધૂપ પાપને બાળે છે, દીવો મૃત્યુનો વિનાશ કરે છે, નૈવેદ્ય મોટું ગાન્ય આપે છે અને પ્રદિક્ષણ મોક્ષ આપે છે ૩૪

ચૈત્યવદન ક્ષણ:—

ચૈત્યવન્દનતઃ મમ્યક્, શુભો માનઃ પ્રજાયતે ।

તસ્માત્ કર્મક્ષયઃ સર્વ, તતઃ કલ્યાણમશ્નુતે ॥ ૩૫ ॥

ધર્મચિન્દુ, સૂત્ર ૧૭૭ વૃત્તિઃ

મારી ગીતે ચૈત્યવદન કાવ્યાથી શુભ ભાવ ઉત્પન્ન થાય છે, તે શુભ ભાવથી મર્વ કર્મનો ક્ષય થાય છે અને કર્મક્ષયથી કાવ્યાણને એલે મોક્ષને પ્રાપ્ત કરે છે ૩૫

જિનાલય-જિનમૂર્તિ વિધાન ક્ષણ:—

સ્મ્યં યેન જિનાલયં નિજમૃજોપાત્તેન કારાપિતં

મોક્ષાર્થે સ્વધનેન શુદ્ધમનસા પુસા સદાચારિણા ।

વેદ્યં તેન નરામરેન્દ્રમહિતં તીર્થેશ્વરાણા પદં

પ્રાપ્તં જન્મફલં કૃતં જિનમતં ગોત્રં સમુદ્યોદ્વિત્તમ્ ॥૩૬॥

સૂક્તમુક્તાં, પૃ. ૧૩૨, શ્લો. ૪, (હી. ૬૦)*

શુદ્ધ મનવાળા અને સદાચારવાળા જે પુરુષે પોતાની ભુજાથી ન્યાયવડે ઉપાર્જન કરેલા પોતાના ધનવડે મોક્ષને માટે મનોહર જિનાલય કરાવ્યું હોય, તે પુરુષે નરેન્દ્ર અને દેવે દ્રોણે પૂજેલું તીર્થ કં પદ ભોગવવાનું છે, તેણે જન્મનું ક્ષણ

પ્રાપ્ત કર્યું છે, તેણે જિનેશ્વરનો મત અંગીકાર કર્યો છે, અને તેણે પોતાનું કુળ ઉજ્જવળ કર્યું છે એમ જાણવું. ૩૬.

જિનમવનં જિનચિમ્વં જિનપૂજાં જિનમતિં ચ યઃ કુર્યાત્ ।
તસ્ય નરામરશિવસુખ-ફલાનિ કરપલ્લવસ્થાનિ ॥ ૩૭ ॥

ધર્મચિન્દુ, સૂત્ર ૪૧૪ વૃત્તિઃ

જે મનુષ્ય જિનેશ્વરનું ચૈત્ય કરાવે, જિનપ્રતિમા બનાવે, જિનપૂજા કરે અને જિનેશ્વર જ સત્ય દેવ છે એવી બુદ્ધિ કરે, તે પુરુષના હસ્તક્રમણમાં જ નર, દેવ અને મોક્ષના મુખ-રૂપી રૂપો રહેલાં છે. ૩૭.

રાગદ્વેષમોહજિતાં પ્રતિમાં શ્રીમદર્હતામ્ ।

યઃ કારયેત્ તસ્ય હિ, સ્યાદ્ ધર્મઃ સ્વર્ગાપવર્ગદઃ ॥ ૩૮ ॥

ત્રિ૦ શ૦ પુ૦ ચ૦, પર્વ ૧૦, સ૦ ૧૧, શ્લો૦ ૩૭૭.

જેણે રાગ, દ્વેષ અને મોહને છુટેલા છે એવા શ્રી જિનેશ્વરોની પ્રતિમાને જે પુરુષ કરાવે છે, તેને સ્વર્ગ અને મોક્ષ આપનારો ધર્મ થાય છે. ૩૮.

જિન-શરણ (૧૬).

જિન શરણુ:—

સદાઽનન્દમય ! સ્વામિન્ ! જય કારુણ્યસાગર ! ।
 હહ લોકે પરલોકે, ત્વમેવ શરણં મમ ॥ ૧ ॥

પાર્શ્વનાથચં (ગદ્ય) પૃ૦ ૧૮, (પ્ર૦ સ૦)*

સદા આનન્દમય અને કરુણાના સાગરરૂપ છે સ્વામી ! તમે
 જય પામો. આ લોક અને પરલોકમાં તમે જ માફ શરણુ છો. ૧

અન્યથા (અન્યસ્ય) શરણં નાસ્તિ, ત્વમેવ શરણં મમ ।
 તસ્માત્ સર્વપ્રયત્નેન(કારુણ્યભાવેન), રક્ષ રક્ષ જિનેશ્વર ! ॥૨॥

હે જિનેશ્વર પ્રભુ ! મને તમારું જ શરણુ છે, બીજા કોઈનું
 શરણુ નથી તેથી બધાય પ્રયત્નથી (અથવા કરુણાભાવથી)
 માફ રક્ષણુ કરો. ૨

જલે વા જ્વલને વાઽપિ, કાન્તારે શત્રુસદ્ગટે ।
 સિંહાહિરોગવિપદિ, ત્વમેવ શરણં મમ ॥ ૩ ॥

હે જિનેન્દ્ર ! જળ, અગ્નિ, અરણ્ય, શત્રુનું સંકટ, સિંહ,
 સર્પ, રોગ અને બીજી કોઈ પણ વિપત્તિ, આ સર્વના ભય
 વખતે તમે જ માફ શરણુ છો. ૩

યમભિનવિતુમુચૈર્દિવ્યરાજીવવાર—

સ્થિતચરણસરોજં મન્યરાજી વવાર ।

જિનવરવિસરં તં પાપવિઘ્નંસદક્ષં

શરણમિતિ વિદન્તો મા સ્મ વિઘ્નં સદક્ષમ્ ॥ ૪ ॥

ચતુર્વિંશતિકા, પૃ૦ ૬૯, શ્લો૦ ૩૮, (આગ૦ સ૦)

દેવોએ રચેલા કમળોના સમૂહને વિષે જેમના ચરણ—કમળ રહેલાં છે, એવા, જેમની અત્યંત સ્તુતિ કરવા માટે લગ્ય પ્રાણી-ઓના મમૂહે પસંદ કર્યું છે તેવા, પાપનો નાશ કરવામાં નિપુણ અને ઉત્તમ ઇન્દ્રિયોવાળા તે જિનેશ્વરોના સમૂહનું તમે શરણ કરો. જિનેશ્વરોનું શરણ લાભદાયક છે આ પ્રમાણે જાણતા એવા તમારે ખીજો કશો વિચાર ન કરવો ૪

જીવાજીવાદિતત્ત્વોપદેશકાઃ પરમેશ્વરાઃ ।

યોધિપ્રદાઃ સ્વયંબુદ્ધા અર્હન્તઃ શરણં મમ ॥ ૫ ॥

ત્રિ૦ ૩૦ પુ૦ ૪૦, પર્વ ૧૦, મ૦ ૧૨, શ્લો૦ ૩૯૫.

જીવ, અજીવ વગેરે તત્ત્વોનો ઉપદેશ કરનારા, પરમ ઐશ્વર્યવાળા, યોધિ—સમક્ષિતને આપનારા અને સ્વયંબુદ્ધ—પોતાની મેળે જ ઔઘ પામેલા અર્હન્ત ભગવાન્ મારું શરણ હો ૫

અર્હતિસદ્ધસાધુધર્માન્ મદ્ગલ્યાન્ મદ્ગલાત્મનઃ ।

લોકોત્તમાંશ્ચ ચતુરશ્ચતુરઃ સોઽસ્મરત્ સ્વયમ્ ॥ ૬ ॥

ત્રિ૦ ૩૦ પુ૦ ૪૦, પર્વ ૧૦, સ૦ ૧૨, શ્લો૦ ૩૯૪.

ચતુર એવા તે આધુએ પોતે મગળકારક, મગળ સ્વરૂપ-

વાળા અને લોકને વિષે ઉત્તમ એવા અરિહંત, સિદ્ધ, સાધુ અને ધર્મ—આ શરણુભૂત ચારનું સ્મરણ કર્યું. ૬.

સિદ્ધ શરણુ:—

ધ્યાનાગ્નિદગ્ધકર્માણસ્તેજોરૂપા અનશ્વરાઃ ।

અનન્તકેવલજ્ઞાનાઃ, સિદ્ધાશ્ચ શરણં મમ ॥ ૭ ॥

ત્રિ૦ શ૦ પુ૦ ચ૦, પર્વ ૧૦, સર્ગ ૧૨, શ્લો૦ ૩૧૬.

જેમણે ધ્યાનરૂપી અગ્નિવડે સર્વ કર્મ બાળી નાંખ્યા છે, જેઓનું રૂપ તેજોમય છે, જેઓ કદાપિ નાશ પામતા નથી, તથા જેઓને અનંત કેવળજ્ઞાન હોય છે, તેવા સિદ્ધો મારું શરણુ હો. ૭.

સ્ફુટં ચ જગદાલમ્બ !, નાથેદં તે નિવેદયતે ।

નાસ્તીહ શરણં લોકે, ભગવન્તં વિમુચ્ય મે ॥ ૮ ॥

જગતના આધારભૂત હે પ્રભુ ! આ હું ખરેખર સાચું જ કહું છું કે આ સંસારમા આપને છોડીને મને બીજું કંઈ શરણુ નથી. ૮.

ત્વાં પ્રપદ્યામહે નાથં ત્વાં સ્તુમસ્ત્વામૃપાસ્મહે ।

ત્વત્તો હિ ન પરસ્ત્રાતા, કિં વ્રૂમઃ ? કિમુ કુર્મહે ? ॥ ૯ ॥

વીતરાગસ્તોત્ર, પ્ર૦ ૬, શ્લો૦ ૫.

હે નાથ ! અમે આપને સ્વામિ તરીકે અંગીકાર કરીએ છીએ, આપની સ્તુતિ કરીએ છીએ, આપની ઉપાસના-સેવા

કરીએ છીએ, આપનાથી કોઈ બીજો (દેવાદિક) રક્ષણ કરનાર નથી આથી બીજું અમે શું બોલીએ ? અને શું કરીએ ? ૯.

સ્વકૃતં દુષ્કૃતં ગર્હન, સુકૃતં ચાનુમોદયન્ ।

નાથ ! ત્વચ્ચરણૌ યામિ, શરણં શરણોઽર્જિતઃ ॥ ૧૦ ॥

વીતરાગસ્તોત્ર, પ્ર૦ ૧૭, શ્લો ૧.

હે નાથ ! પોતે (મેં) કરેલાં દુષ્કર્મની ગર્હાં (નિંદા) કરતો, સુકૃતની અનુમોદના કરતો અને શરણ રહિત એવો હું આપના અગ્નેય શરણ કરું છું ૧૦

ત્વાં ત્વત્ફલભૂતાન્ મિદ્ધાંસ્ત્વચ્છાસનરતાન્ મુનીન્ ।

ત્વચ્છાસનં ચ શરણં પ્રતિપન્નોઽસ્મિ ભાવતઃ ॥ ૧૧ ॥

વીતરાગસ્તોત્ર, પ્ર૦ ૧૭, શ્લો ૫.

હે વીતરાગ ! હું આપનું, આપના ફલભૂત એટલે વીતરાગપણાનું પાલન કરવાથી મોક્ષમા ગયેલા સિદ્ધોનું, આપના શાસનમા ગૃહ-રાગી થયેલ મુનિઓનું અને આપના શાસનનું લાવથી (હૃદયની શુદ્ધિથી) શરણ પામ્યો છું. ૧૧.

મર્યોઽપિ યાચ્યતે ગત્વા, સ દત્તે યદિ વા ન વા ।

આગત્યાયાચિતો ધર્મં દત્સે હેતુઃ કૃપાઽત્ર તે ॥ ૧૨ ॥

મહાવીરચ૦, સ૦ ૮, શ્લો ૨૮૮.

જિન-આજ્ઞા (૧૭)

જિન-યાચના:—

તર ચેતમિ વર્તેઝ્ઘમિતિ વાર્તાઞપિ દુર્લભા ।

મચ્ચિત્તે વર્તસે ચેચ્ચમલમન્યેન કેનચિત્ત ॥ ૧ ॥

વીતરાગસ્તોત્ર, પ્ર૦ ૧૯, શ્લો ૧.

હે વીતરાગ ! હું આપના ચિત્તમા રહું એ વાત જ દુર્લભ છે પણ તું જો આપ મારા ચિત્તમા ગ્હો તો મને બીજા કોઈની જરૂર નથી ૧

વીતરાગથી પણ ક્ષત્રપ્રાપ્તિ:—

અપ્રમદ્વાત્ કથં પ્રાપ્યં ફલમેતદસદ્ગતમ્ ।

ચિન્તામણ્યાદયઃ કિં ન, ફલન્ત્યપિ નિચેતનાઃ ? ॥૨॥

વીતરાગસ્તોત્ર, પ્ર૦ ૧૯, શ્લો ૩.

ગગ દેવાદિકનેા અભાવ હોવાથી કદાપિ પ્રસન્ન નહીં થનારા વીતરાગ દેવથી શી રીતે ક્ષત્ર (મોક્ષાદિ) પામી શકાય ? આમ વિચારવું તે અધ્યાને છે કેમકે ચિન્તામણિ વગેરે વિશિષ્ટ ચેતન રહિત પદાર્થો પણ શુ ક્ષણીભૂત નથી થતા ? અર્થાત્ યાચ છે જ તો વીતરાગ પ્રભુથી ક્ષત્ર પ્રાપ્ત થાય તેમા નવાઈ શી ? ૨

જિન-આજ્ઞા:—

વીતરાગ ! મપર્યાતિસ્તરાત્રાપાલનં પરમ્ ।

આજ્ઞાઽઽસાદ્ધા નિરાદ્ધા ચ, ઝિવાય ચ મગાય ચ ॥ ૩ ॥

વીતરાગસ્તોત્ર, પ્ર૦ ૧૯, શ્લો ૪

હે વીતરાગ ! આપની ઝેવા કરવા કરતાં આપની આજ્ઞાનું પાલન કરવું, તે બાવસ્તવરૂપ હોવાથી ઉત્કૃષ્ટ ક્ષણે આપનાર છે, કેમકે આપની આજ્ઞાનું આરાધન મોક્ષને માટે અને આપની આજ્ઞાની વિરાધના સંસારની વૃદ્ધિને માટે થાય છે. ૩.

હિત્યા પ્રમાદનાદૈન્યમેકયૈવ ત્વદાજ્ઞયા ।

મર્વથૈવ વિમુચ્યન્તે, જન્મિનઃ કર્મપણ્જરાત્ ॥ ૪ ॥

વીતરાગસ્તોત્ર, પ્ર૦ ૧૯, શ્લો૦ ૮.

હે વીતરાગ ! આપની પ્રસન્નતાને માટે દીનતા કરવાનો ત્યાગ કરીને માત્ર એક આપની આજ્ઞા આરાધવા વડેજ પ્રાણીઓ સર્વથા કર્મરૂપી પાંજરાથી મુક્ત થાય છે. ૪.

કૃતકૃત્યોડ્યમારાદ્ધઃ, સ્વાદાજ્ઞાપાલનાત્ પુનઃ ।

આજ્ઞા તુ નિર્મલં ચિત્તં કર્તવ્યં સ્ફટિકોપમમ્ ॥ ૫ ॥

જ્ઞાનદર્શનશીલાનિ, પોષણીયાનિ સર્વદા ।

રાગદ્વેષાદયો દોષા હન્તવ્યાથ ક્ષણે ક્ષણે ॥ ૬ ॥

एतावत्येव तस्याज्ञा, कर्मद्रुमकुठारिका ।

સમસ્તદ્વાદશાદ્ધાર્થસારભૂતાઽતિદુર્લભા ॥ ૭ ॥

યોગસાર, પ્રસ્તાવ ૧, શ્લો૦ ૨૧-૨૨-૨૩.

આ જિનેશ્વર પોતે કૃતકૃત્ય છે-કૃતાર્થ છે, તેથી તેની આજ્ઞા પાળવાથી તેની આરાધના કરી કહેવાય છે. તેની આજ્ઞા આ પ્રમાણે છે-સ્ફટિક મણિની જેવું નિર્મળ ચિત્ત રાખવું. ૫.

જ્ઞાન, દર્શન અને ચીલ (ચારિત્ર) નું સર્વદા પોષણ કરવું, તથા ક્ષણે ક્ષણે રાગ દ્વેષ વગેરે દોષોનો નાશ કરવો ૬

તે લગવાનનો આટલી જ આજ્ઞા કર્મરૂપો વૃક્ષોને કાપવામાં કુહાડી સમાન છે, મમત્ર દ્વાદશાગીના અર્થની સાર ભૂત છે, અને તે અત્યંત દુર્લભ છે માટે આ આજ્ઞાનું પાલન કરવું એ જ ઉત્તમ અર્થને સાધનાર છે ૫-૭

શ્રીગૌતમસ્વામીને નમસ્કાર:—

સર્વારિષ્ટપ્રણાશાય, સર્વામીષ્ટાર્થદાયિને ।

સર્વલબ્ધિનિધાનાય, શ્રીગૌતમસ્વામિને નમઃ ॥ ૮ ॥

સર્વ પાપના નાશ કરનાર, સર્વ ઇચ્છિત વસ્તુને આપનાર, સર્વ પ્રકારની લબ્ધિના ભંડાર સમાન શ્રીગૌતમસ્વામીને નમસ્કાર થાઓ ૮

जिनपूजाविधिप्रकरणम् ।

स्नानं पूर्वामुखीभूय, प्रतीच्यां दन्तधावनम् ।

उदीच्या श्वेतवस्त्राणि, पूजा पूर्वोत्तरामुखी ॥ १ ॥

पूर्वदिशा तरङ्ग मुખ ગણીને સ્નાન અને પશ્ચિમ દિશા તરફ મુખ કરીને દાતાણુ કરણ ઉત્તર દિશામાં શ્વેત વસ્ત્રો પહેરવા, તેમજ પૂર્વ અને ઉત્તર દિશા તરફ મુખ રાખીને પૂજા કરવી જોઈએ ૧

ગૃહે પ્રતિષ્ઠતાં વામભાગે શલ્યવિવર્જિતે ।

વેનતાડનસર કુર્યાત્, સાર્ધહસ્તોર્ધ્વભૂમિકે ॥ ૨ ॥

ઘરમાં પ્રવેશ કરતા ડાબી બાજુએ શલ્ય રહિત અર્ધાત્ શુદ્ધ અને દોઢ હાથ ઊંચી ભૂમિ ઉપર દેવનું મ્થાન કરાવવું જોઈએ ૨

નોંધ—આ ૧ થી ૧૯ શ્લોકો પ્રસિદ્ધિથી વાચ્યનાં શ્રીકૃષ્ણસ્વામિ મહારાજે રચેલ ‘પૂજા પ્રકરણ’ ના છે તે ઉપયોગી બનશે, મહુમ્મ વડીલ શ્રીમાન કેશવનાથ પ્રેમચંદ મોદીથી અપાદિત અને એશિયા-ટીક-મોસાવગી-ઓફ-મેગાન’ (૭૫૬૮) થી પ્રકાશિત ચયેલ ‘શ્રી તત્ત્વાર્થાધિગમ સૂત્ર’ ના પરિશિષ્ટમાંથી લઈને તેનો અગ્ન્ય અનુવાદ કરીને અહીં આપેલા છે

નીચૈર્ભૂમિસ્થિતં કુર્યાત્, દેવતાઽપસર યદિ ।

નીચૈર્નીચૈસ્તતો વંશસન્તત્યાઽપિ સદા ભવેત્ ॥ ૩ ॥

જો તેથી નીચેની ભૂમિકામાં દેવ મંદિર કરવામાં આવે તો
કરાવનાની વંશ-મતતિ પણ હમેશા હલકામાં હલકી (ઓછી
ઓછી) થતી જાય છે ૩

યથાર્ચકઃ સ્યાત્ પૂર્વસ્યા ઉત્તરસ્યાથ સન્મુખઃ ।

દક્ષિણસ્યા દિશો વર્જં વિદિક્વર્જનમેવ ચ ॥ ૪ ॥

દક્ષિણ દિશા અને વિદિશાઓને પણ છોડીને પૂર્વદિશા
અને ઉત્તર દિશાની સન્મુખ પૂજા કરનારે રહેવું જોઈએ * ૪

પશ્ચિમાભિમુખઃ કુર્યાત્, પૂજા જૈનેન્દ્રમૂર્તયે ।

ચતુર્થસન્તતિચ્છેદો દક્ષિણસ્યામસન્તતિઃ ॥ ૫ ॥

જિનેશ્વર પ્રભુની મૂર્તિની પૂજા પશ્ચિમ દિશામાં મુખ
રાખીને કરે તો ચોથી પેઢીથી મતતિનો નાશ થાય છે અને
દક્ષિણ દિશાની સન્મુખ રહીને પૂજા કરનારને સતતિ થતી
નથી ૫

આગ્નેય્યા તુ યદા પૂજા, ઘનહાનિર્દિનિ દિને ।

વાયવ્યા મન્તતિર્નૈવ, નૈઋત્યા ચ કુલક્ષયઃ ॥ ૬ ॥

* વેદિકા સિંહામન કે પાટવાપર જિનમૂર્તિઓને પદગતીને પૂજા
કરતી વખતે આ વિધિ ખાસ ધરીને માનવવી જોઈએ મંદિરમાં રથા
પિત જિનમૂર્તિઓની પૂજા વખતે આ વિધિ જગજગ માનવવી અશક્ય
હોઈ તેમાં દોષની શય જગવા જેવું નથી અપોદ્ધ.

જો મનુષ્ય અગ્નિપૂજાની સન્મુખ રહીને પૂજા કરે તો દિવસે દિવસે તેના ધનનો ક્ષય થતો જાય છે, વાયવ્ય દિશા સન્મુખ રહીને પૂજા કરવાથી સંતતિ નથી થતી અને નૈઋત્ય દિશા તરફ મુખ રાખીને પૂજા કરવાથી કુલનો ક્ષય થાય છે. ૬.

ऐशान्यां कुर्वतां पूजां संस्थितिर्नैव जायते ।

अहिजानुकरांसेषु, मुग्धि पूजा यथाक्रमम् ॥ ७ ॥

ઈશાનપૂજા સન્મુખ રહીને પૂજા કરનારની કયાંઈ સારી સ્થિતિ-સ્થિરતા નથી થતી પ્રથમ બે ચરણે, બે ઢીંચણે, બે હાથે, બે ખભે અને મસ્તકપર એ ક્રમાનુસાર પૂજા કરવી જોઈએ ૭.

श्रीचन्दनं विना नैव, पूजां कुर्यात् कदाचन ।

भाले कण्ठे हृदयभोजोदरे तिलककारणम् ॥ ८ ॥

પછી કપાળે, કંઠે, હૃદયકમળે, અને ઉદરે એમ નવ અંગે તિલક કરવાં વળી ઉત્તમ અદન વિના કદી પણ પૂજા ન કરવી. ૮

नवभिस्तिलकैः पूजा, करणीया निरन्तरम् ।

प्रभाते प्रथमं वासपूजा कार्या विचक्षणैः ॥ ९ ॥

હમેશાં નવ અંગે તિલક કરવા વડે પૂજા કરવી જોઈએ. સવારે પ્રથમ વાસપૂજા અથવા ધૂપાદિથી ચતુર મનુષ્યોએ પૂજા કરવી જોઈએ. ૯.

मध्याह्ने कुसुमैः पूजा, सन्ध्यायां धूपदीपयुक् ।

वामाह्ने धूपदाहः स्यादग्रपूजा तु सम्मुखी ॥ १० ॥

મધ્યાહ્ન-જપોરે પુષ્પવડે અને મન્ધ્યાકાળે ધૂપ અને દીપક વડે પૂજા કરવી, લગવાનના ડાંગા હાથ તરફ ધૂપધાણુ રાખવું અને મન્મુખમા અઅપૂજા કરવી ૧૦

अर्हतो दक्षिणे भागे, दीपस्य निनिवेशनम् ।

ध्यानं च दक्षिणे भागे, चैत्यानां वन्दनं तथा ॥ ११ ॥

અરિહત પ્રભુની જમણી બાજુએ દીપકને મૂકવો અને જમણી બાજુએ ધ્યાન અને ચૈત્યવદન વિગેરે કરવું ૧૧

हस्तात् प्रस्वलितं क्षितौ निपतितं लग्नं क्वचित् पादयो-

र्यन्मूर्धोर्द्धगतं घृतं कुम्भनैर्નામિરઘો યદ્દૃતમ્ ।

स्पृष्टं दुष्टजनैर्धनैરાभिहतं यद् દૂપિતં કીટકૈ-

स्ताज्यं तत् कुसुमं दलं फलमथो भक्तैर्निनप्रीतये ॥ १२ ॥

લક્ષ્મી મનુષ્યોએ પ્રભુની પૂજા કરતા જે પુષ્પ, પત્ર અથવા ફળ હાથથી પડી ગયું હોય, જમીન ઉપર પડ્યું હોય, પગે કદાચ અડી ગયું હોય, મમ્તાકથી ઉચે ગયું હોય, ખગગ વસ્ત્રોમા રાખેલું હોય, નાભિથી નીચેના ભાગ વડે ધાન્ય દગથું હોય, દુષ્ટ-મલિન મનુષ્યોવડે અર્પિત કરાગ્યું હોય, વગસાદથી ખરિત થયેલું હોય અને કીડાઓથી દૂષિત હોય તેને છોડી દેવું જોઈએ ૧૨

नैकपुष्पं द्विधा कुर्यान्न छिन्द्यात् कलिरामपि ।

चम्पकोत्पलमेदेन, भवेद् दोषो विशेषतः ॥ १३ ॥

એક પુષ્પને તોડીને બે ભાગ ન કરવા, અને કલિએને પત્તુ ન તોડવી. ખાસ કરીને ચમ્પક પુષ્પ અને કમળને તોડીને વિભાગ કરવાથી વિશેષ દોષ લાગે છે ૧૩

ગન્ધધૂપાક્ષતૈઃ સ્તમ્ભિઃ, પ્રદીપૈર્વલિવારિભિઃ ।

પ્રધાનૈશ્ચ ફલૈઃ પૂજા, વિધેયા શ્રીજિનેશિતુઃ ॥ ૧૪ ॥

ગન્ધ (ચંદનાદિ), ધૂપ, અક્ષત (ચોખ્ખા), ધુપ્પની માળા, દીપક, નૈવેદ્ય, પાણી અને શ્રેષ્ઠ કુળોથી શ્રીજિનેશ્વર પ્રભુની પૂજા કરવી ભેદ્ય છે ૧૪

શાન્તૌ શ્વેતં જયે શ્યામં મદ્રે રક્તં મયે હરિત્ ।

પીતં ધ્યાનાદિકલામે, પञ्ચવર્ણં તુ સિદ્ધયે ॥ ૧૫ ॥

શાંતિ માટે સફેદ, જય માટે કાળો, હૃદયાણુ માટે રાંતો, ભયમા દીલો, ધ્યાન વગેરેના લાભ માટે પીળો અને મત્રાદિની સિદ્ધિ કરવા માટે અથવા મુક્તિને માટે એ પાંચ વર્ણો મિશ્રિત કહેલ છે અર્થાત્ જે જે કાર્યો માટે જે જે રંગ હદ્યા છે, તે તે ગંગના ધુપોથી પૂજા કરવી, પૂજા વખતે તે તે વર્ણના વસ્ત્રો પહેરવા અને તે તે ગંગની માળા ગણુવી ૧૫

સ્વષ્ઠિતે સન્ધિતે છિન્ને, રક્તે રૌદ્રે ચ વ્રામસિ ।

દાનપૂજાતપોહોમસન્ધ્યાદિ નિષ્ફલં મયેત્ ॥ ૧૬ ॥

તૂટેલું, સાધેલું, છેદાયેલું, ખરાબ રીતે રંગેલું અને ભય જનક-અતિ ખરાબ વસ્ત્ર પહેરીને દાન, પૂજા, તપ, હોમ અને સન્ધ્યા વગેરે કરવાથી તે બધું નિષ્ફળ થાય છે ૧૬

પદ્માસનસમાસીનો નાસાગ્રન્યસ્તલોચનઃ ।

મૌની વસ્ત્રાવૃતાસ્યોઽયં પૂજાં કુર્યાજિનેશિતુઃ ॥ ૧૭ ॥

જિનેશ્વર પ્રભુની પૂજા કરનારે પદ્માસનને વિધે સ્થિત

રહીને, નાકના અથ ભાગપર દષ્ટિ રાખીને, મૌનપણે તથા વસ્ત્રથી સુખને ઢાંકીને પૂજા કરવી. ૧૭.

સ્નાત્રં વિલેપનવિભૂષણપુષ્પવાસ—

ધૂપમ્રદીપફલતન્દુલપત્રપૂર્ગઃ ।

નૈવેદ્યચારિવસનૈશ્વમરાતપત્ર—

વાદિત્રગીતનટનસ્તુતિકોશવૃક્ષ્યા ॥ ૧૮ ॥

૧ પંચામૃતથી સ્નાન કરાવવું, ૨ અંદન, બરાસ વગેરેથી વિલેપન કરવું, ૩ આભૂષણ, ૪ ધૂપ, ૫ વાસ, ૬ ધૂપ, ૭ દીપ, ૮ ફળ, ૯ અક્ષત, ૧૦ પત્ર (નાગરવેલનાં પાન), ૧૧ પૂગ (સોપારી વગેરે), ૧૨ નૈવેદ્ય, ૧૩ જલ, ૧૪ વસ્ત્ર, ૧૫ ચામર, ૧૬ છત્ર, ૧૭ વાજિત્ર, ૧૮ ગીત, ૧૯ નૃત્ય, ૨૦ સ્તુતિ, અને ૨૧ કૌશની વૃદ્ધિ અર્થાત્ દ્રવ્ય-નાણાંવડે, એમ એકવીશ પ્રકારે પૂજા કહેલી છે. ૧૮

इत्येकविंशतिविधा जिनराजपूजा,

रुयाता सुरासुरगणेन कृता मदैव ।

खण्डीकृता कुमतिभिः कलिकालयोगाद्

यद्य यत् प्रियं तदिह भाववशेन योज्यम् ॥ ૧૯ ॥

એમ જિનેશ્વર પ્રભુની એકવીશ પ્રકારની પૂજા હમેશાં દેવો અને અસુરોએ કરેલી પ્રસિદ્ધ છે પણ કલિયુગના સમય-યોગથી હુદ બુદ્ધિવાળા મનુષ્યોએ તેને ખંડિત કરેલ છે. પરંતુ જે જે પ્રિય વસ્તુ હોય તે તે ભાવવશ થઈને-ભાવ પ્રમાણે પૂજાની અંદર એકવી-વાપરવી. ૧૯.

परिशिष्ट २

शिवपार्वतीसंवादः ।

सुमेरुशिखरं दृष्ट्वा, गौरी पृच्छति शङ्करम् ।

कोऽयं पर्वत इत्येष कस्येवं मन्दिरं प्रभो ! ॥ १ ॥

સુંદર મેરુ શિખરને જોઈને ગૌરી શંકરને પૂછે છે કે:-હે પ્રભો ! આ કયો પર્વત છે અને આ મંદિર કોનું છે ? ૧

कोऽयं मध्ये पुनर्देवः ?, पादान्ता का च नायिका ? ।

किमिदं चक्रमित्यत्र ?, तदन्ते को मृगो मृगी ? ॥ २ ॥

વળી (તે મંદિરની) મધ્ય ભાગમાં આ કયા દેવ વિરાજ-
માન છે ? અને તેમના (તે મૂર્તિના) પગ નીચે કઈ દેવી છે ?
આ પરિકરમાં આવા પ્રકારનું ચક્ર છે તે શું છે ? અને તેની
નીચે આ મૃગ અને મૃગલી એ પશુ કોણ છે ? ૨.

के वा सिंहा गजाः के वा ? के चामी पुरुषा नव ? ।

यक्षो वा यक्षिणी केयं ? के वा चामरधारकाः ? ॥ ३ ॥

નોંધ—આ બીજા પરિશિષ્ટમાં આપેલા મહાદેવ અને પાર્વતીના
મવાદ ૩૫ ૧ થી ૩૫ સુધીના સળંગ શ્લોકો વિશ્વકર્મા ચિરંચિત
“અપરાજિતવાસ્તુશાસ્ત્રમ્” નામના ગ્રંથમાં જિનમૂર્તિના વિષયમાં
વર્ણવાયેલા છે તેનો અગ્લાર્થ કરીને અહીં આપવામાં આવ્યા છે

આ ગિહો, હાથીઓ, વળી આ નવ પુરુષો, યક્ષ અને
યક્ષિણી તથા આ આમળને ધારણ કરનારા ગધા ડોણ છે ? ૩

કે વા માલાધરા एते ?, गजारुढाश्च के नराः ? ।

एतानपि महादेव !, कौ वीणावंशगाढकौ ? ॥ ४ ॥

હે મહાદેવ ! આ માલાને ધારણ કરનારા, હાથી ઉપર
આરુઢ વયેલા મનુષ્યો અને વીણા તથા વામળીને વગાડનારા
આ ગધા ડોણ છે ? ૪

दुन्दुभेर्नादकः को वा ?, को वाज्यं गङ्गादकः ? ।

छत्रत्रयमिदं किं वा ?, किं वा भामण्डलं प्रभो ! ॥ ५ ॥

હે પ્રભો ! આ દુન્ડુભીને—વાજિ ત્રને વગાડનાર, આ રાખને
કૂકનાર, આ ત્રણ છત્ર, આ ભામડાગ વગેરે ગણુ શુ છે ? ૫

गृणु देवि महामोरि !, यत्त्वया पृष्टमुत्तमम् ।

कोज्य परंत इत्येव नस्येदं मन्दिर ? प्रभो ! ॥ ६ ॥

હે પાર્વતી ! દેવી ! જે તમે પૂછ્યું છે — આ પર્વત કયો
છે ? અને આ કોણુ મંદિર છે — એ ખરેખર ઉત્તમ પ્રશ્ન છે ૬

पर्वतो मेरुरित्येष स्पर्शरत्ननिभूपितः ।

- सर्वज्ञमन्दिर चैतद्, रत्नतोरणमण्डितम् ॥ ७ ॥

મુવર્ણ અને રત્નથી સુશ્રુત આ મેરુપર્વત છે અને
રત્નોના તોરણથી શોભાયમાન એણુ આ મંદિર સર્વજ્ઞ
પ્રભુનુ છે ૭

अयं मध्ये पुनः साक्षात्, सर्वज्ञो जगदीश्वरः ।

त्रयस्त्रिंशत्कोटिसंख्यां यं सेवन्ते सुरा अपि ॥ ८ ॥

વળી આ મધ્ય ભાગમાં જે છે તે સાક્ષાત્ સર્વજ્ઞ પ્રભુ છે, જે ત્રણ જગતના ઇશ્વર છે અને જેમની તેત્રીશ કરોડ દેવતા સેવા કરે છે. ૮.

इन्द्रियैर्न जितो नित्यं, केवलज्ञाननिर्मलः ।

पारंगतो भवाम्भोधेयो लोकान्ते वसत्यलम् ॥ ९ ॥

જે પ્રભુ, ઇન્દ્રિયોના નિષેધોથી કદી પણ જિતાયેલ નથી, જેઓ કેવળજ્ઞાન વડે નિર્મળ છે, વળી જે ભવ-સંસાર રૂપી સમુદ્રને પાર પામેલા છે અને લોકના અંત ભાગમાં-મોક્ષમાં પૂર્ણ રીતે વસે છે ૯

अनन्तरूपो यस्तत्र, कपायैः परिवर्जितः ।

यस्य चित्ते कृतस्थाना दोषा अष्टादशापि न ॥ १० ॥

તે મોક્ષમાં રહેલા પ્રભુ અનન્તરૂપ-અનન્ત જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્રને ધારણ કરનારા છે, કપાયોથી રહિત છે, અને જેના ચિત્તમાં અઢારે દોષોએ સ્થાન કર્યું નથી ૧૦

लिङ्गरूपेण यस्तत्र, पुरूपेणात्र वर्तते ।

रागद्वेषव्यतिक्रान्तः, स एष परमेश्वरः ॥ ११ ॥

જેઓ લિંગરૂપે-જ્યોતિરૂપે ત્યાં (મોક્ષમાં) વર્તે છે અને અહીં પુરુષાકૃતિરૂપે વર્તે છે વળી જેઓએ રાગ-દ્વેષનું ઉદ્ભવન કર્યું છે દૂર કર્યા છે, એવા આ પરમેશ્વર છે. ૧૧.

આદિશક્તિર્જિનેન્દ્રસ્ય, આમને ગર્મસંસ્થિતા ।

મહાજા કુલજા ધ્યાને, પદ્મહસ્તા વરપ્રદા ॥ ૧૨ ॥

ધ્યાન વખતે જિનેશ્વર પ્રભુના પરિકરની ગાદીના મધ્ય-ભાગમા જે દેવી આ બન્ને રહેલી છે, તે (જિનેશ્વર પ્રભુની) સાથે-જ ઉત્તમ થયેલી, ઉંચા કુળવાળી, કમળયુક્ત હાથવાળી અને વરદાન દેનારી એવી, આદિશક્તિ ચારદા શ્રુત દેવી છે. ૧૨

ધર્મચક્રમિદં દેત્રિ !, ધર્મમાર્ગપ્રવર્તકમ્ ।

મત્રં નામ મૃગસ્તોડ્યં મૃગી ચ કરુણા મતા ॥ ૧૩ ॥

હે દેવી ! આ ધર્મચક્ર, ધર્મ માર્ગનું પ્રવર્તક-ચલાવનાર છે આ મત્ર નામનો મૃગ છે અને કરુણા નામની મૃગલી છે ૧૩

અષ્ઠૌ ચ દિગ્ગજા એતે, ગજર્મિહસ્તરૂપતઃ ।

આદિત્યાદ્યા પ્રહા એતે, નવૈવ પુરુષાઃ સ્મૃતાઃ ॥ ૧૪ ॥

આ હાથી અને ચિહ્નના અરૂપવાળા આઠ દિશારૂપી હાથીઓ (દિગ્ગજો) છે, અને જે આ નવ પુરુષો છે તે સૂર્ય વગેરે નવ ગ્રહો છે ૧૪.

યક્ષોડ્યં ગોમુખો નામ, આદિનાથસ્ય સેવકઃ ।

યક્ષિણી રુચિરાકારા, નામ્ના ચક્રેશ્વરી મતા ॥ ૧૫ ॥

આ ગોમુખ નામનો યક્ષ છે જે આદિનાથ-નપભદેવ પ્રભુનો સેવક છે, અને આ સુદર આકાર વાળી યક્ષિણી ચક્રેશ્વરી નામની દેવી લોકમા પ્રસિદ્ધ છે ૧૫

ઇન્દ્રોપેન્દ્રાઃ સ્વયં મર્તુર્જાતાશ્ચામરધારકાઃ ।

પારિજાતો વસન્તશ્ચ, માલાધરતયા સ્થિતૌ ॥ ૧૬ ॥

ઇન્દ્ર અને ઉપેન્દ્રો જેઓ સ્વયં-પોતાની મેળે જ પ્રભુને આમર ટોળનારા છે, અને પારિજાત નામનું વૃક્ષ તથા વસન્ત નામની ઋતુ, મૂર્તિરૂપે માલાને ધારણ કરનાર છે. ૧૬.

અન્યેઽપિ ઋતુરાજા ચૈ, તેઽપિ માલાધરાઃ પ્રભોઃ ।

અપેન્દ્રા મજમારુદ્ધાઃ, કરાગ્રે કુમ્ભધારિણઃ ॥ ૧૭ ॥

બીજા પણ જેઓ (વસન્ત સિવાયના) ઋતુરાજા છે તેઓ પણ પ્રભુની આગળ માલા ધારણ કરીને ઉભા છે અને જેઓ હાથમાં કુંભ લઈને હાથી ઉપર બેઠેલા છે તે સ્વર્ગથી આવેલા ઇન્દ્રો છે ૧૭

સ્નાત્રં કર્તુ સમાયાતાઃ, સર્વસંતાપનાશનમ્ ।

કર્પૂરકુક્કમાદીનાં, ધારયન્તો જલં ચહુ ॥ ૧૮ ॥

કપૂર, કેસર વગેરેના પાણીને ધારણ કરનારા છે. આ બધા દેવો, સર્વ પ્રકારના સંતાપ-દુઃખને નાશ કરનાર એવા સ્નાત્ર મહોત્સવ કરવાને આવ્યા છે ૧૮.

યથા લક્ષ્મીસમાક્રાન્તં યાચમાના નિજં પદમ્ ।

તથા મુક્તિપદં કાન્તમનન્તસુખકારણમ્ ॥ ૧૯ ॥

જેમ લોકો લક્ષ્મીથી બરપૂર એવા પોતાના સ્થાનની યાચના કરે છે તેમ આ બધા પૂર્વોક્ત દેવો, સુદૃઢ અને અનન્ત સુખના કારણભૂત એવા મોક્ષપદની યાચના કરે છે ૧૯.

દ્વદ્વતુમ્વરુનામાનો, તૌ વીણાવંશવાદકૌ ।

અનન્તગુણસંઘાતં ગાયન્તૌ જગતાં પ્રમોઃ ॥ ૨૦ ॥

ત્રણ જગતના પ્રભુના અનન્ત ગુણ સમૂહને ગાનારા આ હૂહૂ અને તુમ્બરુ નામના વીણા અને વાંસળી વગાડનાર દેવો છે. ૨૦.

વાદમેકોનપશ્ચાશદ્ મેદમિન્નમનેકથા ।

ચતુર્વિધા અમી દેવા વાદયન્તિ સ્વમક્તિતઃ ॥ ૨૧ ॥

ચાર પ્રકારના આ દેવો પોતાની ભક્તિથી ઓગણપચાસ લેદવાળા વાજિત્રોને અનેક પ્રકારે વગાડે છે. ૨૧.

સોડ્યં દેવો મહાદેવિ !, દૈત્યારિઃ શઙ્ખવાદકઃ ।

નાનારુપાણિ વિભ્રાણ એકકોડપિ સુરેશ્વરઃ ॥ ૨૨ ॥

હે મહાદેવી ! આ જે શંખને વગાડનાર છે તે દૈત્યનો શત્રુ અને એક હોવા છતાં અનેક પ્રકારના રૂપોને ધારણ કરનારા-દેવતાઓનો ઈશ્વર-ઈન્દ્ર છે. ૨૨.

જગત્રયાધિપત્યસ્ય, હેતુર્હવ્રત્રયં પ્રમોઃ ।

અમી ચ દ્વાદશાદિત્યા જાતા મામણ્ડલં પ્રમોઃ ॥ ૨૩ ॥

આ પ્રભુનું ત્રણ જગતનું આધિપત્ય-સ્વામીપણું જતાવવામાં નિમિત્ત-ચિન્હરૂપ આ ત્રણ છત્ર છે. આ બાર સૂર્યો છે જે પ્રભુને ભામડળરૂપે થયા છે. ૨૩.

પૃષ્ઠલગ્ના અમી દેવા યાચન્તે મોક્ષમુત્તમમ્ ।

एवं सर्वगुणोपेतः, सर्वसिद्धिप्रदायकः ॥ ૨૪ ॥

આ પાછળ રહેલા જે દેવો છે તે ઉત્તમ એવા મોક્ષપદને માગે છે. એ પ્રકારે સર્વ શુભોદયી યુક્ત અને સર્વ પ્રકારની સિદ્ધિને દેનારા આ પ્રભુ છે. ૨૪.

एष एव महादेवि !, सर्वदेवनमस्कृतः ।

गोप्याद् गोप्यतरः श्रेष्ठो व्यक्तान्यक्ततया स्थितः ॥ ૨૫ ॥

હે મહાદેવી ! આ જ પ્રભુ ણધા દેવોથી નમસ્કાર કરાયેલા છે; જેઓ રક્ષણીય વસ્તુઓમાં પણ સર્વથી વધારે રક્ષણીય હોવાથી શ્રેષ્ઠ છે, અને જેઓ પ્રગટ અને અપ્રગટ સ્વરૂપવડે સ્થિત છે ૨૫.

आदित्याद्या भ्रमन्त्येते, यं नमस्कर्तुमुद्यताः ।

कालो दिवस-रात्रिम्यां यस्य सेवाविधायकः ॥ ૨૬ ॥

वर्षाकालोष्णकालादिशीतकालादिवेषभृत् ।

यत्पूजाऽर्थं कृता धात्रा, आकरा मलयादयः ॥ ૨૭ ॥

જે પ્રભુને નમસ્કાર કરવાને ઉદ્યમશીલ એવા આ સૂર્યો બ્રમણ કરી રહ્યા છે. વર્ષાકાલ, ઉષ્ણકાલ, અને શીતકાલરૂપી વેષને ધારણ કરીને આ કાળ-સમય દિવસ તથા રાત્રિવડે કરીને જેમની સેવા કરનારો છે, તેમજ જેમની પૂજા-સેવા માટે બ્રહ્માદિઓ ખાણે અને મલયાદિ પર્વતો બનાવ્યા છે. ૨૬-૨૭.

काश्मीरे कुङ्कुमं देवि !, यत्पूजाऽर्थं विनिर्मितम् ।

रोहणे सर्वरत्नानि, यद्भूषणकृते व्यधात् ॥ ૨૮ ॥

હે દેવી ! વળી પ્રદ્યાભ્યંકે કાશ્મીરમા જેની પૂજાને માટે
કુકુમ-ડેસર ણનાવ્યું છે, અને રોહિણી પર્વત ઉપર ગદા પ્રકા
રના રત્નો જેના આબૂષણ-અલંકારને માટે ણનાવ્યા છે ૨૮

રત્નાકરોઽપિ રત્નાનિ, યત્પૂજાઽર્ચ્યં ચ ધારયેત્ ।

તારકાઃ કુસુમાયન્તે, ઇમન્તો યસ્ય સર્વતઃ ॥ ૨૯ ॥

મમુદ્ર પણ જેની પૂજા માટે રત્નોને ધારણ કરે છે, અને
જેની આમપાસ ભ્રમણ કરનારા આ તારાઓ પણ જેને પુષ્પની
માફક આચરણ કરે છે ૨૯

एव मामर्ध्यमस्यैव, नापरस्य प्रकीर्तितम् ।

अनेन सर्वकार्याणि, सिध्यन्तीत्यनुधारय ॥ ૩૦ ॥

આ પ્રકારે આ પ્રભુનું સામર્થ્ય-બળ લોકમા ગવાયું છે
બીજા કોઈનું આણુ ગવાયું નથી તેથી આ પ્રભુ વડેજ બધા
કાર્યો સિદ્ધ થાય છે એમ હે દેવી ! તું જાણ ૩૦

परात्परमिदं रूपं ध्येयाद् ध्येयमिदं परम् ।

अस्य प्रेरकता दृष्टा, चराचरजगत्त्रये ॥ ૩૧ ॥

એક પુરુષોદયી પણ જેનું ૩૫ એક-ઉત્તમ છે, અને તે ૩૫
ધ્યાન કરવા યોગ્ય એક પુરુષોદયી પણ એક રીતે ધ્યાન કરવા
લાયક છે આ ચરાચર ત્રણ જગત્મા બધી પ્રેરણા આ પ્રભુની
દેખાય છે ૩૧

दिग्पालेऽपि सर्वेषु, ग्रहेषु निखिलेऽपि ।

ग्यातः सर्वेषु देवेषु, इन्द्रोपन्त्रेषु सर्गदा ॥ ૩૨ ॥

બધાય દિગ્પાલોમા, સર્પૂર્ણ અહોમા, બધા દેવો અને
ઇન્દ્ર-ઉપેન્દ્રોમા પણ આ પ્રભુ, હમેશા પ્રસિદ્ધ છે ૩૨

इति श्रुत्वा शिवाद् गौरी, पूजयामास साऽऽदरम् ।

स्मरन्ती लिङ्गरूपेण, लोकान्ते वासिनं जिनम् ॥ ૩૩ ॥

ગૌરી-પાર્વતી, મહાદેવવી આ પ્રકારે વર્ણન માલગીને,
લોકના અન્ત ભાગમા-મોક્ષમા રહેનારા આ જિનેશ્વર પ્રભુને
જ્યોતિ રૂપવડે સ્મરણ કરવા આથે માનપૂર્વક પૂજવા લાગી ૩૩

ब्रह्मा विष्णुस्तथा शक्रो लोकपालास्मदेवताः ।

जिनार्चनरता एते, मानुषेषु च का कथा ? ॥ ૩૪ ॥

બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, શક્ર અને દેવતાઓ મહિત બધા લોકપાલો
પણ આ જિનેશ્વર પ્રભુનો પૂજમા તત્વીન વચેલા છે, તે પછી
મનુષ્યની તે વાત જ શી ? ૩૪

जानुद्वयं शिरश्चैन, यस्य घृष्टं नमम्यतः ।

जिनस्य पुरतो देवि !, म याति परमं पदम् ॥ ૩૫ ॥

હે દેવી ! જિનેશ્વર પ્રભુને નમસ્કાર કરતા એવા જેમના
બે જાનુઓ-ઢીચણ અને મનક ઘમાયા છે, તેઓ શ્રેષ્ઠ એવા
મોક્ષપદને પામે છે ૩૫

આખૂ

જગદ્વિખ્યાત આખૂ પહાડની ન્હાનામાં ન્હાની અને મ્હોટામાં મ્હોટી દર્શનીય વસ્તુઓ, રસ્તાઓ અને એક દર્શકને ઉપયોગી થઇ પડે એવી તમામ વસ્તુની માહિતી આપનારું, તેમ જ આખૂનાં મંદિરોની ઊંચામાં ઊંચી ફોરેલીઓ અને સુદર સુંદર ભાવેના લગભગ ૭૫ ફોટાઓથી અલંકૃત આ પુસ્તક, જેમ આખૂના યાત્રિઓને ઉપયોગી છે, તેમ ભાગ્યવર્ધની પ્રાચીન શીલ્પકળા અને ઐતિહાસિક શોધખોળના અભ્યાસીઓ માટે પણ ધણું જ મહત્વનું છે. એના લેખક છે:- ઇતિહાસતત્ત્વવેત્તા, શાન્તમૂર્તિ શુનિરાજ શ્રીજયન્તવિજયજી મ્હોટો અંધ, સુદર એન્ટિક કાગળો, ૭૫ ફોટાઓ, પાકુ બાઈન્ડીંગ અને ઉત્તમ જેકેટ હોવા છતાં,

કિંમત માત્ર અઢી રૂપીઆ.

આની દિલ્લી આવૃત્તિ પણ બહાર પડી ચૂકેલ છે, ફોટા વગેરે ઘણું ઉપર પ્રમાણે જ કિ. ૨-૮-૦.

લખો:-

શ્રી વિજયધર્મસૂરિ જૈન ગ્રંથમાળા,
છોટા મરાઠા, ઉત્તરજૈન. (માલવા)

અને જાળીતા બુકમેલરોને ત્યાંથી પણ મળશે

(પરિશિષ્ટ ૩)

કલિકાલ સર્વજ્ઞ પ્રભુ
શ્રીહિમચન્દ્રાચાર્ય વિરચિત

“શ્રી ત્રિષષ્ઠિ શલાકા પુરુષ ચરિત્ર”
ઉપરથી વર્તમાન ચોવીશીના ચોવીશ
તીર્થંકર ભગવાનની અને ચક્રવર્તિ,
વાસુદેવ, બલદેવ, પ્રતિવાસુ-
દેવોની હકીકત બતાવનારું

પત્રક.

નંબર	તીર્થ દર્શનાં નામ	સમ્યક્ત્વ પછીની સવસુખ્યા	દ્વિતીય દેનસોદ્ધી આગતિ	પિતાનું નામ	માતાનું નામ
		(૧)	(૨)	(૩)	(૪)
૧	શ્રી ઝવડેવ	૧૩	મર્વાઈમિદ્ધ	નાલિ ૧૨૭	મરુદેવ
૨	શ્રી અગ્નિનાથ	-	વિજય	નિતરાતુ	વિજયા
૩	શ્રી મહાવનાથ	૩	આનત	નિતાગિ	મેનાદેવી
૪	શ્રી અગ્નિદેવસ્વામી	૩	વિજય	મવગ	સિદ્ધાર્થી
૫	શ્રી સુમતિનાથ	૩	વૈજયન્ત	મેવ	મગ્યા
૬	શ્રી પદ્મપ્રભાસ્વામી	૩	નવમુ મૈવેશ	ધગ	સુતીમા
૭	શ્રી સુધાર્થનાથ	૩	છટ્ટુ મૈવેશ	પ્રતિજ	પૃથ્વી
૮	શ્રી ચંદ્રપ્રભાસ્વામી	૩	વૈજયન્ત	મદામેન	લક્ષ્મણા
૯	શ્રી સુવિધિનાથ	૩		સુમોર	નામા
૧૦	શ્રી વીતલનાથ	૩	પ્રાણુત	દડગથ	નન્દ
૧૧	શ્રી શિવામનાથ	૩	મદાગુક	વિચ્છિના	વિપ્લ
૧૨	શ્રી વાસુપૂજ્ય	૩	પ્રાણુત	વસુપૂજ્ય	જગા

કેવલ- જીવણ	લાંછન	દેહમાન	જન્મ નગરી	દીક્ષા નગરી	દીક્ષા ભૂમિ	કેવલ- જ્ઞાન નગરી
(૫)	(૬)	(૭)	(૮)	(૯)	(૧૦)	(૧૧)
કેવલ	વૃષભ	૫૦૦ મનુષ્ય	અયોધ્યા	અયોધ્યા	સિદ્ધાર્થવન	અયોધ્યા
"	ગજ	૪૫૦ "	"	"	સહસાત્રવણ	"
"	ધોડો	૪૦૦ "	આવરિત	આવરિત	"	આવરિત
"	વાદરો	૩૫૦ "	અયોધ્યા	અયોધ્યા	"	અયોધ્યા
"	કૌચ	૩૦૦ "	"	"	"	"
રક્ત	પદ્મ	૨૫૦ "	કૌશામ્બી	કૌશામ્બી	"	કૌશામ્બી
કેવલ	સ્વરિતક	૨૦૦ "	વારાણસી	વારાણસી	"	વારાણસી
શ્વેત	ચન્દ્ર	૧૫૦ "	ચન્દ્રાનના	ચન્દ્રાનના	"	ચન્દ્રાનના
"	મકર	૧૦૦ "	કાકેન્દી	કાકેન્દી	"	કાકેન્દી
કેવલ	ત્રિવલ્મ	૯૦ "	ભદ્રિલપુર	ભદ્રિલપુર	"	ભદ્રિલપુર
"	અડ્ડી	૮૦ "	ગિંદપુર	ગિંદપુર	"	ગિંદપુર

નંબર	કેવલજ્ઞાન ભૂમિ	જ્ઞાનવૃક્ષ	નિર્વાણ ભૂમિ	કૃમારાવસ્થા
	(૧૨)	(૧૩)	(૧૪)	(૧૫)
૧	શક્યમુખવન(અયોધ્યાના પુરિમતાન પાડામાં)	ન્યગ્રોધ	અષ્ટાપદ	૨૦ સાખ પૂર્વ
૨	મદમાત્રવણ	મમ્મજીહ્વ	મમ્મેતસિખર	૧૮ " "
૩	"	માવતરુ	,	૧૫ , "
૪	"	ગમ્મહની	"	૧૨ " "
૫	"	ત્રિપથ	"	૧૦ , "
૬	"	વટ	,	૭ " "
૭	"	શિરીષ	"	૫ " "
૮	"	પુન્નાગ	"	૨ " "
૯	"	માલુર	"	૧૦ દમર પૂર્વ
૧૦	"	અંશ	,	૨૫ " "
૧૧	"	અગ્રોહ	"	૨૧ સાખ વર્ષ
૧૨	ત્રિદાગ્ધવન	પાંડલા	,	૧૮ " "

રાજ્યાવસ્થા	દીક્ષા પર્વાય	સર્વાયુષ્ય	અયવન તિથિ
(૧૬)	(૧૭)	(૧૮)	(૧૯)
૬૩ લાખ પૂર્વ	૧ લાખ પૂર્વ	૮૪ લાખ પૂર્વ	આષાઢ વદિ ૪
૫૩ લાખ પૂર્વ, અને એક પૂર્વાંગ	એક પૂર્વાંગ ન્યૂન ૧ લાખ પૂર્વ	૭૨ " "	વૈશાખ સુદિ ૧૩
૪ પૂર્વાંગ સહિત	૪ પૂર્વાંગ રહિત	૬૦ " "	ફાગણ સુદિ ૮
૪૪ લાખ પૂર્વ	૧ લાખ પૂર્વ		
૮ પૂર્વાંગ મહિત	૮ પૂર્વાંગ રહિત	૫૦ " "	વૈશાખ સુદિ ૪
૩૬૧ લાખ પૂર્વ	૧ લાખ પૂર્વ		
૧૨ પૂર્વાંગ સહિત	૧૨ પૂર્વાંગ રહિત	૪૦ " "	આવળ્ય સુદિ ૨
૨૯ લાખ પૂર્વ	૧ લાખ પૂર્વ		
૧૬ પૂર્વાંગ સહિત	૧૬ પૂર્વાંગ રહિત	૩૦ " "	માઘ વદિ ૬
૨૧૧ લાખ પૂર્વ	૧ લાખ પૂર્વ		
૨૦ પૂર્વાંગ સહિત	૨૦ પૂર્વાંગ રહિત	૨૦ " "	ભાદ્રવા વદિ ૮
૧૪ લાખ પૂર્વ	૧ લાખ પૂર્વ		
૨૪ પૂર્વાંગ સહિત	૨૪ પૂર્વાંગ ન્યૂન	૧૦ " "	ચૈત્ર વદિ ૫
૬૧ લાખ પૂર્વ	૧ લાખ પૂર્વ		
૨૮ પૂર્વાંગ સહિત	૨૮ પૂર્વાંગ ન્યૂન	૨ " "	ફાગણ વદિ ૯
૫૦ હજાર પૂર્વ	૧ લાખ પૂર્વ		
૫૦ હજાર પૂર્વ	૨૪ હજાર પૂર્વ	૧ " "	વૈશાખ વદિ ૬
૪૨ લાખ વર્ષ	૨૧ લાખ વર્ષ	૮૪ લાખ વર્ષ	જેઠ વદિ ૬
ગાંધી કયુ નથી	૫૪ લાખ વર્ષ	૭૨ " "	જેઠ સુદિ ૯

નંબર	જન્મ તિથિ	દીક્ષા તિથિ	કેવલજ્ઞાન તિથિ	નિર્વાણ તિથિ
	(૨૦)	(૨૧)	(૨૨)	(૨૩)
૧	ચૈત્ર વદિ ૮	ચૈત્ર વદિ ૮	શ્રાગળ્ય વદિ ૧૧	માધ વદિ ૧૩
૨	માવ સુદિ ૮	માધ સુદિ ૯	પોષ સુદિ ૧૨	ચૈત્ર સુદિ ૫
૩	માગશર સુદિ ૧૪	માગશર સુદિ ૧૫	ઠાતિક વદિ ૫	"
૪	માધ સુદિ ૨	માધ સુદિ ૧૨	પોષ સુદિ ૧૪	વૈશાખ સુદિ ૮
૫	વૈશાખ સુદિ ૮	વૈશાખ સુદિ ૯	ચૈત્ર સુદિ ૧૧	ચૈત્ર સુદિ ૯
૬	ઠાતિક સુદિ ૧૨	ઠાતિક વદિ ૧૩	ચૈત્ર સુદિ ૧૫	માગશર વદિ ૧
૭	જ્યેષ્ઠ સુદિ ૧૨	જ્યેષ્ઠ સુદિ ૧૩	શ્રાગળ્ય વદિ ૬	શ્રાગળ્ય વદિ ૧૩
૮	પોષ વદિ ૧૨	પોષ વદિ ૧૨	શ્રાગળ્ય વદિ ૭	ભાદરવા વદિ
૯	માગશર વદિ ૫	માગશર વદિ ૬	ઠાતિક સુદિ ૩	ભાદરવા વદિ ૯
૧૦	માધ વદિ ૧૨	માધ વદિ ૧૨	પોષ વદિ ૧૪	વૈશાખ વદિ ૨
૧૧	શ્રાગળ્ય વદિ ૧૨	શ્રાગળ્ય વદિ ૧૩	માધ વદિ ૦))	શ્રાવણ વદિ ૩
			અમાવાસ્યા	
૧૨	શ્રાગળ્ય વદિ ૧૪	શ્રાગળ્ય વદિ ૦))	માધ સુદિ ૨	આષાઢ સુદિ ૧૪
		અમાવાસ્યા		

અવ્યય નક્ષત્ર	જન્મ નક્ષત્ર	દીક્ષા નક્ષત્ર	જ્ઞાન નક્ષત્ર	નિર્વાણ નક્ષત્ર	દીક્ષા તપ દિવસ	જ્ઞાન તપ દિવસ
(૨૪)	(૨૫)	(૨૬)	(૨૭)	(૨૮)	(૨૯)	(૩૦)
ઉ આપાદા	ઉ.આપાદા	ઉ.આપાદા	ઉ.આપાદા	અભિજિત	૨	૩
રોદિણી	રોદિણી	રોદિણી	રોદિણી	મૃગશીર્ષ	૨	૨
મૃગશીર્ષ	મૃગશીર્ષ	મૃગશીર્ષ	મૃગશીર્ષ	"	૨	૦
અભિજિત	અભિજિત	અભિજિત	અભિજિત	પુષ્ય	૦	૨
મરઘા	મઘા	મઘા	મઘા	પુનર્વસુ	૧	૨
ચિત્રા	ચિત્રા	ચિત્રા	ચિત્રા	ચિત્રા	૨	૨
અનુરાધા	વિશાખા	અનુરાધા	વિશાખા	મૂળ	૨	૨
અનુરાધા	અનુરાધા	મેત્રેય	અનુરાધા	અવધુ	૨	૦
મૂળ	મૂળ	મૂળ	મૂળ	મૂળ	૨	*
પૂ આપાદા	પૂ આપાદા	પૂ આપાદા	પૂ આપાદા	પૂ આપાદા	૨	*
અવધુ	અવધુ	અવધુ	અવધુ	ધનિષ્ઠા	૨	૨
શતભિષા	શતભિષા	શતભિષા	શતભિષા	ઉ ભાદ્રપદા	૧	૧

જે જે જ્ઞાનમાં ફૂલ મૂક્યા છે, તેની વિગતો જો ૨૫ પુ. ચ માથી મળી શકી નથી.

(૧૪૦)

નંબર	નિર્વાણ તપ દિવસ (૩૧)	દીક્ષા સાથ (૩૨)	નિર્વાણ સાથ (૩૩)	દીક્ષા સમય (૩૪)	દીક્ષા શીખિકા (૩૫)	પ્રથમ પાર- લાનું નગર (૩૬)
૧	૬	૪૦૦૦	૧૦૦૦૦	અપરાદ્ધો (અયોર)	સુદર્શના	રાજપુર
૨	૩૦	૧૦૦૦	૧૦૦૦	"	સુપ્રભા	*
૩	૩૦	૧૦૦૦	૧૦૦૦	"	મિદાર્યા	આવસ્તિ
૪	૩૦	૧૦૦૦	૧૦૦૦	"	અર્થસિદ્ધા	અયોધ્યા
૫	૩૦	૧૦૦૦	૧૦૦૦	પૂર્વાદ્ધો (સવાર)	અભયકેરા	વિજયપુર
૬	૩૦	૧૦૦૦	૩૦૮	અપરાદ્ધો	*	બલારથળ
૭	૩૦	૧૦૦૦	૫૦૦	"	મનોહર	પાટલીખંડ
૮	૩૦	૧૦૦૦	૧૦૦૦	"	મનોરમા	પદ્મખંડપુર
૯	૩૦	૧૦૦૦	૧૦૦૦	"	સુપ્રભા	સ્વેનપુર
૧૦	૩૦	૧૦૦૦	૧૦૦૦	"	ચંદ્રપ્રભા	ચિદ્રપુર
૧૧	૩૦	૧૦૦૦	૧૦૦૦	પૂર્વાદ્ધો	વિમલપ્રભા	મિદાર્યપુર
૧૨	૩૦	૬૦૦	૬૦૦	અપરાદ્ધો	પૃથિવી	મદાપુર

નંબર	પ્રથમ દેશનાનો વિષય	ગણધર સંખ્યા	યક્ષ	યક્ષિણી
	(૪૨)	(૪૩)	(૪૪)	(૪૫)
	જ્ઞાન-દર્શન-ચાગ્રિ, યતિ ધર્મ, શ્રાવકધર્મનું વર્ણન	ઋષભમેનાદિ ૮૪	ગોમુખ	અપ્રતિયક્ષ
૨	ધર્મધ્યાનના ચાર પાયાનું	મિંદમેનાદિ	મદાપદ્મ	અનિતમગા

(૧૪૩)

પગિનાં માથુ	પગિનાં માત્રી	પગિનાં ચાલ પૂર્વધર	પગિનાં અનધિજાની	પગિનાં મત પર્વનજાની
(૪૬)	(૪૭)	(૪૮)	(૪૯)	(૫૦)
૮૪૦૦૦	૩૦૦૦૦૦	૪૭૫૦	૬૦૦૦	૧૨૬૫૦
૧ નાખ	૩૩૦૦૦૦	૩૭૦૦	૬૪૦૦	૧૦૪૫૦
૨ નાખ	૩૩૬૦૦૦	૨૧૫૦	૬૬૦૦	૧૨૧૫૦
૩ લાખ	૬૩૦૦૦૦	૧૫૦૦	૬૮૦૦	૧૧૬૫૦
૩૨૦૦૦૦	૫૩૦૦૦૦	૨૪૦૦	૧૧૦૦૦	૧૦૪૫૦
૩૩૦૦૦૦	૪૨૦૦૦૦	૨૩૦૦	૧૦૦૦૦	૧૦૩૦૦
૩ લાખ	૪૩૦૦૦૦	૨૦૨૦	૮૦૦૦	૬૧૫૦
૨૧ લાખ	૨૮૦૦૦૦	૨૦૦૦	૮૦૦૦	૮૦૦૦
૨ લાખ	૧૨૦૦૦૦	૧૫૦૦	૮૪૦૦	૭૫૦૦
૧ લાખ	૧૦૬૦૦૦	૧૪૦૦	૭૨૦૦	,
૮૪૦૦૦	૧૦૩૦૦૦	૧૩૦૦	૬૦૦૦	૬૦૦૦
૭૨૦૦૦	૧ લાખ	૧૨૦૦	૫૪૦૦	૬૧૦૦

નંબર	તીર્થ દેવતાં નામ	સમ્યક્ત્વ પદ્ધતીની અવ સંખ્યા	કયા દેવસોદધી આગતિ	પિતાનું નામ
		(૧)	(૨)	(૩)
૧૩	શ્રી વિમળનાથ+	૩	મદનાગ	કૃતવર્મા
૧૪	શ્રી અનંતનાથનં†	૩	પ્રાણુત	મિદમન
૧૫	શ્રી ધર્મનાથ+	૩	વૈજયન્ત	બાતુ
૧૬	શ્રી શાંતિનાથ†	૧૨	મર્વાર્ધમિદ	અશ્વમેન
૧૭	શ્રી કૃતુનાથ†	૩	,	નૃ
૧૮	શ્રી અગ્નાથ†	૩	નવમુ મૈવેપક	સુદર્શન
૧૯	શ્રી મહિનાથ†	૩	વૈજયન્ત	કબ
૨૦	શ્રી મુનિસુતન સ્વામી	૩	પ્રાણુત	સુમિત
૨૧	શ્રી નમિનાથ	૩	અપગણિત	રિ ૧૫
૨૨	શ્રી નેમિનાથ*	૯	"	મમુદ્રવિજય
૨૩	શ્રી પાર્શ્વનાથ‡	૧૦	પ્રાણુત	અશ્વમેન
૨૪	શ્રી મહાવીર સ્વામી‡	૨૭	"	અ (અપભ્રંશ) મિદાર્ધ

+ તીર્થ વિષ્ણુદેવ થયા † બીજું નામ અનંતજિતનાથ છે. ‡ ચક્રવર્તી થયા.
 † શ્રી તીર્થ કર થયા તે અશ્વર્થ થયુ, જે દિવસે દીક્ષા લીધી તે જ દિવસે
 કેવળજ્ઞાન થયુ. * પદ્મના નથી, રાજ્ય કર્ણ નથી. ‡ રાજ્ય કર્ણ નથી

દીક્ષા ભૂમિ	કેવલજ્ઞાન નગરી	કેવલજ્ઞાન ભૂમિ	જ્ઞાન પૃથ્વિ	નિર્વાણ ભૂમિ	કૃમાના વસ્થા
(૧૦)	(૧૧)	(૧૨)	(૧૩)	(૧૪)	(૧૫)
મદમાત્ર રણ	કાપિલપુર	સદમાત્ર રણ	જમ્બૂ	મમ્બેતશિખર	૧૫ લાખ ૮
,	અયોધ્યા	,	અરીક	,	૭૥ " ,

જન્મ તિથિ	દીક્ષા તિથિ	કેવલજ્ઞાન તિથિ	નિર્વાણ તિથિ
(૨૦)	(૨૧)	(૨૨)	(૨૩)
માવ સુદિ ૩	આઘ સુદિ ૪	પોષ સુદિ ૬	આષાઢ વદિ ૭
વૈશાખ વદિ ૧૩	વૈશાખ વદિ ૧૪	વૈશાખ વદિ ૧૪	ચૈત્ર સુદિ ૫
માવ સુદિ ૩	આઘ સુદિ ૧૩	પોષ સુદિ ૧૫	જ્યેષ્ઠ સુદિ ૫
જ્યેષ્ઠ વદિ ૧૩	જ્યેષ્ઠ વદિ ૧૪	પોષ સુદિ ૯	જ્યેષ્ઠ વદિ ૧૩
વૈશાખ વદિ ૧૪	વૈશાખ વદિ ૫	ચૈત્ર સુદિ ૩	વૈશાખ વદિ ૧
માગશર સુદિ ૧૦	માગશર સુદિ ૧૧	કાર્તિક-સુદિ ૧૨	માગશર સુદિ ૧૦
માગશર સુદિ ૧૧	, ,	માગશર સુદિ ૧૧	ફાગણ સુદિ ૧૦
જ્યેષ્ઠ વદિ ૮	ફાગણ સુદિ ૧૨	ફાગણ વદિ ૧૨	જ્યેષ્ઠ વદિ ૯
શ્રાવણ વદિ ૮	આષાઢ વદિ ૯	માગશર સુદિ ૧૧	વૈશાખ વદિ ૧૦
શ્રાવણ સુદિ ૫	શ્રાવણ સુદિ ૬	આસો વદિ ૦))	આષાઢ સુદિ ૮
પોષ વદિ ૧૦	પોષ વદિ ૧૧	ચૈત્ર વદિ ૪	શ્રાવણ સુદિ ૮
ચૈત્ર સુદિ ૧૩	માગશર વદિ ૧૦	વૈશાખ સુદિ ૧૦	કાર્તિક વદિ ૦))

અય પ્રમોજ , જ્યેષ્ઠાશી મહિના આપેના છે, તેથી ગુજરાતી લોકોએ આમ જોખે - આષાઢ વદિ ૭ છે, ત્યાં જોઈ વદિ ૭ એની રીતે જોયે ઠેકાણે સમાજનું

କ୍ର.ସଂ.	ଅଧ୍ୟାୟ ନାମ	ଅବସ୍ଥା ନାମ	ଦୀକ୍ଷା ନାମ	ଜ୍ଞାନ ନାମ	ନିର୍ବାଣ ନାମ	ଦୀକ୍ଷା ତପ ଦିନ
	(୧୪)	(୧୫)	(୧୬)	(୧୭)	(୧୮)	(୧୯)
୧୩	ଓ.ଭାଦ୍ରପଦ	ଓ.ଭାଦ୍ରପଦ	*	ଓ.ଭାଦ୍ରପଦ	ଶ୍ରବଣ	୨
୧୪	ଶ୍ରବଣ	ଶ୍ରବଣ	ଶ୍ରବଣ	ଶ୍ରବଣ	"	୨
୧୫	ପୁଷ୍ୟ	ପୁଷ୍ୟ	ପୁଷ୍ୟ	ପୁଷ୍ୟ	ପୁଷ୍ୟ	୨

નંબર	પ્રથમ પાર- જાતું નગર	પ્રથમ પારજાતું કરાવનાર	પ્રથમ પારજાતું અન્ન	હાલની વસ્થા	જાનાવસ્થા
	(૩૬)	(૩૭)	(૩૮)	(૩૯)	(૪૦)
૧૩	માન્યકેટપુર	જવનૃપ	પરમાજ	૨ વર્ષ	૨ વર્ષ ન્યૂન ૧ લાખ વર્ષ
૧૪	વર્ધમાનપુર	વિજયનૃપ	"	૩ "	૩ વર્ષ ગદિત ૭ લાખ વર્ષ

વલ્લભજીની જિયાર્થ	પ્રથમ દેગનાનો વિષય	ગણધન મંજ્યા	ચક્ષ
(૪૧) ૭૦૦ ધનુષ્ય	(૪૨) બોધિદુત બા બાવના	(૪૩) મદગદિ ૫૭	(૪૪) ૫૫મુખ
૬૦૦	લોખાનના, નવતરનુ ૨૧૩૫	૫૧ આદિ ૫૦	પાતાન
૫૪૦ ,	બોક્ષનો ઉપાય, ન્યાયોનુ ૨૧૩૫	આગિદિ ૪૩	કિલન
૪૮૦ ,	ગન્ધિયોનો જય કગરા વિશે	અક્ષાયુધાદિ ૩૬	ગરુડ
૪૨૦ ,	મન શુદ્ધિ	સ્વયંભૂ આદિ ૩૫	ગન્ધર્વ
૩૬૦	ગગ દુષ્ય મોદનો જય કગરા વિશે	કુભાદિ ૩૩	પક્ષેન્દ્ર
૩૦૦ ,	મામાયિક-મામ્યતા	લિલગાદિ ૨૮	કુમેર
૨૪૦	પતિધર્મ અને આનકધર્મને મોગ્ય મેલ્યુ હોય ?	ધન્દાદિ ૧૮	વરુણ
૧૮૦ ,	આત્મની કગરી	કુભાદિ	બૃહદિ

(૧૫૪)

નંબર	યક્ષિણી	પગિવાર સાધુ	પગિવાર સાધ્વી	પરિવાર ચોદ પૂર્વધર	પરિવાર અનવિ જ્ઞાની	પગિવાર મન.પયવ જ્ઞાની
	(૪૫)	(૪૬)	(૪૭)	(૪૮)	(૪૯)	(૫૦)
૧૩	વિદિતા	૬૮૦૦૦	૧૦૮૦૦૦	૧૧૦૦	૪૮૦૦	૫૫૦૦
૧૪	અકુશા	૬૬૦૦૦	૬૨૦૦૦	૯૦૦	૪૩૦૦	૪૫૦૦

(૧૫૫)

પરિવાર કેશગણાની	પરિવાર વૈકિય લભિયાળા	પરિવાર વાદ લભિયાળા	પરિવાર આવક	પરિવાર આવક
(૫૧)	(૫૨)	(૫૩)	(૫૪)	(૫૫)
૫૫૦૦	૮૦૦૦	૩૨૦૦	૨૦૮૦૦૦	૪૩૪૦૦૦
૫૦૦૦	૮૦૦૦	૩૨૦૦	૨૦૬૦૦૦	૪૧૪૦૦૦
૪૫૦૦	૭૦૦૦	૨૮૦૦	૨૪૦૦૦૦	૪૧૩૦૦૦
૪૩૦૦	૬૦૦૦	૨૪૦૦	૨૮૦૦૦૦	૩૬૩૦૦૦
૩૨૦૦	૫૧૦૦	૨૦૦૦	૩૯૬ ન્યૂન ૧૮૦૦૦૦	૩૮૧૦૦૦
૨૮૦૦	૭૩૦૦	૧૬૦૦	૧૮૪૦૦૦	૩૭૨૦૦૦
૨૨૦૦	૭૬૦૦	૧૪૦૦	૧૮૩૦૦૦	૩૭૦૦૦૦
૧૮૦૦	૨૦૦૦	૧૨૦૦	૧૭૨૦૦૦	૩૫૦૦૦૦
૧૬૦૦	૫૦૦૦	૧૦૦૦	૧૭૦૦૦૦	૩૪૮૦૦૦
૧૫૦૦	૧૫૦૦	૮૦૦	૧૬૯૦૦૦	૩૩૯૦૦૦
૧૦૦૦	૧૧૦૦	૬૦૦	૧૬૪૦૦૦	૩૭૭૦૦૦
૭૦૦	૭૦૦	૪૦૦	૧૫૬૦૦૦	૩૧૮૦૦૦

નંબર	નામ	પદવી (૧)	પિતાનું નામ (૨)	માતાનું નામ (૩)
૧	ભગતજી	ચક્રવર્તી ૧	જયભદ્રેવ	સુમંગલા
૨	મગજી	" ૨	સુમિત્રવિજય	વૈજયન્તી (યશોમતી)
૩	અશ્વઘોષ	પ્રતિવાસુદેવ ૧	મયૂરઘોષ	નીલાવળી

નગરી (૪) અયોધ્યા	દેહ વર્ણ (૫) કંચન	દેહ માન (૬) ૫૦૦ ધનુષ્ય	આયુષ્ય (૭) ૮૪ લાખ પૂર્વ	ગતિ (૮) મોક્ષ
"	"	૪૫૦ "	૭૨ " "	"
રતનપુર	શ્યામ	૮૦ "	૮૪ લાખ વર્ષ	માતમી નરક
પોતનપુર	શ્વેત	૮૦ "	૮૫ " "	મોક્ષ
"	શ્યામ	૮૦ "	૮૪ " "	માતમી નરક
વિજયપુર	"	૭૦ "	૭૨ " "	છટ્ટી નરક
હાગિકા	શ્વેત	૭૦ "	૭૫ " "	મોક્ષ
"	શ્યામ	૭૦ "	૮૨ " "	છટ્ટી નરક
"	શ્વેત	૬૦ "	૬૫ " "	મોક્ષ
"	શ્યામ	૬૦ "	૬૦ " "	છટ્ટી નરક
નદનપુર	"	૬૦ "	૬૦ " "	"
હાગિકા	શ્વેત	૫૦ "	૫૫ " "	મોક્ષ
"	શ્યામ	૫૦ "	૩૦ " "	છટ્ટી નરક
પૃથ્વીપુર	"	૫૦ "	૩૦ " "	"

+ સગર, શ્રી અગ્નિતાય ભગવાનના સર્વા કાકાના પુત્ર તાર, અગ્નિતાય ૯૦ અને શ્રી મહાવીર સ્વામીનો જન્મ.

નંબર	નામ	પદવી (૧)	પિતાનું નામ (૨)	માતાનું નામ (૩)	નગરી (૪)
૧૫	સુદર્શન	જળદેવ ૫	શિવ	વિજયા	અશ્વપુર
૧૬	પુરુષમિત્ર	વાસુદેવ ૫	"	અમ્ભડા	"
૧૭	નિશુભ	પ્રતિવાસુદેવ ૫	*	*	હરિપુર
૧૮	મનરાજ	અકવર્તી ૩	મમુદવિજય	ભદ્રા	આરસિત
૧૯	મનરુમાળ	" ૪	અશ્વમેન	મદદેરી	હરિતનાપુર
૨૦	શાન્તિનાથ ભગવાન	" ૫	"	અચિગ	"
૨૧	કુશુનાથ ભગવાન	" ૬	શુર	શ્રી	"
૨૨	અગ્નનાથ ભગવાન	" ૭	સુદર્શન	દેરી	"
૨૩	આનંદ	જળદેવ ૬	મહાશિવ	વેળાંતી	અશ્વપુર
૨૪	પુરુષ પુરિષ	વાસુદેવ ૬	"	લક્ષ્મીવતી	"
૨૫	બલિ	પ્રતિવાસુદેવ ૬	મેધનાદ	*	અગિજય
૨૬	સુભૂમ	અકવર્તી ૮	કૃતવીર્ય	તારા	હરિતનાપુર
૨૭	નન્દન	જળદેવ ૭	અગ્નિસિંહ	જયન્તી	વારાણસી
૨૮	દત્ત	વાસુદેવ ૭	"	મેધવતી	"
૨૯	પ્રજ્ઞા	પ્રતિવાસુદેવ ૭	*	*	મિત્રપુર

નંબર	દેહવર્ણ	દેહમાન	આયુષ્ય	ગતિ
	(૫)	(૬)	(૭)	(૮)
૧૫	શ્વેત	૪૫ ધનુષ્ય	૧૭ લાખ વર્ષ	મોક્ષ
૧૬	સ્વામ	૪૫ "	૧૦ " "	છટી નરક
૧૭	"	૪૫ "	૧૦ " "	"
૧૮	કથન	૪૨૧૧ "	૫ " "	મનકુમાર (૩જી દેવભોક)
૧૯	"	૪૧૧૧ "	૩ " "	"
૨૦	"	૪૦ "	૧ " "	મોક્ષ
૨૧	"	૩૫ "	૬૫ લગર વર્ષ	"

દિગ્વિજય સમય	કોટિ-શિલો- ત્પાટન	કયા તીર્થ કર લગવાનના સમયમાં	કયા દેવ- લોકથી આગતિ
(૯)	(૧૦)	(૧૧)	(૧૨)
-	-	શ્રી ધર્મનાથ	મહસા
૭૦ વર્ષ	*	"	ધ્યાન

નંબર	દિગ્વિજય સમય (૯)	કોટિ-શિલો તપાસન (૧૦)	કયા તીર્થ- સગવાનના મમયમા (૧૧)	કયા દેવલોન્ધી આગતિ (૧૨)
૩૦	૩૦૦ વર્ષ	-	શ્રી મુનિમુવતસ્વામી	અમ્યુત
૩૧	-	-	,	બ્રહ્મલોક

જાળવા લાયક કંદક

(ત્રિપદિ શલાકા પુરુષ ચરિત્ર ઉપરથી)

- ૧ શ્રી ઋષભદેવ ભગવાનને સુમગલા અને સુનદા એ નામની બે પત્નીઓ હતી ભગવાનના જન્મથી લઈને કાંઈક ન્યૂન છ લાખ પૂર્વ ગયા ગાઢ સુમગલાએ ભરત અને પ્રાક્ષીને જન્મ આપ્યો, તથા સુનદાએ બાહુબલિ અને સુદરીને જન્મ આપ્યો ત્યારગાઢ અનુક્રમે સુમગલાએ ૪૯ ભેડવે ૯૮ પુત્રોને જન્મ આપ્યો.
- ૨ ત્રીજા આરાના ૮૯ પક્ષ (પખવાડીયા) બાદી રહ્યા ત્યારે શ્રી ઋષભદેવ ભગવાન મોક્ષે ગયા.
- ૩ શ્રી અન્વિતનાથ ભગવાન અને મગર ચક્રવર્તી એ બે ને સગા કાકા-દાદાના પુત્રો થતા હતા બે સાથે જ એટલે એક જ તિથિએ જન્મ્યા અને એક જ તિથિએ મોક્ષે ગયા.
- ૪ રાવણુ મૃત્યુ બેઠ વદિ ૧૧ ને દિવસે પાછલે પહોરે થયું.
- ૫ ઇન્દ્રજિત, મેઘવાહન, કુલકર્ણુ વગેરે મોક્ષે ગયા.
- ૬ જટાયુ ત્રીજે દેવલોકે તથા કુતાન્તવદન પાચમે દેવલોકે દેવ થયા.

૭. લામંડલ દેવકુરુમાં યુગદ્વીઆ થયા.
૮. હનુમાનજી મોક્ષે ગયા.
૯. લક્ષ્મણજીને ૨૫૦ પુત્રો હતા અને તે બધાએ દીક્ષા લીધી હતી.
૧૦. લવણ (લવ) અને અંકુશ મોક્ષે ગયા.
૧૧. રામચંદ્રજીની સાથે ૧૬૦૦૦ રાજાઓએ તથા ૩૭૦૦૦ સ્ત્રીઓએ દીક્ષા લીધી.
૧૨. માધ સુદિ ૧૨ ની નાત્રિના છેલ્લા પહોરે રામચંદ્રજીને (રામચંદ્રજીને) કેવળજ્ઞાન થયું. સર્વજ્ઞપણે પચીસ વર્ષ રહ્યા
૧૩. દશરથના પુત્ર ભરતે એક હજાર રાજાઓની સાથે દીક્ષા લીધી અને તે મોક્ષે ગયા.
૧૪. ભરતની માતા કૈકેયી પણ દીક્ષા લઈ મોક્ષે ગયાં.
૧૫. સીતાએ ૬૦ વર્ષ ઉંમર તપ કર્યું અને ૩૩ દિવસનું અણસણ કરીને ૨૨ સાગરોપમના આયુષ્યવાળા અચ્યુતેન્દ્ર થયા.
૧૬. સીતાનો જીવ અચ્યુતેન્દ્રથી સ્થવીને ભરતક્ષેત્રમાં સર્વરત્નમતિ નામના ચક્રવર્તીપણે થયો, ત્યારે રાવણ અને લક્ષ્મણના જીવો દેવ તથા મનુષ્યના મગીને આઠ ભવો કરીને નવમે ભવે ઉપર્યુક્ત ચક્રવર્તીના ઇન્દ્રાયુધ અને મેઘરથ નામના પુત્રો થયો. પછી સર્વરત્નમતિ ચક્રવર્તી દીક્ષા લઈને વૈજયન્ત વિમાનમાં જશે. ઇન્દ્રાયુધ (રાવણ) નો જીવ ત્રણ ભવ કરીને તીર્થંકરનામગોત્ર બાંધીને ત્રીજો ભવે તીર્થંકર

થશે ત્યારે મીતાનો છવ વૈજ્યન્તમાથી સ્થવીને તેમના
ગણધર થશે લક્ષ્મણ (મેઘરથ) નો છવ ગુણ ગતિમા જઈ
પુષ્કરાર્ધના પૂર્વ વિદેહમાં રત્નચિત્રા નગરીમાં ચક્રવર્તી
થશે અનુક્રમે કોઈ દેવમાં તીર્થંકર થઈને મોક્ષે જશે

૧૭ દેવકીથી શ્રાવણ વહિ આઠમને દિવસે શ્રી કૃષ્ણનો
જન્મ થયો.

૧૮ મહાવીર સ્વામીના પ્રથમના માત ગણધરેની માત
વાચનાએ યઈ, આઠમા નવમા ગણધરની વાચના સદશ
હોવાથી એક તથા દશમા અગીયારમા ગણધરની વાચના
સદશ હોવાથી એક, એટલે કુલ અગીયાર ગણધરેની
નવ વાચના થઈ.

ચકવર્તિની સામાન્ય ઋદ્ધિ

(ત્રિપદિ શલાકા પુરુષ ચરિત્રના આધારે)

ચકવર્તિના ચૌદ મહાગત્નોના નામ — ૧ ચક્ર, ૨ દડ, ૩ અશ્વ, ૪ મેનાપતિ, ૫ પુરોહિત, ૬ ગૃહસ્થ, ૭ વર્ધકિ, ૮ ચર્મ, ૯ મણિ, ૧૦ કાકિણી, ૧૧ ખડ્ગ, ૧૨ હસ્તી. ૧૩ છત્ર, ૧૪ સ્ત્રી આ દરેક રત્ન એક એક હજાર યજ્ઞોથી સેવાય છે

ચકવર્તિના નવ નિધિઓના નામ — ૧ નૈમર્પ, ૨ પાદુક, ૩ પિંગલ, ૪ સર્વરત્ન, ૫ મહાપદ્મ, ૬ કાલ, ૭ મહાકાલ, ૮ માણવ, ૯ શખક આ દરેક નિધિઓ એક એક હજાર યજ્ઞોથી સેવાય છે

૩૨૦૦૦-સ્ત્રીઓ (જેઓ રાજપુત્રીઓ હોય છે)

૩૨૦૦૦-સ્ત્રીઓ (જેઓ બધા દેશોની પ્રભાની પુત્રીઓ હોય છે)

૩૨૦૦૦-મુકુટબધી રાજાઓ

૩૨૦૦૦-નાટકોના પેડા-દરેકમા બત્રીશ બત્રીશ પાત્રો હોય છે

૧૬૦૦૦-અગરક્ષક દેવતાઓ

૮૪ લાખ-હાથી

૮૪ લાખ-ઘોડા

૮૪ લાખ-રથ

૯૬ કોડ-પાયદલ.

૩૨૦૦૦-દેશ.

૭૨૦૦૦-મોટાં નગરો

૪૮૦૦૦-પત્તન

૯૯૦૦૦-દ્રોણમુખ (દ્રોણમુખ—ચારસો ગામેમા મુખ્ય ગામ.)

૨૪૦૦૦-કર્ણટ (કર્ણટ-પર્વત વિશેષ અથવા આઠમે ગામેમા મુખ્ય ગામ.)

૨૪૦૦૦-મડળ (નિવેશ વિશેષ અથવા વૃણના ગઢથી વિંટા-યેલુ ગામ)

૨૦૦૦૦-આર (ખાણ)

૧૬૦૦૦-ખેટ (ખેડુતના ગામે અથવા નાના ગામે)

૧૪૦૦૦-મ બાધ

કુલ ૯૬ કોડ ગામ

૧૮ શ્રેણિ-પ્રશ્રેણિ

૩૬૩-રમેઈફાર

૪૯-કુરાન્ય

૫૬-દીપ ગામે

વાસુદેવોની સામાન્ય ઋદ્ધિ

(ત્રિપદિ શવાકા પુરુષ ચરિત્રના આગરે)

વાસુદેવોને ચક્રવર્ત્તિથી અર્ધી ઋદ્ધિ હોય છે

વાસુદેવોના માત રત્નોના નામ — ૧ શાર્દૂર્ગધનુ, ૨
મોદિકી ગદા, ૩ પાચજન્ય શખ, ૪ કૌમ્તુક મણિ, ૫
નન્દન ખડ્ગ, ૬ વનમાલા, ૭ ચક્ર

વાસુદેવોનો જગ શ્યામ અને પીત વસ્ત્ર તથા ગરુડનું
ચિન્હ હોય છે

જલદેવનો રંગ શ્વેત, નીલ વસ્ત્ર અને તાડનું ચિન્હ હોય છે

વાસુદેવ અને પ્રતિવાસુદેવ અવશ્ય નરકે જ જાય

જલદેવ સ્વર્ગે અથવા મોક્ષે જ જાય

પ્રતિવાસુદેવનો વર્ણ શ્યામ જ હોય છે

ચક્રવર્ત્તી મોક્ષે, સ્વર્ગે અને નરકે પણ જાય

ભસ્ત ચઠવર્ત્તિનાં ચૌદ રત્નોમાંથી કયાં
રત્નો કયાં ઉત્પન્ન થયાં તેની વિગત.

(ત્રિપષ્ટિ શલાકા પુરુષ ચરિત્રના આધારે)

ચક્ર, દ ડ, ખડ્ગ અને છત્ર—એ ચાર રત્નો પોતાની આકૃષ્ટ
શાળામાં ઉત્પન્ન થયા

મણિ, કાકિણી અને ચર્મ—એ ત્રણ રત્નો પોતાના કૌશાગાર
(ખજાના) માં ઉત્પન્ન થયા

હસ્તી અને અશ્વ—એ બે રત્નો વૈતાલ્ય પવતની મીમાંસા
ઉત્પન્ન થયા

સેનાપતિ, પુરોહિત, ગૃહપતિ અને અને વર્ધાક એ ચાર
રત્નો અયોધ્યામાં ઉત્પન્ન થયા

મુલદ્રા—એ નામનું સ્ત્રી-રત્ન, વૈતાલ્ય પર્વત ઉપર ઉત્તર
પિઠાધર શ્રેણિના સ્વામી વિનમિનેશ્વર પુત્રીપણે ઉત્પન્ન થયું

નવ નિધિઓને ગંગા નદીના તટપૃથ્વી પ્રાપ્ત કર્યા

सु० प० २० ना पांचमा भागना श्लोकोनी

अकारादि-अनुक्रमणिका.

पृष्ठ	पृष्ठ
अथ छिन्ना मोहपाशा १०१	अपारघोरसत्तार- ५६
अथ नष्टो महान्ध १००	अप्रसन्नात् कथं प्राप्य ११४
अथ प्रक्षालित गात्र ९८	अर्लिभतरमज्ज्ञवर्हि १८
अथ मिथ्याऽन्धकारस्य १००	अममो निष्कपायश्च १२
अथ मे कर्मणा जाल १००	अरिष्टनेमिस्तु नेमि ६
अथ मे सफल गात्र ९९	अर्हत्सिद्धसाधुधमान् १११
अथ मे सफल जन्म, अथ ९८	अर्हन् जिन पारगत १
अथ मे सफल जन्म, प्रशस्त ९९	अर्हन्तो भगवन्त इन्द्र- ६९
अथ मे सफल देह- ९८	अवन्तु भवतो भवात् ६२
अद्यामवत् सफलता ९६	अवमसतमसं ततमानयत् २७
अद्याहं सुकृतीभूत ९९	अशेषकमांशतम समूह ८०
अनध्ययनविद्वास ७४	अगोकवृक्ष सुरपुष्पवृष्टि १८
अमन्तनीर्यसमार ! ५७	अशोका मानवी चण्डा ९
अनादिनिघनाऽदीना २४	अष्टपष्टिषु तीर्थेषु ३४
अनुग्राहकश्चेद् भवानस्ति ३५	आग्नेय्या गणभृद्धिमान- २०
अन्यथा शरण नास्ति ११०	आचाराङ्गसूत्रकृत २५
अपक्षपातेन परीक्षमाणा ४६	आयुर्गल्त्याशु न पापबुद्धि ५४

आहारनोहारविधिस्त्वद्वयः १३
 इक्ष्वाकुकुलसभूताः ६
 इत्येकादश सोपाङ्गा- २६
 इमा समक्षं प्रतिपक्षसाक्षिणा ४८
 इष्टानिष्टवियोगयोगहरणी ६४
 उत्पादपूर्वमग्ना- २६
 उत्सर्पिण्यामतीताया ११
 उदधाविव सर्वसिन्धव. ७१
 उपासकान्तकृदनु- २६
 उभयदिसि जम्बजवित्तिणि ३०
 नतूनामिन्द्रियार्थाना- १५
 नपमाद् भरतो जज्ञे ३३
 नपमो वृषभ. श्रेयान् ५
 एतस्यामवसर्पिण्या ५
 एतावत्येव तन्म ११५
 ऐन्दवीन विमला कलाऽनिम्न २३
 ऐन्द्रश्रेणिता प्रतापमवन ६५
 कमलोदरकोमलपादसल ८४
 कल्पद्रोरपि कल्पद्रुः ५७
 कल्याणपादपाराम ९०
 किं कर्पूरमयं सुधारसमय ५९
 किं पीयूषमयी कृपारसमयी ६४

कुलादिबीजं सर्वेषां ३२
 कृतकृत्योऽयमाराधः ११५
 कृतसमस्तजगच्छुभवस्तुता २४
 क्षणं सक्तः क्षणं मुक्तः ५१
 क्षिप्येत वाऽन्यैः सदृशी-
 क्रियते वा ४३
 क्षोणीं क्षान्त्या क्षिपन्त ६१
 स्वे धर्मचक्र चमरा. सपाद-१५
 स्यातोऽष्टापदपर्वत ७०
 गन्धधूपाक्षतैः सग्भि ९४
 गन्धाम्बुवर्षं बहुवर्णपुष्प- १५
 गरुडो गन्धर्वो यक्षेद् ८
 गुरुर्भिषग् युगादीश- ८१
 चण्डदेवी समणी उद्धृष्ट्या २०
 चक्रधरी गरुडका- ३१
 चक्रेश्वर्यजितबला ८
 चलनकोटिविषट्पन्नचञ्चली ८६
 चित्र चेतसि वर्तते श्रुतिरिय २९
 चैत्यवन्दनत. सम्यक् १०८
 छत्तचयलत्तार ३०
 जगत्त्रयाधारः कृपावतारः ७३

जगन्ति भिन्दन्तु सृजन्तु वा

पुन- ४५

जयति विनिर्जितरागः ८७

जय त्रिभुवनार्धाक्ष ! ८२

जले वा जलने वाऽपि ११०

जितसंमोहः सर्वज्ञः ६४; ७८

जिनभयनं जिनविग्रहं १०९

जिनशासनं विजयते २७

जिनम्य पूजनं हन्ति १०५

जिने भक्तिर्जिने भक्तिः ७६

जीवाजीवादितत्त्वो- १११

जुगुप्साऽभयाज्ञाननिद्राऽ- ३८

जैनधर्माद् विनिर्मुक्तः ७७

जो पूरुड तिमज्ज १०७

ज्ञाता तात ! त्वमेवैक- ५१

ज्ञानदर्शनशीलानि ११५

सटिल्लोमंतृष्णाप्रचयनिपुणं २८

तत्राऽदागगतोऽन्पद्धिः २१

तपःसंयमः मृत्युर्त ब्रह्म शौचं ४१

तमः स्पृष्टानामप्रतिभासभाजं ४८

तत्र चेतसि वर्तेऽहं ११४

तव प्रेक्ष्योऽस्मि दामोऽस्मि ५५

तव स्तवननिध्यान- १०२

तुभ्यं नमस्त्रिभुवनार्तिहराय ६८

तुम्बुरुः कुसुमध्यापि ८

ते जयन्ति जिना येषां ७५

तेषां च देहोऽद्भुतरूपगन्धः १३

त्यक्तस्यार्थः परहितरतः ३७

त्रिभुवनाभयदानविधायिने ८१

त्रैलोक्यं युगपत्कराम्बुज- ६२

त्वत्पर्पययमायातः २१

त्वं ब्रह्मा ब्रह्मरम्भं ७७

त्वा त्वत्फलसमूतान् ११३

त्वां प्रपद्यामहे नाथं ११२

त्वामच्यय विभुमचिन्त्य- ६७

त्वामामनन्ति मुनयः परमं ६६

त्वां योगिनो जिन ! सदा ६८

धुणिमो केवलित्यं १७

दग्धोऽग्निना क्रोधमयेन ५३

दत्तं न दानं परिशीलिनं च ५२

दयादानधर्मादिपारेषु ३५

दर्शनं देव ! देवस्य ९७

दर्शनाद् दुरिन्ध्वमी १०२

दर्शनेन जिनेन्द्राणां ९७

दर्शयन् वर्यं वीराणा	३२
दशभिर्भोजितैर्विप्रैः	३४
दीनोद्धारधुरन्धरस्तदपरः	७२
देव ! ये केचिदन्येऽपि	२२
देवोऽनेकमवार्जितोर्जित-	७०
देहाद्ययोगेन सदाशिवत्वं	४४
दीर्घहृयेऽपि स्वरः क्रोध	५८
द्विजराजमुखो गजराज-	६०
धन्यादृष्टिरियं ययाविमलया	९६
धन्योऽहं कृतपुण्योऽहं	९८
धर्मः शान्तिं कुन्धुरर	५
धूपं दहति पापानि	१०७
धूवे पम्बोवासो	१०६
ध्यानाग्निदग्धकर्माण	११२
न केवलं रागमुक्त	६१
न गौरी न गङ्गा न लक्ष्मी	४०
न देवपूजा न च पात्रपूजा	५४
नन्दा विष्णुर्जया इयामा	७
न पक्षी न सिंहो वृष	४०
न भास्करादते नाथ !	५६
नमो दुर्वाररागादि-	८९
नयास्तत्र स्यात्पदलाञ्छना	४९

न योगा न रोगा न चोद्वेग-	
वेगाः	४१
न यो दास्यसत्त्वेन मैत्रीं	३८
नरदत्ताऽथ गान्धार्य-	९
नवमिस्तिलकैः पूजा	९५
न वेद सिद्धार्थमयोऽपि य	
स्वयं	८८
न शूलं न चाप न चक्रादि-	
हस्ते	३९
न स्पर्शो यस्य नो वर्ण	७६
न हि त्राता न हि त्राता	७५
नानाऽनस्कन्दसङ्ग्राम-	२१
नामिध्वं जितशत्रुश्च	६
नामिस्तु जनयेत् पुत्र	३३
नाऽहं रामो न मे वाञ्छा	७३
नित्यं विज्ञानमानन्द	७६
नित्यानुमृतनिजलाभनि-	
वृत्ततृष्ण.	३३
नियन्त्रणा तत्र नैव	२२
निरीक्षितुं रूपलक्ष्मीं	७७
निरूपममनन्तमनघ	८८

निशम्य क्षितौ यं चरित्रं
पवित्रं ३४

नेत्रानन्दकरी भवोदधितरी ६५

पन्नगे च सुरेन्द्रे च ९०

परापवादेन मुरं सदोष ५३

परिकर्मसूत्रपूर्वात्— २६

पयडियसमर्थभावो १७

पाताले यानि निम्बानि ६६

पान्तु व श्रीमहावीर ४०

पान्तु वो देशनाकाले ६३

पाप लुप्यति दुर्गतिं १०४

पार्श्व. पार्श्वालययक्षेण ८५

पुरस्ते म्वत सिद्धबोधस्य ३६

पूजक न्यादथो पूर्व— ९२

पूणांनन्दमय महोदयमयं ७९

प्रतिजिन क्रमवारिरहाणि ७२

प्रत्याख्यानं विद्याप्रवाद— २६

प्रविश्य विधिना तत्र ९३

प्रशमरसनिमग्न दृष्टियुग्मं ५९

प्रसन्नमास्य मध्यस्थे ६१

प्रागेव देवान्तरसञ्चितानि ४५

प्रासादमण्डपच्छत्र— २९

चन्धुर्न न. स भगवान् ४९

बुद्धस्त्वमेव विबुधार्चितबुद्धि-
बोधात् ६७

मतिमान्श्रुतिमान् प्रथिता- ६०

मत्तोऽप्यधिकपाप्मान. ५८

मद्दृशौ त्वन्मुखासक्ते ५२.

मध्याहे कुसुमैः पूजा ९५

मनः प्रसन्नं सम्पन्न १००

मनोवाकायवल्लोर्धी— ९२

मम त्वद्दर्शनोद्भूता— ५२

मरुदेवश्च नाभिश्च ३२

मरुदेवा विजया सेना ७

मुणि वैमाणिणि समणी १९

मोक्षमार्गस्य नेतार ७८

य. प्रातरेव नमता १०३

य. शक्रेण मुखाभिपन्नित-

पदद्वन्द्व. ८५

यतो वाचो निवर्तन्ते ७६

यत्र तत्र समये यथा तथा ४९

यथास्थित वस्तु दिशश्च-

धीश ! ४१

यदार्जवादुक्तमयुक्तमन्य- ४४

यन्मयोपार्जितं पुण्य १०५

यमग्नितनुमुर्धार्दिव्य- १११

यस्मिन् हरप्रभृतयोऽपि ६८
 यस्योपदेशपदमप्यव-
 गत्य नित्यं ८७
 यस्योपसर्गाः स्मरणे प्रयान्ति ८२
 यादृशस्तादृशो वाऽपि ५८
 यास्यामीति जिनालये १०१
 यो निष्कलङ्को हरिणाश्रि- ८२
 रक्तौ च पद्मप्रभवामुपूज्यौ १॥
 रम्यं येन जिनालयं १०८
 रागद्वेषकयायमोहमथनः ६९
 रागद्वेषमोहजितां १०९
 रागद्वेषविजेतारं ७७
 राजादनाधस्तनभूमिभागे ८०
 रैवताद्रौ जिनी नेमिः ३२
 लीलावलितनिःशेष- ५६
 लोकालोकविभासनैक- २३
 यपुश्च पर्यङ्कशयं श्रुतं च ४६
 दमत्रयं चारुचतुर्मुखाङ्गता १५
 वरपुष्पगन्धजकस्य- ९४
 वरिसति मेहकुमरा १८
 धाणी नृतिर्वक्सुरलोकभाषा १४
 वामांशे धूपदहन- ९५
 वामा त्रिशला क्रमतः ७

विजयो मल्लदेवौ च- १२
 विमलः सर्वानुभूतिः ११
 विमुक्तवैरव्यसनानुबन्धाः ४६
 विश्वाधीशं विश्वलोके पवित्रं ८४
 वीतरागं स्मरन् योगी ७४
 वीतराग ! सपर्यातः ११४
 वीरः सर्वसुरासुरेन्द्रमहितः ८६
 वीरो विश्वेश्वरो देवः ८९
 वृषो गजोऽश्वः ध्रुवगः ९
 वैराग्यरङ्गः परवञ्चनाय ५३
 शरण्य ! पुण्ये तव शास- ४२
 शासनाधीश्वरो वीरः ९१
 शास्त्राणां पठनं ज्ञानं ५८
 शुचिं पुष्पामिपस्तौत्रैः ५२
 शुद्धमतिः शिवकरः ११
 श्वेतो वज्रं मृगच्छागः ९
 श्रीचन्दनं विना पूजा ९४
 श्रीमद्युगादीश्वरमात्मरूपं ७९
 श्रीयादवकुलोत्तंस ८४
 श्रीयुगादीश्वरं देवं ८१
 श्रीशान्तिं शान्तिकर्तारं ८३
 ससारपारगं वीतरागं ०२

ससाररूप सुबृहन्नुदन्वा-	७२
सदानन्दमय ! स्वामिन् !	११०
सदा योगसात्थात्	३७
सद्भावप्रतिपन्नस्य	५६
सद्भोगलीला न च रोग-	
कीला	५५
समस्तभुवनत्रयप्रथम-	२५
सय पमज्जिणे पुन	१०७
सरसशान्तिसुधारससागर	७१
सर्वजदेवस्य च नाम-	१०३
सर्वज्ञस्त्व जिनवरपते !	५०
सर्पजो जितरागादि-	७४
सवारिष्टप्रणाशाय	११६
सबोऽपि याच्यते गत्वा	११३
सोमे च गन्धर्वशतद्वये	१४
सा जिह्वा या जिन स्तौति	१०५
सार्वभौमोऽपि मा भुव	९७
मिहासणु विबाओ	३०
सुमीषश्च दृढग्रथ	६
मुनिश्चित न परतन्त्र	६३
मुनिश्चित मत्सरिणो जनस्य	४७

सुयार्थश्चन्द्रमश्व	५
सुप्रभात सुदिरस	१०१
सुमति शिखरतिथैवा-	११
सुरासुरा अप्यतुल्यमाण	८३
सुरासुराणा सर्वेषा	७५
सुवर्णवर्णं गजराजगामिन	८०
सुर सुदर्शन कुम्भ	७
स्फुट च जगदालम्ब ।	११२
स्याद्वायव्यदसार्वा	२
त्वकण्ठपीठे कठिन कुटार	४७
स्वरुत दुष्कृत गर्हन्	११३
स्वय जानासि हे देव ।	५७
स्वयम्प्रमश्व सर्वानुभूति	१२
स्वर्गस्तस्य गृहाक्षरं सह-	१०४
सर्गापवर्गजो द्रव्य-	१०६
हस्तात् प्रम्बलित	१२०
हिमाचलसन्कर्मपथोपदेशाद्	४२
हितोपदेशात् सकलप-	
कल्ले	४३
हित्वा प्रसादनादैन्मम्	११५
हृषीकेश ! विष्णो ! जगन्नाथ !	
विष्णो !	३९

शुद्धि पत्रक.

अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.	पंक्ति.
तं	तां	१	१२
सिद्धसेन	सिद्धसेन	७	७
भृकुटि	भृकुटि	८	१६
निशेगी	नीशेगी	१७	१०
वते	वर्त	१६	६
दादशाई	दादशाई	२५	१५
वासोद्धरणैशयित्वं	वासोद्धरणशैथिल्यं	५८	१५
श्रुतायी	जितायी	६१	२२
वचित्र-	विचित्र-	६२	११
।	छा	६७	१३
भार्गना	भार्गनी	६७	२१
योय	डोय	७६	५
-सद्दृष्टि-	-सद्दृष्टि-	७६	१६

હેમચંદ્ર-વચનામૃત.

આ ગ્રંથ, શ્રીમદ્દેમચંદ્રાચાર્યજીએ રચેલા “ શ્રી ત્રિપદિ
શલાકા પુરુષ ચરિત્ર ” ના દશ પર્વમાંના અનેક વિષયોનાં સુંદર
સૂક્તો—કહેવતોની તાગ્વણી રૂપ છે. વિનોદ પ્રમુખે કે સ્વાધ્યાયમાં
આવાં સૂક્તો આનંદજનક બને છે, તેમજ ધાર્મિક અને વ્યવહાર
જીવનમાં વિશિષ્ટ અનુભવી બનાવે છે. ઇતિહાસજ્ઞ-શાંતમૂર્તિ-
મુનિરાજ શ્રી જયંતવિજયજી મહારાજે આ સૂક્તોને સંગ્રહી
તેનો ગૂજરાતી અનુવાદ, વિષયવાર અનુક્રમલિપ્ત અને સુંદર
ગેટ-અપ સાથે પ્રકાશિત કરાવેલ છે. પ્રત્યેક મનુષ્યને સંબંધવા
યોગ્ય આ પુસ્તક છે. કિંમત રૂા ૦-૮-૦

સંસ્કૃત-પ્રાચીન-સ્તવન-સંગ્રહ.

સંસ્કૃત ભાષામાં સ્તોત્રો અને સ્તવનો ઘણાંય છે. પરંતુ તે
ઘણાં મોટા હોવાને લીધે જનોપયોગી નથી બનતાં પણ આ
ખામીને પૂરી કરનારે, સંસ્કૃતનાં નાનાં પણ સુંદર ભાવપૂર્ણ
અનુક્રુપ બહુ શ્લોકોમાં રચાયેલાં ૩૭ પ્રાચીન સ્તવનોનો સંગ્રહ
મુનિ મહારાજ શ્રી વિશાળવિજયજીએ સુંદર રીતે સંપાદિત
કર્યો છે. આકર્ષક ગેટ-અપ સાથે તે બહાર પડી ગયો છે.
કિંમત ૦-૩-૦

શ્રી વિજયધર્મસૂરિ જૈન ગ્રંથમાળા

હોટા-સરાફ; ઉત્તર,

(માલવા)

અર્ધ-પ્રાચીન-જૈન-લેખ-સંદોહ

આ ગ્રન્થમા આજૂના જૈન મંદિરોના પ્રાચીન સર્વ શિલાલેખો, તેનું ગુજરાતી લાપાન્તર તથા ઐતિહાસિક કૃતનોટો આપનામા આવેલ છે પ્રારભમા શિલાલેખો સુધી અનેક પ્રકારની અતુકમશ્લિકાઓ આપી ગ્રન્થને ઉપયોગી બનાવના માટે ઇતિહાસ-પ્રેમી વિદ્વાન મુનિરાજ શ્રી જયન્તવિજયજી મહાગજો અત્યંત મહેનત લીધી છે પૃષ્ઠ મધ્યા ૭૫૦ સુદ્ધ બાઈન્ડીંગ મૂલ્ય રૂપિયા ત્રણ.

ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર

સંગીક-ભાગ ૧-૪

કમલમયમી સસ્કૃત દીક્ષા સાથે પ્રસ્તુત આગમ ગ્રન્થ ઇતિહાસ-પ્રેમી વિદ્વાન મુનિરાજ શ્રી જયન્તવિજયજી મહાગજો સુદ્ધ રીતે એડીટ કર્યો છે આ કમળસવળી દીક્ષા ઘણી સહેલી અને સુદર છે આમા પ્રાચીન કથાઓનો મગ્ગ પણ સારો છે બાખ્યાન-ઉપદેશને માટે ઉપયોગી છે પ્રત્યેક ભાગનું મૂલ્ય સાડા ત્રણ રૂપિયા.

સુભાષિત પદ્યરત્નાકર

ભાગ ૧-૨-૩

જુદા જુદા સેકડો વિષયોના હજારો શ્લોકોનો મગ્ગ, ગુજરાતી અનુવાદ અને શ્લોકોના સ્થાનો માથે, આ સગ્રહમા આપનામા આવેલ છે અત્યાર સુધીમા નિકળેના અનેક સુભાષિત સમહોમા વિદ્વાનોએ આનું સ્થાન ગૌરી પહેલું મૂક્યું છે ઉપદેશકોને માટે તો અત્યંતજ ઉપયોગી છે. વર્ષો સુધી બાખ્યાનો કરવા હોય તો ખીણ પુસ્તક હાથમા લેવાની જરૂર ન પડે. આને જોનારા જોઈ શકશે કે કેટલા પરિશ્રમપૂર્વક આના મગ્ગદક અને અનુવાદક મુનિરાજશ્રી વિશાળવિજયજીએ આ ભાગો તૈયાર કર્યા છે ઊંચા ગ્લેઝ કાગળો, ચારસો ચારસો પાનાનો એક એક ભાગ, પાકું કપડાનું બાઈન્ડીંગ ઉત્તમ છપાઈ અને દરેક રીતે સુદર દોના છતાં કિંમત દરેક ભાગની માત્ર સવા સવા રૂપિયો છે. એથી ભાગ પણ બહુજ જલદી જલાર પડશે.

हमारी ग्रंथमाला की संस्कृत पुस्तकें

२ धर्मवियोगमाला	श्री हिमांशुविजयजी	०—२—०
३ प्रमाणनयतत्त्वालोक	"	०—१४—०
(५. रामगोपालाचार्यजी कृत टीका युक्त)		
८ जयन्त प्रबन्ध (गुजराती भा. युक्त),,		०—३—०
३९ जैनी समपदार्थी	"	०—५—०
२७ सुभाषितपद्यरत्नाकर भा. १. श्रीविशालविजयजी		१—४—०
(गुजराती भा. युक्त)		
३० अर्हत् प्रवचन	श्री विद्याविज जी	०—१—०
(गुजराती भा. युक्त)		
३१ सुभाषितपद्यरत्नाकर भा. २, श्रीविशालविजयजी		१—४—०
(गुजराती भा. युक्त)		
३२ सुभाषितपद्यरत्नाकर भा. ३, श्रीविशालविजयजी		१—४—०
(गुजराती भा. युक्त)		
३६ श्रीहिमचंद्रचचनामृत	श्रीजयन्तविजयजी	०—८—०
(गुजराती भा. युक्त)		
३७ श्री पर्वकथासंग्रह	श्रीहिमांशुविजयजी	०—४—०
३९ श्रीद्वादशव्रतकथा	"	०—८—०
उत्तराध्ययनसूत्र-कमल- संयमी टीका युक्त भा. ४ } प्रत्येक भाग की	श्रीजयन्तविजयजी	३—८—०
प्रमाणनयतत्त्वालोक प्रस्तावना, श्रीहिमांशुविजयजी ०—३—०		

मिलनेका पता

श्रीविजयधर्मश्रि जैन ग्रंथमाला

छोटा सराफा, उर्ध्वन (मालवा)

हमारी ग्रंथमाला के हिन्दी, सिंधी, व अंग्रेजी पुस्तकें ।

४ श्रावकाचार	श्री विद्याविजयजी	०-४ ०
५ विजयधर्मसूरि के वचन कुसुम	„	०-४ ०
७ सेइंग्स ऑफ विजयधर्मसूरि, डॉ. कौशे (Sayings of Vijay Dharma Suri)		०-४-०
९ विजयधर्मसूरि अष्टप्रकारी पूजा, श्रीविद्याविजयजी		०-४-०
१६ एन आइडियल मंक-आदर्श साधु. ए. जे. सुनावाला (An Ideal monk)		५-१-०
२१ ब्रह्मचर्यदिग्दर्शन.	विजयधर्मसूरि	०-४-०
३३ मेरी मेयाड याना.	श्री विद्याविजयजी	०-३-०
३४ वक्ता बनो.	„	०-६-०
३८ अहिंसा.	„	०-२-०
४१ सच्चो राहवर. (सिंधी)	पार्वती सो. एडवानी. भेट	
४२ बीर वंदन, (कविता)	धीरमक	०-२-०
४३ अहिंसा, (सिंधी)	पार्वती सो. एडवानी. भेट	
४४ फुलनमूठ (सिंधी)	„	भेट
४७ जैन धर्म	श्री विद्याविजयजी	०-४-०
आबू (७५ फोटू के साथ) हिन्दी श्री जयन्तविजयजी २-८-०		

मिलनेका पता—

श्री विजयधर्मसूरि जैन ग्रंथमाला

छोटा सराफा, उज्जैन, (माळवा)

અમારી અંધમાળાનાં ગુજગતી પુસ્તકો.

૧ વિનયધર્મસૂત્રિ સ્વર્ગવામ પત્રી	શ્રી વિદ્યાવિનયજી
૬ વિનયધર્મસૂત્રિના વચન કુસુમો	"
૧૦ આખૂ (૭૫ ફોટા માથે)	શ્રી નવનંતાવિનયજી
૧૧ વિનયધર્મસૂત્રિ	ધીજ્જલાલ શાહ
૧૨ આવકાચાર.	શ્રી વિદ્યાવિનયજી
૧૩ શાણ્ડીસુત્રમા	"
૧૪ સુમયને ઓળખો ભા ૨ નો	"
૧૫ સુમયને ઓળખો ભા ૧ નો	"
૧૭ મમ્યત્વ પ્રદીપ.	શ્રી મંગલવિનયજી
૧૮ વિનયધર્મસૂત્રિ પૂજા	